Sfântul apostol Tit

(s.v. 25 august / s.n. 7 septembrie)

Materiale despre Sfântul apostol Tit:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf-ap-Tit-(25-aug)

https://archive.org/details/@steaemy?query=Sf%C3%A2ntul+apostol+Tit+

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=apostol+Tit

****

Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuiri la Epistola a doua a Sfântului apostol Pavel către Timotei, Tit şi Filimon:

https://www.academia.edu/43115920/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Gur%C4%83_de_Aur_T%C3%A2lcuiri_la_Epistola_a_doua_a_Sf%C3%A2ntului_apostol_Pavel_c%C4%83tre_Timotei_Tit_%C5%9Fi_Filimon

https://archive.org/details/2.-ep.-catre-timotei-tit-filimon

&&&

Sfântul Tit a fost unul dintre cei şaptezeci de apostoli mai mici. El s-a născut în insula Creta, unde a primit cea mai înaltă educaţie clasică a vremii. El cunoştea toată filosofia şi toate operele poetice greceşti. În urma unei vedenii din vis, el a început să citească cu luare aminte Cartea proorocului Isaia, în urma căruia a lepădat toate concepţiile lui elineşti. Auzind de Hristos Domnul, Tit a călătorit la Ierusalim împreună cu alţi cretani, iar acolo L-a văzut pe Domnul cu ochii lui, L-a auzit predicând cu urechile sale şi a fost martorul ocular al minunilor Lui prea puternice. Inima tânără a cretanului Tit s-a închinat atunci cu desăvârşire lui Hristos. Mai după aceea el a primit Sfântul Botez din mâinile marelui Pavel, căruia i-a slujit aşa cum slujeşte un fiu credincios tatălui lui iubit, la lucrarea predicării Evangheliei. Sfântul Tit a făcut călătorii multe şi lungi cu marele Pavel, iar Sfântul Pavel l-a uns pe Tit episcop al insulei lui natale, Creta. Sfântul Tit a fost de faţă la moartea mucenicească a Sfântului Pavel, la Roma. El a luat trupul învăţătorului şi tatălui lui duhovnicesc şi l-a îngropat cu cinste. După aceea Sfântul Tit s-a întors în Creta, unde a adus mulţime de păgâni la Sfântul Botez, păstorind cu înţelepciune mare Biserica lui Dumnezeu de acolo până la bătrâneţe adânci. Sfântul apostol Tit a trecut la cele veşnice întru al nouăzeci şi patrulea an al vieţii lui.

Index

În această lună (august), ziua a douăzeci şi cincea - Întoarcerea moaştelor Sfântului apostol Vartolomeu şi Sfântul apostol Tit (Minei) 4
Canon de rugăciune către Sfântul apostol Tit.....26
Acatistul Sfântului apostol Tit, primul episcop al Cretei.....34
Acatistul Sfântului apostol Tit, arhiepiscopul Gortinei (25 august) 45
Imnografie.....55
Epistola către Tit a Sfântului apostol Pavel 56
Capitolul 1 - Salutare. Lucrarea lui Tit în Creta 56
Capitolul 2 - Învăţătura cea sănătoasă pentru credincioşi feluriţi.....57
Capitolul 3 – Stăruinţa'n faptele bune. Ultime îndemnuri şi salutări.....58

Omilia I - Despre cum trebuie să fie dascălii şi cum că ucenicii lor trebuie a li se supune şi a nu-i osândi, de i-ar vedea cumva căutând mai mult liniştea trupească 59
Omilia II - Nu trebuie să dorim slava oamenilor şi că acela care este cucerit de această dragoste cade din slava lui Dumnezeu şi este mai robit decât toţi robii 69
Omilia III - Nimic altceva nu este necurat, decât numai păcatul, lăcomia şi cele de acest fel, pe când cele aparent necurate, numai cu numele sunt aşa, nu însă şi în realitate 77
Omilia IV - Despre slugi, cum că nimic nu-i vatămă spre virtute, dacă au aceasta în vedere; iar ca mărturie relevantă este virtuosul Iosif, cel aruncat în temniţă 85
Omilia V - Despre mulţumire, despre sfătuirea şi îngrijirea faţă de fraţi, şi că nu trebuie a ne neglija pe noi şi pe cei deopotrivă cu noi 93
Omilia VI - Despre milostenie. Pentru care Stăpânul nostru şi ucenicii erau hrăniţi de către femei. Că aceia care se îmbogăţesc lesne pot cădea. Cum că trebuie a nădăjdui în Dumnezeu 103
Vieţile Sfinţilor - Sfântul apostol Tit, unul din cei şaptezeci 111
Sfântul apostol Tit, episcopul Gortinei - drumul spre sfințenie 116
Sinaxar - Pomenirea Sfântului apostol Tit, episcopul Gortinei din Creta, ucenicul Sfântului apostol Pavel 117
Sfântul Nicolae Velimirovici - Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfântului apostol Tit 119
Cântare de laudă la Sfântul apostol Tit 120
Cugetare 121
“N-am avut odihnă în duhul meu, pentru că n-am găsit pe Tit, fratele meu…” Sfântul Ioan Gură de Aur despre prietenia marilor apostoli Pavel şi Tit (25 august) 124
Părintele Ciprian Negreanu tâlcuind şi aducând în prezent apostolul: Inima largă şi inima strâmtă, măsura dărniciei din iubirea pentru fraţii săraci, untdelemnul blândeţii şi vinul mustrării părinteşti, comunitatea “sfinţilor” de la Ierusalim şi cum se face dezbinarea creştinilor 129
Silviu-Andrei Vlădăreanu - Pe urmele sfinţilor - Sfântul apostol Tit 143
Icoane 147

În această lună (august), ziua a douăzeci şi cincea - Întoarcerea moaştelor Sfântului apostol Vartolomeu şi Sfântul apostol Tit (Minei)

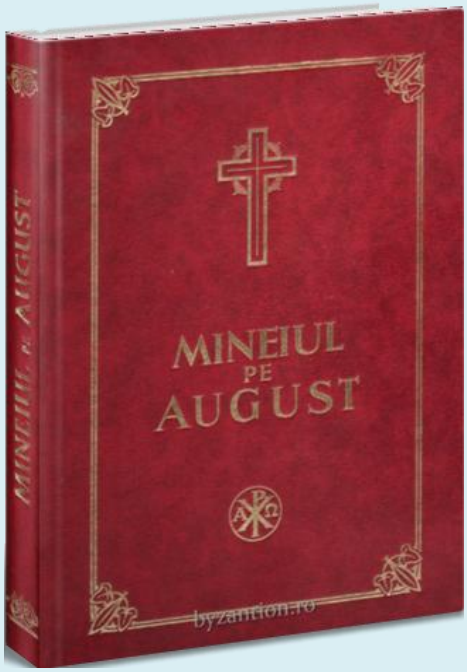

La Vecernie

La Doamne strigat-am... Stihirile pe 6, ale Sfântului apostol Vartolomeu 3 şi ale Sfântului apostol Tit 3.

Stihirile apostolului Vartolomeu, glasul al 4-lea:

Podobie: Ca pe un viteaz...

Pe soarele cel mult luminos, pe steaua cea neapusă, pe Cerul cel însufleţit care povesteşte slava lui Dumnezeu cea mântuitoare, pe propovăduitorul cel dumnezeiesc, pe luminătorul neamurilor, pe râul care revarsă curgerile cunoştinţei, şi adapă inimile tuturor, pe măritul Vartolomeu curat să-l fericim.

Văzutu-s-au cărările tale în mare, apostole, arătându-se mai presus de mintea omenească; căci cu sicriul împreună fiind aruncat, de la răsărit către apus ai alergat, urmându-ţi de amândouă părţile bine măriţii mucenici, şi făcându-ţi cinste prin însuflarea Stăpânului tuturor, Vartolomee apostole.

Cu umblările tale cele minunate, ai sfinţit apa mării, şi ai ajuns către ostrovul Lipariei, izvorând miruri şi patimile cele nevindecate tămăduindu-le, şi mântuitor celor de acolo şi scăpare şi scutitor făcându-te pururea pomenite, către Împăratul şi Mântuitorul tuturor, Vartolomee apostole.

Alte **Stihiri** ale Sfântului apostol Tit, glasul al 4-lea:

Podobie: Dat-ai semn celor ce...

Propovăduind o Dumnezeire în trei ipostasuri, ai tulburat marea păgânilor cea cu mulţi dumnezei, şi către limanurile cele prea liniştite, pe cei ce înotau în luciul nedumnezeirii, tu i-ai adăpostit. Pentru aceasta ai primit cerească răsplătire, rugând pe Iubitorul de oameni, pentru cei ce te laudă pe tine fericite.

Cu strălucirile cele dumnezeieşti fiind strălucit la minte, ca o rază împreună ai călătorit Tite, cu soarele cel ce luminează cele întunecate cu Pavel cel dumnezeiesc, şi împreună cu dânsul tot pământul ai mântuit din noaptea cea adâncă. Pentru aceasta te fericim ca pe un ierarh de Dumnezeu cuprins, ca pe un dumnezeiesc apostol, ca pe un prea fierbinte rugător.

Pornindu-se de la Crit şi întorcându-se iar întrânsul, ca o neruptă temelie, prin credinţa cea dreaptă întru care s-a fost întărit şi cu zidirea dumnezeieştii puteri celei cereşti, a zidit pe credincioşi, Tit cel fericit, întâiul şezător pe scaunul patriei lui, împreună călătorul cu Pavel, mângâierea credincioşilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 6-lea*

Prea lăudate Vartolomee, pornindu-te de la răsărit, fiind mort de mulţi ani ţi-ai pus pornirea în mare şi cărarea ta în ape multe. Căci drepţii vii sunt în veac, prin orânduiala învăţătorului tău Hristos Dumnezeul nostru, pe care roagă-l apostole, să ni se dăruiască nouă mare milă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Născătoare de Dumnezeu, tu eşti viţa cea adevărată, care ai odrăslit rodul vieţii, ţie ne rugăm: Roagă-te, Stăpână cu Sfinţii apostoli, să miluiască sufletele noastre.

A Crucii, a Născătoarei

Podobie: A treia zi ai înviat...

Preacurata după ce te-a văzut pe tine pe Cruce spânzurat, ca o Maică plângând strigă: Fiul meu şi Dumnezeul meu, prea dulcele meu Fiu, cum suferi patimă de ocară.

La Stihoavnă

Stihirile din Octoih

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfântului Tit, glasul al 6-lea*

Făcându-te ucenic vasului alegerii, lui Pavel propovăduitorului celui dumnezeiesc, şi învăţându-te de la dânsul, învăţăturile cele dumnezeieşti, la neamuri te-ai trimis a le întoarce spre credinţă şi a le lumina cu raza cuvintelor tale. Pentru aceasta, la margini ai alergat Tite apostole, bine vestind tuturor, pe Dumnezeu cel întrupat, pe care roagă-l, să se mântuiască cei ce cu credinţă săvârşesc, pururea cinstită pomenirea ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Podobie: A treia zi ai înviat...

Fecioară prea curată, roagă pe Cel ce l-ai născut, ca să miluiască ticălos sufletul meu şi să mă pună în partea celor aleşi, în ceasul judecăţii, prin bunătatea cea desăvârşită.

A Crucii, a Născătoarei

Ceea ce te-a născut pe tine Hristoase, văzându-te răstignit, a strigat: Ce taină străină este aceasta care văd Fiul meu? Cum mori pe lemn spânzurând cu trupul, Dătătorule de viaţă ?

Tropar, glasul al 3-lea: Sfinţilor apostoli, rugaţi pe milostivul Dumnezeu ca să dea iertare de greşeli sufletelor noastre.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

La Utrenie

Canoanele unul din Octoih pe 6 şi ale sfinţilor două pe 8.

Canonul Sfântului apostol Vartolomeu

facere a lui Iosif

Cântarea 1

Irmos: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta luminat, prăznuind şi voi cânta minunile ei, bucurându-mă.

Piatră scumpă te-a arătat pe tine piatra vieţii, pe care a zidit Biserica sa, Vartolomee apostole, văzătorule de Dumnezeu. Pentru aceasta te cinstim şi te fericim pe tine.

Înţelepciunea cea ipostatnică aflându-o, care foarte te-a învăţat pe tine, cele mai presus de minte şi de cuget, înţelepciunea elinilor o ai nebunit, înţelepţind marginile cu dumnezeieştile învăţături.

Supus fiind poruncilor celor dumnezeieşti, te-ai făcut călător pe mare, mort în sicriu, şi ca un soare de la răsărit ai ajuns la apus, apostole, luminându-l pe dânsul.

A Născătoarei

Cel plin s-a deşertat, cel mai-nainte de veacuri primeşte începere, născându-se din prunca Fiica lui Dumnezeu. Pe care l-ai propovăduit în două fiinţe, şi într-un ipostas, de Dumnezeu fericite Vartolomee.

Alt Canon, al Sfântului apostol Tit

facerea lui Teofan

Cântarea 1

Irmos: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta, luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei, bucurându-mă.

Darul Duhului, care cu toate felurile de daruri te-a îmbogăţit pe tine, te-a trimis dumnezeiesc propovăduitor şi apostol, ca să propovăduieşti la margini, întruparea Cuvântului, Tite pururea pomenite.

Raza darului celui dumnezeiesc primind înlăuntru, ca soarele ai strălucit prea înţelepte, luminând sufletele celor dintru întuneric scoţându-le din păcat şi din robia înşelăciunii mântuindu-le.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pavel prea înţeleptul, plin fiind de darurile Duhului, te-a ales pe tine şi slujitor şi dumnezeiesc învăţător şi propovăduitor al credinţei dumnezeiescule Tite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ca să izbăvească marginile lumii de înşelăciune, a strălucit Domnul din pântecele tău, Mireasă a lui Dumnezeu; pe care roagă-l şi totdeauna îmblânzeşte-l Doamnă, să se mântuiască cei ce cu credinţă te cinstesc pe tine.

Canonul Sfântului apostol Vartolomeu

Cântarea a 3-a

Irmos: Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare de Dumnezeu, izvorul cel viu şi îndestulat, care s-au împreunat ceată duhovnicească, întăreşte-i întru dumnezeiască mărirea ta, cununilor măririi învrednicindu-i.

Cei ţinuţi de înşelăciune şi cu vătămare de minte, îmbrăcaţi cu întunericul nedumnezeirii, te-au aflat pe tine tare mângâiere şi lumină şi izbăvire din cele cumplite, Vartolomee prea înţelepte.

Făcându-te gură Cuvântului lui Dumnezeu mărite, ai mântuit noroade din gura lupului celui înţelegător, aducându-le Ziditorului prin baia Botezului, Vartolomee pururea pomenite.

Cu limba ta cea de foc, arzând stuful cel amar al înşelăciunii, ai ogorât prea înţelepte inimile cele înţelenite, şi le-ai făcut a rodi cugetările cele cereşti.

A Născătoarei

Dumnezeu Cuvântul, bine a voit a se naşte cu trup mai presus de cuvânt, din tine Fecioară Maică prea curată, ucenic alegând şi slujitor adevărat, pe Vartolomeu măritul.

Alt Canon, al Sfântului apostol Tit

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu în înţelepciune...

Nu prin înţelepciunea care face nebuni pe cei ce iau aminte de ea, ci prin cunoştinţa cea adevărată, ai gonit necunoştinţa din sufletele celor ce alergau la tine, fericite.

Holda a toată moştenirea neamurilor, fiind năpădită de spinii nedumnezeirii, cu secera cea dumnezeiască o ai curăţit, semănând seminţele cunoştinţei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

O Dumnezeire în trei feţe propovăduind, ai gonit negura mulţimii dumnezeilor fericite, aducând marginile spre cunoştinţă dumnezeiască.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Mai sfântă decât îngerii şi mai înaltă decât toată făptura, te-a făcut pe tine cel ce cu trup s-a născut din tine; pentru aceasta pe tine ca pe Stăpâna tuturor te cinstim.

Irmosul: Nu în înţelepciune şi în putere şi în bogăţie ne lăudăm, ci cu Tine, Înţelepciunea Tatălui cea ipostatnică, Hristoase; că nu este Sfânt afară de Tine, Iubitorule de oameni.

Condac, glasul al 4-lea:

Podobie: Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

Arătatu-te-ai ca un soare mare Bisericii, cu strălucirile învăţăturilor, şi cu înfricoşate minuni, luminând pe cei ce te cântă pe tine, Vartolomee al Domnului apostole.

Sedealna, glasul 1:

Podobie: Mormântul Tău, Mântuitorule, ostaşii străjuindu-l, morţi s-au făcut de strălucirea îngerului ce s-a arătat, care a vestit femeilor Învierea. Pe Tine Te mărim, Pierzătorul stricăciunii, la Tine cădem, cel ce ai înviat din mormânt la Unul Dumnezeul nostru.

Întoarcerea prea sfintelor tale moaşte prea lăudate apostole al Domnului, s-a făcut nouă pricină de prăznuire prea luminată; pe care cu minte drept cugetătoare cinstindu-o, pe tine luminătorul cel neapus te cinstim, slăvind pe Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfântului apostol Tit, glasul al 8-lea*

Podobie: Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Cu soarele Pavel, ca o stea împreună călătorindu-te pururea pomenite Tite, arătat aţi luminat pământul, şi aţi risipit întunericul. Iar intrând în ostrovul Critenilor fericite de Dumnezeu cugetătorule, prin moarte ai lăsat tuturor, ca nişte raze neapuse, ostenelile şi cuvintele tale. Prin care strălucindu-ne, cu prea mărire te cinstim pe tine, şi cu un glas strigăm către tine: Roagă-te lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşale să dăruiască, celor ce cu dragoste prăznuiesc sfântă pomenirea ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Bucură-te, scaunul lui Dumnezeu cel în chipul focului; bucură-te, pruncă jeţul cel împărătesc, patul cel aşternut cu porfiră, cămara cea cu porfiră de aur, hlamida cea cu roşu vopsită, prea cinstită Biserică. Căruţa cea purtătoare de fulger, sfeşnicul cel mult luminos; bucură-te, Născătoare de Dumnezeu, cetatea cea cu douăsprezece ziduri, şi uşa cea cu aur poleită, şi cămara cea strălucită cu chipul, masa cea luminoasă cu aur, lăcaşul cel cu podoabă dumnezeiască. Bucură-te prea slăvită Mireasă, picată din soare; bucură-te, singură mântuirea sufletului meu.

A Crucii, a Născătoarei

Pe Mieluşelul, şi Păstorul şi Mântuitorul, dacă l-a văzut Mieluşeaua pe Cruce, s-a tânguit lăcrimând şi cu amar strigă: Lumea se bucură luând izbăvire, iar pântecele meu se aprinde văzând răstignirea ta, care o rabzi pentru milostivirea milei, îndelung răbdătorule Doamne, adâncule al milei; milostiveşte-te, şi dăruieşte iertare de greşale celor ce laudă cu credinţă, dumnezeieştile tale patimi.

Canonul Sfântului apostol Vartolomeu

Cântarea a 4-a

Irmos: Dumnezeiescul sfat cel neurmat al Celui Preaînalt, al Întrupării Tale celei de sus celei din Fecioară, proorocul Avacum înţelegându-l a strigat: Slavă puterii Tale Doamne.

Zicerea proorocească a luat sfârşit, căci spre câştigarea neamurilor, a mers lumină cuvântătorul de Dumnezeu ucenic, luminând toate plinirile lumii.

Luminându-te prin raza cea dumnezeiască, te-ai arătat a doua lumină, după împărtăşire dumnezeiască prea arătat slujind celui ce pentru noi s-a arătat cu grosime trupească, apostole.

Ca să se sfinţească marea cu trecerile tale, o ai trecut pe ea în raclă de piatră, de la răsărit către apusuri, făcându-ţi minunate pornirile tale, o Vartolomee.

Păzeşte turma ta de furtuna păcatelor, şi a primejdiilor şi a necazurilor celor potrivnice, povăţuindu-ne pe noi slăvite prin darul tău pururea, către limanurile cele mântuitoare.

A Născătoarei

Ca una ce netâlcuit ai născut pe cel netâlcuit, întru prisosirea bogăţiei milostivirii, cu darurile cele dumnezeieşti, îmbogăţeşte-ne Preacurată, pe noi cei săvârşiţi cu păcatul.

Alt Canon, al Sfântului apostol Tit

Cântarea a 4-a

Irmos: Cel ce şade în slavă pe scaunul Dumnezeirii, pe nor uşor a venit Iisus cel mai presus de Dumnezeire, prin palmă curată şi a mântuit pe cei ce strigă: Mărire, Hristoase, puterii Tale!

Scoţând bogăţie din vistieriile cele nedeşertate prea înţelepte, de bogăţia adevărului ai umplut minţile cele sărăcite, şi ai înviat inimile cele omorâte, gonind negura necunoştinţei, pururea pomenite Tite.

Mreaja lui Pavel, prin orânduiala darului te-a vânat pe tine Tite, cela ce vreai mai pe urmă cu undiţa cuvântului tău, cu osârdie să tragi din adâncul înşelăciunii neamuri prea multe, către buna credinţă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Urmând ca un miel măritului Pavel celui dumnezeiesc, ai izgonit din mijloc pe lupii cei grei, cuvântătorule de Dumnezeu; şi ai zdrumicat capiştile idolilor, ridicând pe pământeni biserici dumnezeieşti.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, cortul cel neîntinat, uşa luminii, masa şi năstrapa cea cu totul de aur, muntele cel netăiat şi umbrit, ca ceea ce a născut pe Ziditorul, se fericeşte.

Canonul Sfântului apostol Vartolomeu

Cântarea a 5-a

Irmos: Spăimântatu-s-au toate de dumnezeiască mărirea ta; că tu, Fecioară neispitită de nuntă, ai avut în pântece pe Dumnezeu cel peste toate şi ai născut pe Fiul cel fără de ani, cel ce dăruieşte pace tuturor celor ce te laudă pe tine.

Picioare frumoase agonisindu-ţi spre propovăduire, bine ai vestit tuturor bunătăţi, şi tuturor ai propovăduit pace, înstrăinându-i de vrajba cea veche, prin învăţăturile cele dumnezeieşti ale Mântuitorului, fericite apostole.

Cuvântul tău s-a făcut vindecare, celor ce au fost primind veninul cel purtător de moarte al şarpelui, şi pământul păgânilor după proorocie s-a răsturnat prin dezrădăcinările prea înţeleptelor tale dogme, Vartolomee.

Fiind mort de multe zile, izvorând viaţă prea îndestulată, şi şezând pe spatele mării Vartolomee, împreună cu dumnezeieştii mucenici, trecând luciuri nemărginite, în ostrovul Lipariei te-ai adăpostit, de Dumnezeu insuflate.

A Născătoarei

Cu adevărat te slăvesc pe tine Maica lui Dumnezeu prea curată: Bucură-te, ca îngerul îţi strigăm ţie, binecuvântată de Dumnezeu dăruită, auzire şi grai înfricoşat, petrecere străină a Stăpânului zidirii.

Alt Canon, al Sfântului apostol Tit

Cântarea a 5-a

Irmos: Necredincioşii nu vor vedea slava Ta, iar noi pe Tine, Unule-Născut, strălucirea Dumnezeirii Tatălui, de noapte mânecând Te lăudăm, Iubitorule de oameni!

Ca un doctor prea ales, ca un slujitor al darului, cu sarea cea dulce a dumnezeieştilor tale cuvinte fericite, ai oprit rana răutăţii, care păştea sufletele păgânilor.

Supunându-te cu dragoste insuflărilor lui Pavel, împreună cu dânsul ai străbătut cele de sub cer, prea înţelepte, binevestind cuvântul cunoştinţei, prea cinstite propovăduitorule de Dumnezeu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca un înţelept propovăduind pe Cuvântul că este deopotrivă lucrător şi împreună şezător cu Părintele, ai plecat pe cei deşerţi cu mintea, ca să lepede toată înşelăciunea idolilor; grăitorule de Dumnezeu apostole.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu minte curată să cinstim pe cea prea curată, frumuseţea lui Iacov şi înfrumuseţându-ne cu faptele cele dumnezeieşti, cu bună credinţă să o lăudăm, ca pe o Maică a Dumnezeului nostru.

Canonul Sfântului apostol Vartolomeu

Cântarea a 6-a

Irmos: Cugetătorilor de Dumnezeu săvârşind acest praznic dumnezeiesc şi cu totul cinstit al Maicii lui Dumnezeu, veniţi să plesnim cu mâinile, slăvind pe Hristos cel ce s-a născut dintr-însa.

Făcutu-te-ai rază a Soarelui, celui ce prin întrupare a strălucit lumii, gonind noaptea înşelăciunii cea cu mulţi dumnezei, prin învăţăturile tale cele purtătoare de lumină, apostole.

Mântuirea lui Dumnezeu cea ivită prin asemănarea trupului, pentru multa bunătate luminat o ai propovăduit noroadelor, Vartolomee propovăduitorule al neamurilor apostole.

Avut-ai călătorie pe apa mării, şi peste ape ţi-ai făcut cărările, şi nu s-a cunoscut într-însa urmele tale, fericite apostole, precum David mai-nainte întru Duhul a proorocit.

A Născătoarei

Biserică slavei te-ai făcut şi uşă Luminii ai fost, munte cu umbră deasă, minune de prooroci cântată, Fecioară Maică Doamnă, de Dumnezeu dăruită.

Alt Canon, al Sfântului apostol Tit

Cântarea a 6-a

Irmos: Jertfi-voi Ţie cu glas de laudă...

Pavel soarele lumii cel neapus, pe tine fericite te-a trimis ca pe o rază dătătoare de lumină, ca să luminezi inimile celor ce dormeau întru întunericul necunoştinţei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Făcutu-te-ai plin de apele cele curgătoare de viaţă şi cu râurile dogmelor celor dumnezeieşti, ai înecat pâraiele necunoştinţei, adăpând adunările neamurilor, fericite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Neamurile neamurilor te cântă pe tine Prealăudată, căci mai presus de cuvânt ai născut pe prea lăudatul Cuvântul lui Dumnezeu; pe care îl slăvesc Cetele îngerilor şi ale oamenilor.

Irmosul: Jertfi-voi cu glas de laudă, Doamne, Biserica strigă către Tine, de sângele demonilor curăţindu-se cu sângele cel curs prin milostivire din coasta Ta.

Condac, glasul al 2-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Arătându-te împreună-vorbitor cu Pavel, împreună cu dânsul nouă mai-nainte ai vestit Cuvântul, apostole grăitorule de tainele dumnezeiescului dar, Tite fericite. Pentru aceasta strigăm către tine: Nu înceta rugându-te pentru noi toţi.

Icos: Pe Mântuitorul cel ce s-a arătat pe pământ, l-ai vestit în lume, şi prieten de aproape al Dumnezeirii lui celei nemincinoase te-ai făcut şi moştenitor. Pentru aceasta cu credinţă căzând, pe tine te rog, ca să-mi dai cu rugăciunile tale iertare, gonind mărite negura sufletului meu cea întunecoasă, ca să te laud după vrednicie şi să strig către tine neîncetat apostole: Nu înceta rugându-te pentru noi toţi.

Sinaxar

Întru această lună, în 25 de zile, aşezarea moaştelor Sfântului măritului apostol Vartolomeu.

Stih: Vartolomeu în noian s-a aflat ascuns,
Ca să-i culegem credincioşii darul de ajuns.
Întru această lună în a douăzeci şi cincea zi,
Moaştele lui Vartolomeu se găsi.

Sfântul apostol Vartolomeu s-a făcut ales prin zelul său pentru răspândirea creştinismului printre neamuri, căror propovăduindu-le numele Domnului, a fost răstignit în Armenia cea mare a răsăritului; iar sfintele lui moaşte creştinii cei ce se aflau acolo punându-le într-o raclă de piatră, le-au mulat în Urbanopoli, unde izvorau tămăduiri şi mântuiau neamurile de bolile ce le bântuiau.

Slugile diavolului văzând acestea, au luat racla aceea cu Sfântul trup al apostolului şi o aruncară în mare, împreună cu alte patru racle care aveau în sine moaştele a patru sfinţi mucenici: a lui Papia, Luchian, Grigorie şi Acachie. Plutind însă apostolul pe deasupra mării şi trecând adâncurile cele strâmte ale Elespontului. Sosi în Marea Egee, de acolo la noianul Adriatic şi lăsând în stânga ostrovul Siciliei având împreună următor şi pe bunii biruitori mucenici ce erau prin celelalte racle, precum am zis mai sus, sosi la ostrovul Lipariei. De aici bunii biruitori mucenici lăsând pe marele apostol, ca pe un alt împărat, să odihnească în locul care şi-a ales, ei se întoarseră iarăşi unde dumnezeiasca pronie a vrut, să odihnească pe fiecare dintr-înşii.

Şi anume: pe Papia în Amila cetatea Siciliei, pe Luchian în Mesina, pe Grigorie în Colimna din Calabria şi pe Acachie în cetatea Ascalus.

După aceea se arătă pe sine dumnezeiescul apostol lui Agaton, episcopul Lipariei care pogorându-se la malul mării şi văzând acel mare şi înfricoşat şi minunat lucru, zise: De unde ți-a venit Lipario această multă bogăţie ? Iar tu apostolul Domnului, bine ai venit.

În urmă fericitul Agaton voind a aşeza racla la loc cinstit şi văzând că nu se poate mişca la nevoinţele mulţimii, din dumnezeiască descoperire aducând o pereche de junice, şi legându-le cu o funie, traseră acea mare raclă prea lesne, cu puterea celui ce locuia într-însa, unde era voia apostolului. Aici făcu episcopul şi biserică înfrumuseţată apostolului, şi a pus într-însa fericitele şi cinstitele lui moaşte cu racla, ca un odor scump, şi acolo în toate zilele făceau minuni.

Deci trecând mulţi ani, în vremile cele de pe urmă, în zilele împăratului Teofil, pentru mulțimea păcatelor noastre, luând agarenii cetățuia aceea în care se afla Sfântul apostol şi rămânând tot ostrovul Lipariei nelocuit de oameni; domnul cetăţii Venendului, înţelegând de apostoleştile minuni, se porni cu înfierbântată şi călduroasă credinţă către sfântul, şi chemă din cetatea Amalfinilor nişte oameni corăbieri şi făgăduind să le dea o sumă de bani, îi rugă să meargă să aducă acel odor scump, care s-a şi făcut.

Deci domnul cel ce s-a zis mai sus aflându-se departe de mare, porni pe episcopul locului şi pe mulți alți clerici şi din celălalt norod, de se duse întru întâmpinarea apostolului.

Ale căruia sfinte moaşte aducându-le în cetatea Venendei, le-a pus în loc cinstit unde i s-a părut, unde făcea marele apostol tămăduiri la toți câţi se aflau acolo, întru slava prea bunului Dumnezeului nostru.

Tot în această zi, pomenirea Sfântului apostol Tit, episcopul Gortinei celei din Crit, ucenicul Sfântului apostol Pavel.

Stih: Fie de la noi şi lui Tit un titlu mic scriind,
Fiindcă sfârşitul său, cu pace a fost încheind.

Fericitul acesta Tit, se trăgea din neamul lui Min împăratul Critului, precum grăieşte legiuitorul Zinas care a scris viața lui, de care pomeneşte fericitul apostol Pavel.

Acest fericit Tit, încă din copilărie a arătat multă nevoinţă spre învăţătura cea lăudată a elinilor, şi fiind de douăzeci de ani, auzi un glas ce-i veni de sus care îi zicea: Tite, trebuie să ieşi din cele de aicea să-ţi mântuieşti sufletul, că nu-ţi va folosi învăţătura aceasta.

După un an de la această arătare i s-a poruncit prin vedenie, ca să citească cărţile evreilor şi luând cartea proorocului Isaia, citi acestea: Înnoiţi-vă către mine ostroave multe, Israil se mântuieşte de la Domnul cu mântuire veşnică.

Între acestea antipatul Critului, care era unchiul Sfântului Tit, auzind de mântuitoarea Naştere a Domnului Hristos şi de minunile ce a făcut în Ierusalim şi într-alte locuri, trimise pe Tit la Ierusalim, căci era iscusit a auzi şi a spune şi a povesti cele ce ar auzi. Deci mergând el acolo, şi văzând şi închinându-se Stăpânului Hristos, a rămas în Ierusalim de văzu minunile lui Hristos, văzu însă şi mântuitoarele patimile Lui, şi îngroparea şi învierea şi dumnezeiasca înălţare; şi Pogorârea şi darea Preasfântului Duh asupra Sfinţilor apostoli şi crezând, se numără cu cei o sută douăzeci şi cu cei trei mii ce au crezut în Domnul prin învăţătura apostolului Petru.

După aceea a fost hirotonit şi trimis cu Pavel să înveţe şi să hirotonească pe cei ce i-ar socoti Pavel a fi iscusiţi. Şi s-a dus cu dânsul la Antiohia şi la Seleucia şi la Cipru şi la Salamina şi la Pafos şi de acolo la Perga Pamfiliei şi la Antiohia Pisidiei şi la Iconia, la casa lui Onisifor; apoi la Lisira şi la Derbe, propovăduind pretutindeni cuvântul lui Dumnezeu cu apostolul Pavel.

Deci întâmplându-se a stăpâni domnia Critului doi ani Rustil cumnatul lui Tit după soră, merseră acolo Pavel şi Tit, unde şi biserică au zidit.

După aceea ieşind din Crit, se duseră în Asia şi de acolo s-a dus cu Pavel la Roma, unde a rămas Tit până ce Pavel a fost omorât de Nero, şi de unde se întoarse în Crit.

Aici hirotonind episcopi şi preoţi şi strălucind apostoleşte, a răposat în Domnul. Iar toată vremea vieţii lui s-a făcut ani nouăzeci şi patru.

Tot în această zi, pomenirea Sfinţilor părinţilor noştri: Mina, Epifanie, Gheradie şi Ioan, arhiepiscopul Constantinopolului

Stih: Podoaba Bisericii s-a întristat,
Căci Mina, pe ceste de aicea le-a lăsat.
Grăbind Epifanie spre sfârşit, ca spre oarecare îmbătare,

Zace dat spre somn îndată de a capului îngreunate.
Lui Epifanie, Ghenadie şi Ioan împreună.
Păstorilor lui Hristos, aduc de laudă cunună.

Fericitul Mina pe vremile împăratului Iustinian, se afla preot sfintei biserici din Constantinopol şi s-a înaintat episcop de Agapei. Papa Romei, ce se dusese la Constantinopol; care, caterisind pe ereticul Antim, ce se mutase de către eretici de la Trapezunda la Constantinopol, a hirotonit pe fericitul Mina în locul aceluia. Deci acesta bine ocârmuind biserica şi sporindu-şi turma sa, s-a mutat către Domnul, şi se prăznuiesc împreună şi arătaţii mai sus sfinţii părinţi în prea sfânta biserică cea mare.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi, Amin.

Canonul Sfântului apostol Vartolomeu

Cântarea a 7-a

Irmos: N-au slujit făpturii înţelepţii lui Dumnezeu, ci numai Făcătorului; şi groaza focului bărbăteşte înfruntând-o, se bucurau cântând: Prea lăudate, Dumnezeul părinţilor noştri şi Doamne, bine eşti cuvântat.

Cu sarea cea dulce a cuvintelor tale, pururea pomenite, ai vindecat omenirea cea stricată de răutate şi o ai plecat a cânta: Prea lăudate Doamne al părinţilor şi Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Făcându-te ca un prea înalt cer după înţeles fericite, ca un dumnezeiesc apostol, cu glas prea înalt ai propovăduit slava lui Dumnezeu, căruia îi strigăm: Doamne al părinţilor şi Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Cu veşmântul cel ţesut din dumnezeiescul dar fericite, ai îmbrăcat pe cei despuiaţi mai-nainte, prin răutatea şarpelui, şi i-ai plecat să cânte: Prea lăudate Doamne al părinţilor şi Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

A Născătoarei

Noi robii tăi Născătoare de Dumnezeu, avându-te pe tine prea curată, apărare şi zid şi sprijineală, cu credinţă strigăm către tine: Bucură-te, podul care duce pe cei de pe pământ către Dumnezeu, binecuvântată Fecioară.

Alt Canon, al Sfântului apostol Tit

Cântarea a 7-a

Irmos: Cel ce ai mântuit din foc pe tinerii lui Avraam şi ai ucis pe haldeii care fără dreptate prigoneau pe cei drepţi, prea lăudate Doamne, bine eşti cuvântat Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri!

Învăţând Tit a cânta o Dumnezeire, a cinsti o Domnie, de nebunia mulţimii dumnezeilor, a mântuit pe oamenii care cu bună credinţă strigă: Dumnezeule al părinţilor bine eşti cuvântat.

Cei ce cu suflet mort, cinsteau materia cea neînsufleţită, învăţându-se de tine ucenice şi tăinuitorule al celor negrăite, au cunoscut pe Dătătorul de viaţă Dumnezeu, cel ce s-a omorât pentru noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Arătatu-te-ai mărite ca un slujitor al adevărului şi surpător al minciunii, şi ca un ucenic al lui Pavel, ai suferit goniri şi primejdii împreună cu dânsul cântând: Dumnezeule al părinţilor bine eşti cuvântat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Prea înfrumuseţându-te cu bunătăţile, stai de-a dreapta Împăratului tuturor, a celui ce s-a întrupat din sângiurile tale nenuntită, rugându-te neîncetat, să ne izbăvim noi de toată nevoia.

Canonul Sfântului apostol Vartolomeu

Cântarea a 8-a

Irmos: Pe tinerii cei bine credincioşi în cuptor, naşterea Născătoarei de Dumnezeu i-a mântuit; atunci fiind închipuită, iar acum lucrată; pe toată lumea ridică să-ţi cânte ţie: pe Domnul, lucrurile, lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Revărsându-te cu râurile cele dumnezeieşti, ca un râu din Eden ai ieşit, cu învăţăturile tale adăpând partea cea de sub soare, şi prin dar uscând apele înşelăciunii, şi strigând: Lăudaţi pe Mântuitorul, şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Învăţându-te Cuvântul cele mai presus decât cuvântul pe tine, ca pe un cuvântător dumnezeiesc te-a trimis în lume, ca pe o săgeată mântuitoare, rănind adunarea vrăjmaşilor mărite, şi mântuind pe cei ce cu credinţă cântă, şi prea înalţă pe Hristos în veci.

Arătatu-te-ai ca un munte picând dulceaţa cea dumnezeiască, vrednicule de minune, şi cu puterile cele dumnezeieşti făcând călătorie după moarte pe noianurile mării fără de cufundare o ai rupt, înconjurându-te pe tine cu cinste purtătorii de chinuri cei viteji.

A Născătoarei

După legile firii tăinuindu-te şi ai născut, şi ai rămas pururea Fecioară, căci ai născut pe Cuvântul cel ce pentru prisosul bunătăţii s-a făcut om, căruia toţi îi strigăm: Pe Domnul lăudaţi-L lucrurile, şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Alt Canon, al Sfântului apostol Tit

Cântarea a 8-a

Irmos: Pe tinerii cei binecredincioşi în cuptor...

Cu picăturile sângiurilor tale s-a stins focul cel străin al înşelăciunii, bolile s-au gonit, dracii s-au izgonit prin rugăciunea ta cea către Dumnezeu, Tite apostole. Pentru aceasta te lăudăm pe tine, ca pe o dumnezeiască slugă a lui Hristos, Împăratului tuturor.

Cu totul lui Dumnezeu sfinţindu-te, şi cu darurile cele dumnezeieşti fiind strălucit, Tite prea înţelepte, luminat ai arătat tuturor pe Cuvântul cel mântuitor, care ne-a izbăvit pe noi, cei ce cu credinţă adevărată, binecuvântăm şi prea înălţăm pe Hristos în veci.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Făcutu-te-ai prea curat vas al luminii, luminând tot pământul cu razele cele dumnezeieşti, Tite vrednicule de minune, şi întunecând împotrivirea vrăjmaşilor celor prea fărădelege strigai: Pe Domnul lăudaţi-L, şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Sabia care se învârtea de demult, fuge acum de mine Fecioară. Căci ai născut pe Cuvântul îmbrăcat cu trup, şi în două firi fiind cunoscut; de care se cutremură Cetele îngerilor, şi-l slăvesc oamenii în veci.

Irmosul:

Să lăudăm, să binecuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Pe tinerii cei bine credincioşi, în cuptor, naşterea Născătoarei de Dumnezeu i-a mântuit, atunci fiind închipuită, iar acum plinită; pe toată lumea ridică să-ţi cânte ţie: pe Domnul, lucrurile, lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Canonul Sfântului apostol Vartolomeu

Cântarea a 9-a

Irmos: Tot neamul pământesc să salte, cu Duhul fiind luminat şi să prăznuiască firea minţilor celor fără de trup, cinstind sfinţita prăznuire a Maicii lui Dumnezeu şi să strige: Bucură-te, prea fericită Născătoare de Dumnezeu, curată, pururea Fecioară.

Ceata apostolilor aduce prăznuire astăzi pomenirii tale se veselesc mucenicii şi duhurile tuturor drepţilor; iar noi credincioşii cu cântări te cinstim pe tine, şi strigăm: Mântuieşte-ne pe noi de toată scârba, ucenice al lui Hristos.

Primind prin răstignire sfârşitul cel fericit, te-ai făcut împreună închipuit cu patimile învăţătorului tău mărite, şi părtaşi strălucirii şi slavei celei dumnezeieşti, stând pururea împreună cu îngerii înaintea lui, şi învrednicindu-te Luminii celei negrăite.

Cea plină de lumină şi vestită pomenirea ta, însuţi văzătorule de Hristos Vartolomee înţelepte, ne-a strălucit nouă luminând pe toţi; întru care te rugăm pe tine, adu-ţi aminte pentru noi toţi mântuindu-ne de toată înconjurarea cea potrivnică, prin rugăciunile tale.

A Născătoarei

Omoară cugetările trupului nostru Născătoare de Dumnezeu prea curată. Opreşte viforul patimilor noastre, alină valul, şi cu gânduri dumnezeieşti întăreşte inimile noastre, celor ce cu credinţă te cinstim pe tine, folositoarea noastră cea neruşinată.

Alt Canon, al Sfântului apostol Tit

Cântarea a 9-a

Irmos: Eva prin boala neascultării...

Mirându-se Pavel de toată dragostea şi nădejdea ta cea către Mântuitorul, te-a tras împreună călător propovăduind neamurilor, împreună cu tine sfinţita Evanghelie. Pentru aceasta împreună cu dânsul te cinstim pe tine apostole.

Cetăţeanule cel mare al Critului şi dumnezeiescule întâi şezător pe scaunul lui, şi luminător prea strălucit şi ceresc, prin dumnezeiescul dar goneşti bolile credincioşilor, şi izgoneşti dracii, Tite cugetătorule de Dumnezeu, vrednicule de minune.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca soarele ne-a strălucit nouă pomenirea ta, fiind luminat înfrumuseţată toată, cu strălucirile Duhului, izgonind norii patimilor; pe care săvârşindu-o cu credinţă, păzeşte-ne Tite prea fericite, vrednicule de minune.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu mijlocirile tale prea curată Fecioară, dezleagă lanţurile greşalelor mele, risipeşte-mi întunericul sufletului meu, alină valul patimilor mele, zdrobeşte pe cei ce mă războiesc în deşert, mântuieşte-mă pururea Fecioară.

Irmosul: Eva prin boala neascultării, blestem înăuntru a adus; iar tu, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, prin Odrasla purtării în pântece, lumii binecuvântarea ai înflorit. Pentru aceasta, toţi te mărim.

Luminânda

Podobie: Cu ucenicii să ne suim în muntele Galileei, prin credinţă să vedem pe Hristos zicând: Că a luat putere a celor de sus şi a celor de jos; să ne învăţăm cum învaţă, a boteza toate neamurile în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh şi a petrece cu tăinuitorii, precum S-a făgăduit până în sfârşitul veacului.

Sfinţită punerea cinstitelor tale moaşte, Vartolomee prea înţelepte, prăznuindu-o cu dragoste, cu credinţă te lăudăm pe tine fericite, căci de la răsărit, minunat înotând către ostrovul Lipariei, ai luminat tot apusul prin călătoriile tale cele minunate, apostole al lui Hristos, propovăduitorule de Dumnezeu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *asemenea*

Tăinuitorule al darului celui dumnezeiesc, şi apostole Tite, împreună cu Pavel cugetătorul de Dumnezeu roagă-te Treimii pentru pacea lumii, şi nouă celora ce săvârşim prea sfântă pomenirea ta, şi o cinstim cu dragoste, dă-ne dezlegare de greutăţi şi de greşale şi mântuire, şi slava şi strălucirea Împărăţiei Cerurilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu Cetele cele fără de trupuri, cu danţurile mucenicilor, cu cetele apostolilor, împreună cu proorocii şi toţi drepţii, o Doamnă Maica lui Dumnezeu, te cântăm pe tine, că ai născut pe Dumnezeu pe cel ce cu negrăită înţelepciune prin Cruce a surpat tirania iadului, şi pe tot neamul omenesc, l-a izbăvit prea lăudată.

La Laude

Stihirile pe 4, glasul al 4-lea:

Podobie: Dat-ai semn...

Izvorul vieţii noastre, te-a izbăvit pe tine prea fericite Vartolomee, ca pe un dumnezeiesc râu, ca să usuci apele mulţimii dumnezeilor, adăpând lumea cu curgerile învăţăturilor celor dumnezeieşti şi neghinele înşelăciunii înecându-le, şi scoţând din cele cumplite pe cei ce se pleacă ţie cu credinţă, Vartolomee apostole al Domnului.

Noi credincioşii cunoscându-te pe tine pururea pomenite, ca pe un soare de la răsărit ieşind, şi apunând către apus, prin călătoriile tale cele ce arătat s-au făcut peste ape, săvârşim cea de peste an pomenirea măritei venirii tale, cinstind prea minunate faptele tale cele multe, apostole al Domnului.

Fiind mort în sicriu, te-ai făcut călător pe mare, pornindu-te de la răsărit prea înţelepte, şi împreună cu mucenicii ai ajuns la apus, neapusule luceafăr al Bisericii lui Hristos, Vartolomee de Dumnezeu fericite. Întru care odihnindu-te, minunat tuturor te-ai făcut odihnă de osteneli, şi mântuire din cele cumplite.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 5-lea*

Bucură-te, raclă de mir a lui Hristos, şi tămâia cea prea aleasă şi cu bună mireasmă, trandafirule al Raiului, luminarea credincioşilor, propovăduitorule al Cuvântului cel cu mare glas, mintea cea cerească, alesule de Dumnezeu ucenice, temelia cea dumnezeiască a dogmelor, cerule cel însufleţit şi plin de stele, soarele cel cu multă lumină care neîncetat luminează marginile, cu strălucirile cele dumnezeieşti luminându-le, Vartolomee apostole pe Hristos roagă-l, ca să dea celora ce te cinstesc pe tine mare milă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Podobie: Bucură-te, cămara...

Bucură-te, darul cel dat de la Dumnezeu, binecuvântată de Dumnezeu slăvită Stăpână, grabnică folosirea şi mântuirea oamenilor celor luptaţi de la pizmuitorii vrăjmaşi, nădejdea cea nebiruită şi sprijineala cea adevărată; bucură-te, Stăpână izbândirea asupra barbarilor; bucură-te, puterea oastei pururea Fecioară. Bucură-te, zidirea cea neluptată şi neprădată; bucură-te, căderea dracilor şi întărirea sufletelor noastre. Pentru aceasta nu lipsi a te ruga pentru robii tăi, Preasfântă.

A Crucii, a Născătoarei

Pe Mieluşelul său Mieluşeaua văzându-l oarecând sârguindu-se spre junghiere, cu osârdie urma, strigând lui acestea: Unde mergi Fiule prea dulce Hristoase ? Pentru ce alergi cu acest fel de alergare fără lene, îndelung răbdătorule Iisuse prea dorite, cel fără de păcat, şi mult-milostive Doamne, dă-mi mie cuvânt roabei tale, Fiul meu întru-tot iubite. Nu mă trece cu vederea tăcând îndurate, pe mine ceea ce te-am născut pe tine înfricoşat, Dumnezeule dătătorule de viaţă, cel ce dăruieşti lumii mare milă.

Stihoavna din Octoih.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfântului Tit, glasul al 5-lea*

Cu luptele cele apostoleşti, împodobindu-te pe sine-ţi, te-ai făcut împreună cetaş cu apostolii, Tite apostole. Căci propovăduind pretutindenea cuvântul credinţei, ai primit darul chemării celei de sus. Pentru aceasta Critul se laudă cu minunile, împreună cu învăţăturile tale, şi sicriul tău izvorăşte tămăduiri, celor ce cu credinţă se apropie de dânsul, cu care şi nouă, varsă-ne tămăduiri bolilor celor sufleteşti, şi

răpeşte din primejdii şi din toată înconjurarea pe cei ce cu credinţă şi cu dragoste săvârşesc sfinţită pomenirea ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Podobie: Bucură-te, cămara...

Bucură-te, nădejdea oamenilor, pământule cel ales şi curat şi neîntinat, şi izvorul cel pecetluit al Mântuitorului, tu eşti singură pururea Fecioară cetate din care cei ce te cinstim, aflăm mântuire prea curată, chemarea neamului omenesc, pământule cel plin de roadă care ai odrăslit spicul; podule care ne duci întru liniştea cea cu bună adăpostire, ocârmuitoarea cea dumnezeiască, anghira celor ce se înviforăsc, limanule prea liniştite al celor ce sunt în furtună, care din dorire te caută pe tine.

A Crucii, a Născătoarei

Izbăvire pentru noi pe prea vestitul şi prea curatul sângele tău, care voieşti să dobândească toţi oamenii mântuirea, ca să-l dai, ai primit cel fără de păcate. Pentru aceasta Maica Ta pironit văzându-te, tânguindu-se îşi rupea obrazul; Fiule grăind: Mielule cel cu totul fără de prihană, care voieşti să mântuieşti lumea cu prea scump sângele tău; cum apuseşi de la ochii mei, Soare cel neapus Mântuitorule; cela ce dai tuturor luminare şi pace şi mila cea mare.

La Liturghie

Fericirile Octoihului, şi ale apostolilor. Prochimen glasul al 8-lea: În tot pământul... Stih: Cerurile spun... Apostolul către Tit: Pavel robul lui Dumnezeu... Aliluia, glasul 1: Mărturisi-vor cerurile... Evanghelia de la Matei: Zis-a Domnul ucenicilor săi: Voi sunteţi lumina lumii... Chinonicul: În tot pământul a ieşit...

Canon de rugăciune către Sfântul apostol Tit

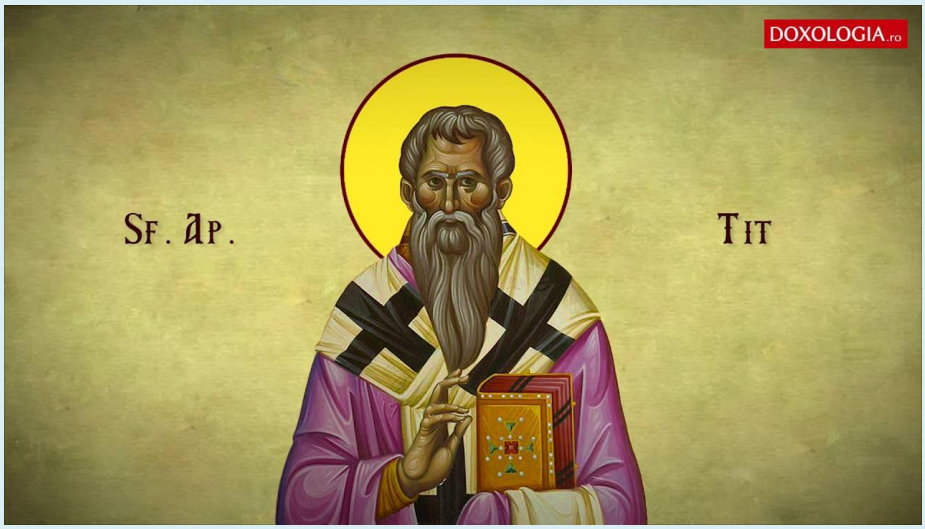

Canon de rugăciune la Sfântul apostol Tit - 25 august - slujitor Dani:
https://www.youtube.com/watch?v=uQ1vJnu2QYI

***

Troparul Sfântului apostol Tit, glasul al 3-lea: Sfinţilor apostoli, rugaţi pe Milostivul Dumnezeu ca să dea iertare de greşeli sufletelor noastre.

Cântarea 1

Irmos: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta, luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei, bucurându-mă.

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Darul Duhului, care cu toate felurite de daruri te-a îmbogăţit pe tine, te-a trimis dumnezeiesc propovăduitor şi apostol, ca să propovăduieşti la margini Întruparea Cuvântului, pururea pomenite apostole Tit.

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Raza darului celui dumnezeiesc primind înăuntru, ca soarele ai strălucit, prea înţelepte, luminând sufletele celor din întuneric, scoţându-le din păcat şi din robia înşelăciunii mântuindu-le.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Apostolul Pavel prea înţeleptul, plin fiind de darurile Duhului, te-a ales pe tine şi slujitor şi dumnezeiesc învăţător şi propovăduitor al credinţei, dumnezeiescule Tit.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Ca să izbăvească marginile lumii de înşelăciune, a strălucit Domnul din pântecele tău, Mireasă a lui Dumnezeu; pe Acela roagă-L şi întotdeauna îmblânzeşte-L, Doamnă, să mântuiască pe cei ce cu credinţă te cinstesc pe tine.

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu în înţelepciune...

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Nu prin înţelepciunea care face nebuni pe cei ce iau aminte de ea, ci prin cunoştinţa cea adevărată, ai gonit necunoştinţa din sufletele celor ce alergau la tine, fericite.

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Holda a toată moştenirea neamurilor, fiind năpădită de spinii necredinţei, cu secera cea dumnezeiască ai curăţit-o, semănând seminţele cunoştinţei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

O Dumnezeire în Trei Feţe propovăduind, ai gonit negura mulţimii de zei, fericite, aducând marginile spre cunoştinţă dumnezeiască.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Mai sfântă decât îngerii şi mai înaltă decât toată făptura, te-a făcut pe tine Cel ce cu Trup S-a născut din tine; pentru aceasta, pe tine, ca pe Stăpâna tuturor, te cinstim.

Irmosul: Nu în înţelepciune şi în putere şi în bogăţie ne lăudăm, ci cu Tine, Înţelepciunea Tatălui cea Ipostatnică, Hristoase; că nu este Sfânt afară de Tine, Iubitorule de oameni.

Cântarea a 4-a

Irmos: Cel ce şade în Slavă pe Scaunul Dumnezeirii, pe nor uşor a venit Iisus Cel mai presus de Dumnezeire, prin palmă curată şi a mântuit pe cei ce strigă: Mărire, Hristoase, puterii Tale!

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Scoţând bogăţie din vistieriile cele nedeşertate, prea înţelepte, de bogăţia adevărului ai umplut minţile cele sărăcite şi ai înviat inimile cele omorâte, gonind negura necunoştinţei, pururea pomenite apostole Tit.

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Mreaja apostolului Pavel, prin orânduiala darului, te-a vânat pe tine, Sfinte apostole Tit, cel ce voiai ca, mai pe urmă, cu undiţa cuvântului tău, cu osârdie să tragi din adâncul înşelăciunii neamuri multe, către dreapta credinţă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Urmând ca un miel măritului apostol Pavel, celui dumnezeiesc, ai izgonit din mijloc pe lupii cei răi, cuvântătorule de Dumnezeu; şi ai sfărâmat capiştile idolilor, ridicând pe pământeni Bisericii dumnezeieşti.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, cortul cel neîntinat, uşa Luminii, masa şi năstrapa cea cu totul de aur, muntele cel netăiat şi umbrit este fericită ca una care a născut pe Ziditorul.

Cântarea a 5-a

Irmos: Necredincioşii nu vor vedea slava Ta, iar noi pe Tine, Unule-Născut, strălucirea Dumnezeirii Tatălui, de noapte minecând Te lăudăm, Iubitorule de oameni!

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca un doctor prea ales, ca un slujitor al darului, cu sarea cea dulce a dumnezeieştilor tale cuvinte, fericite, ai oprit rana răutăţii, care păştea sufletele păgânilor.

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Supunându-te cu dragoste însuflărilor apostolului Pavel, împreună cu dânsul ai străbătut cele de sub cer, prea înţelepte, bine vestind cuvântul cunoştinţei, prea cinstite propovăduitorule de Dumnezeu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca un înţelept propovăduind pe Cuvântul că este deopotrivă lucrător şi împreună şezător cu Părintele, ai plecat pe cei deşerţi cu mintea, ca să lepede toată înşelăciunea idolilor, grăitorule de Dumnezeu, apostole.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cu minte curată să cinstim pe cea prea curată, frumuseţea lui Iacov şi înfrumuseţându-ne cu faptele cele dumnezeieşti, cu dreaptă credinţă să o lăudăm, ca pe o Maică a Dumnezeului nostru.

Cântarea a 6-a

Irmos: Jertfi-voi Ţie cu glas de laudă...

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Apostolul Pavel soarele lumii cel neapus, pe tine, fericite, te-a trimis ca pe o rază dătătoare de lumină, ca să luminezi inimile celor ce dormeau în întunericul necunoştinţei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Făcutu-te-ai plin de apele cele curgătoare de viaţă şi cu râurile dogmelor celor dumnezeieşti ai înecat pâraiele necunoştinţei, adăpând adunările neamurilor, fericite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Neamurile neamurilor te cântă pe tine, Prealăudată, căci mai presus de cuvânt ai născut pe Cuvântul prea lăudat lui Dumnezeu; pe care Îl slăvesc Cetele îngerilor şi ale oamenilor.

Irmosul: Jertfi-voi cu glas de laudă, Doamne, Biserica strigă către Tine, de sângele demonilor curăţindu-se cu sângele cel curs prin milostivire din coasta Ta.

Condac, glasul al 2-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Arătându-te împreună vorbitor cu apostolul Pavel, împreună cu dânsul nouă mai înainte ai vestit Cuvântul, apostole, grăitorule de tainele dumnezeiescului dar, fericite apostole Tit. Pentru aceasta, strigăm către tine: nu înceta a te ruga pentru noi toţi.

Cântarea a 7-a

Irmos: Cel ce ai izbăvit din foc pe tinerii lui Avraam şi ai ucis pe haldeii care fără dreptate prigoneau pe cei drepţi, prea lăudate Doamne, bine eşti cuvântat Doamne, Dumnezeu părinţilor noştri!

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Învăţând apostole Tit a cânta o Dumnezeire, a cinsti o Domnie, de nebunia mulţimii zeilor, a mântuit pe oamenii care cu bună credinţă grăiesc: Dumnezeule al părinţilor, bine eşti cuvântat.

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cei ce cu suflet mort cinsteau materia cea neînsufleţită, fiind învăţaţi de tine, ucenice şi tăinuitorule al celor negrăite, au cunoscut pe Dătătorul de viaţă, Dumnezeu, cel ce a fost omorât pentru noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Arătatu-te-ai, mărite, ca un slujitor al adevărului şi surpător al minciunii; şi ca un ucenic al apostolului Pavel, ai suferit prigoniri şi primejdii împreună cu dânsul, cântând: Dumnezeule al părinţilor, bine eşti cuvântat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Înfrumuseţându-te cu bunătăţile, stai de-a dreapta Împăratului tuturor, cel ce S-a Întrupat din sângiuirile tale, Nenuntită, rugându-te neîncetat să ne izbăvim noi de toată nevoia.

Cântarea a 8-a

Irmos: Pe tinerii cei bine credincioşi în cuptor...

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu picăturile sângiuirilor tale s-a stins focul cel străin al înşelăciunii, bolile s-au gonit, demonii au fost izgoniţi prin rugăciunea ta cea către Dumnezeu, apostole Tit. Pentru aceasta, te lăudăm pe tine, ca pe o dumnezeiască slugă a lui Hristos, Împăratul tuturor.

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu totul fiind sfinţit lui Dumnezeu şi cu darurile cele dumnezeieşti fiind strălucit, prea înţelepte Tit, lămurit ai arătat tuturor pe Cuvântul cel mântuitor; care ne-a izbăvit pe noi, cei ce cu credinţă adevărată binecuvântăm şi prea înălţăm pe Hristos în veci.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Făcutu-te-ai vas prea curat al luminii, luminând tot pământul cu razele cele dumnezeieşti, vrednicule de minune, apostole Tit. Şi întunecând împotrivirea vrăjmaşilor celor fără de lege, grăiai: pe Domnul lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Sabia care se învârtea de demult fuge acum de mine, Fecioară. Căci ai născut pe Cuvântul îmbrăcat cu Trup şi cunoscut în două firi; de care se cutremură Cetele îngerilor şi pe care-L slăvesc oamenii în veci.

Irmosul:

Să lăudăm, să binecuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Pe tinerii cei bine credincioşi, în cuptor, naşterea Născătoarei de Dumnezeu i-a mântuit, atunci fiind închipuită, iar acum plinită; pe toată lumea ridică să-ţi cânte ţie: pe Domnul, lucrurile, lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Eva prin boala neascultării...

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Mirându-se apostolul Pavel de toată dragostea şi nădejdea ta cea către Mântuitorul, te-a atras împreună călător, propovăduind neamurile împreună cu tine sfinţita Evanghelie. Pentru aceasta, împreună cu dânsul, te cinstim pe tine, apostole.

Stih: ***Sfinte apostole Tit, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cetăţeanule cel mare al Cretei şi dumnezeiescule întâi şezător pe scaunul ei; luminător prea strălucit şi ceresc, prin dumnezeiescul dar goneşti bolile credincioşilor şi izgoneşti demonii, cugetătorule de Dumnezeu, apostole Tit, vrednicule de minune.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca soarele ne-a strălucit nouă pomenirea ta, fiind luminat înfrumuseţată toată, cu strălucirile Duhului, izgonind norii patimilor; pe care săvârşind-o cu credinţă, păzeşte-ne prea fericite Tit, vrednicule de minune.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cu mijlocirile tale, prea curată Fecioară, dezleagă lanţurile greşelilor mele, risipeşte-mi întunericul sufletului meu, alină valul patimilor mele, zdrobeşte pe cei ce mă războiesc în zadar; miluieşte-mă, pururea Fecioară.

Irmosul: Eva prin boala neascultării, blestem înăuntru a adus; iar tu, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, prin Odrasla purtării în pântece, lumii binecuvântarea ai înflorit. Pentru aceasta, toţi te mărim.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce

hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Cu soarele Pavel, ca o stea împreună călătorind, pururea pomenite apostole Tit, în chip vădit aţi luminat pământul şi aţi risipit întunericul. Iar, intrând în ostrovul cretanilor, fericite, de Dumnezeu cugetătorule, prin moarte ai lăsat tuturor, ca nişte raze neapuse, ostenelile şi cuvintele tale. Prin care, strălucindu-ne, cu prea mărire te cinstim pe tine şi cu un glas grăim către tine: roagă-te lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască celor ce cu dragoste prăznuiesc sfântă pomenirea ta.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Bucură-te, scaunul lui Dumnezeu cel în chip de foc; bucură-te, Pruncă, jilţul cel împărătesc, patul cel aşternut cu porfiră; cămara cea cu porfiră de aur, hlamida cea cu roşu vopsită cea purtătoare de fulger, sfeşnicul cel mult luminos; bucură-te, Născătoare de Dumnezeu, cetatea cea cu douăsprezece ziduri; Uşa cea cu aur poleită şi cămara cea strălucită cu chipul; masa cea luminoasă de aur, locaşul cel cu podoabă dumnezeiască. Bucură-te, prea mărită Mireasă, picată din soare; Bucură-te, singura mângâiere a sufletului meu.

Sedelna Sfintei Cruci şi a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Pe Mieluşelul şi Păstorul şi Mântuitorul, dacă L-a văzut Mieluşeaua pe Cruce, s-a tânguit lăcrimând şi cu amar grăia: lumea se bucură luând izbăvire, iar pântecele meu se aprinde văzând Răstignirea Ta, pe care o rabzi pentru milostivirea milei, Îndelung Răbdătorule, Doamne; Adâncule al milei, milostiveşte-Te şi dăruieşte iertare de greşeli celor ce laudă cu credinţă Dumnezeieştile Tale Patimi.

Acatistul Sfântului apostol Tit, primul episcop al Cretei

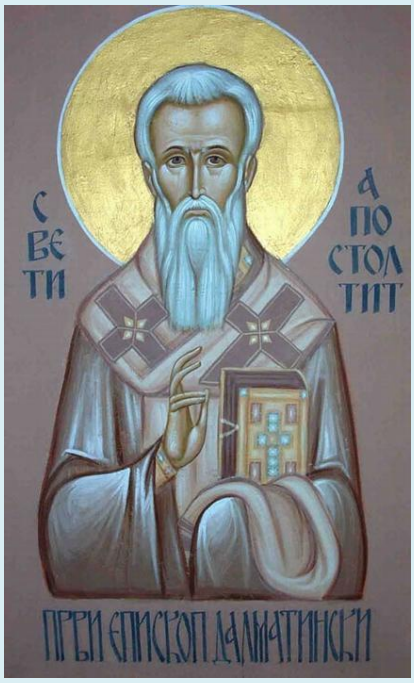

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;

Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.
Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.

Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacul 1

Cel ce ai primit strălucirea dumnezeiască a Sfântului Duh, însoțitor și tovarăș al Sfântului Pavel ai fost numit, apostol vestitor de Dumnezeu. Ca cel ce ai îndrăzneală către Dumnezeu, roagă-te să fim izbăviți de toată deznădejdea, strigându-ți ție: ***Bucură-te, apostole Tit!***

Icosul 1

Primind chemarea de sus în chip tainic, o, apostole Tit, ucenic al Mântuitorului, te-ai făcut ales apostol și al Sfântului Pavel tovarăș vestitor de Dumnezeu, iar ție cei aleși îți strigau acestea:
Bucură-te, că prin tine virtutea răsună;
Bucură-te, că prin tine rătăcirea suspină adânc;
Bucură-te, al Cretei vlăstar preasfânt;
Bucură-te, al Mântuitorului apostol plin de Dumnezeu;
Bucură-te, înălțime a intenției în luminare bogată;
Bucură-te, adâncime a sfintei cunoașteri în minte duhovnicească;
Bucură-te, că ai primit al virtuții cuvânt;
Bucură-te, că ai respins legea vătămătoare;
Bucură-te, înțelept al Cretei prea luminat;
Bucură-te, vas al virtuților Sfântului Duh;
Bucură-te, că prin tine inima este înnoită;
Bucură-te, că prin tine răul este înfrânt;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 2-lea

Cu ochiul sufletului tău, ai văzut limpede lumina dumnezeirii, apostole Tit, cea apărută în materia trupului și cea neasemenea cu prihănirea muritorilor, o, cel ce te-ai apropiat de credință, cei luminați ție îți strigă: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Te-ai văzut copil legitim, în credință și în iubire al Sfântului Pavel, după cum acesta mărturisește despre tine, învățând de la el cele de deasupra minții, ucenic muncitor al Evangheliei, căruia i s-a arătat Duhul Sfânt, auzi și de la noi acestea:
Bucură-te, fiul ales al Sfântului Pavel;
Bucură-te, vlăstar al Evangheliei;
Bucură-te, cel plin de iubirea lui Hristos;
Bucură-te, cel plin de virtuți sfinte;
Bucură-te, cel ce ai primit lumina întrupării lui Hristos;
Bucură-te, cel ce ai respins orice înșelăciune o dușmanului;
Bucură-te, cel ce l-ai văzut în trup pe Mântuitor;
Bucură-te, cel ce ai primit lira trezitoare de dumnezeire;
Bucură-te, torță a sfintei străluciri;
Bucură-te, luminător al scrierilor neluminate;
Bucură-te, luminător plăcut de îngeri;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 3-lea

Ai avut putere dumnezeiască și cunoaștere cerească, ai studiat Scripturile, și citindu-le ai contribuit la primenirea duhovnicească în Hristos Dumnezeu a celor din neam cu tine, prea slăvite, în credință aducându-i pe aceștia, ție îți cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

S-a arătat virtutea Domnului prin tine, după cum scrie Sfântul Pavel, salvatorul tuturor, iar tu te-ai arătat drept tâlcuitor de taine plin de Dumnezeu și slujitor. Deoarece cuvântul ai luminat, cu evlavie îți strigăm ție:
Bucură-te, cel învățat în cele neștiute;
Bucură-te, tâlcuitorul cerurilor;
Bucură-te, apostol prea slăvit grăitor al lui Dumnezeu;
Bucură-te, vestitor al lui Dumnezeu și sfânt dascăl;
Bucură-te, sfânt vestitor al întrupării lui Dumnezeu;
Bucură-te, minunat propovăduitor al cunoașterii dumnezeiești;
Bucură-te, cel ce de Sfântul Pavel ai fost legat în mod sfânt;
Bucură-te, cel ce te-ai răzvrătit împotriva lumii întregi;
Bucură-te, cel ce L-ai văzut pe Hristos în trup;

Bucură-te, cel ce ai văzut în chip strălucitor dumnezeirea;
Bucură-te, descoperitor al vieții de apoi;
Bucură-te, descoperitor înțelept al lui Dumnezeu și plin de slavă;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 4-lea

Mustrând cu zelul sfânt al celor aleși și cu focul iubirii depravarea celor materiale, ai devenit tovarăș de călătorie și ucenic al celui desprins de cele lumești Sfântul Pavel, fiind împodobit cu virtuți, apostole Tit îți strigăm ție: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Ai fost ridicat la înălțime cerească, te-ai depărtat de cele pământești, și ai primit cunoștința celor neștiute, și din acel moment ai devenit tovarăș al Sfântului Pavel, cu cea mai curată inimă, de aceea admirând strălucirea ta, apostole Tit, îți strigăm:
Bucură-te, al Sfântului Pavel tovarăș de călătorie;
Bucură-te, apostol vestitor de Dumnezeu;
Bucură-te, părtaș al lucrurilor tainice;
Bucură-te, slujitor al tainelor sfinte;
Bucură-te, instrument inspirat de Dumnezeu al învățăturilor mântuitoare;
Bucură-te, copac roditor al roadelor duhovnicești;
Bucură-te, cel ce în Creta luminezi cuvântul;
Bucură-te, cel ce te distingi prin dorință de cele sfinte;
Bucură-te, cel ce smulgi spinul patimilor;
Bucură-te, cel ce curățești pământul sufletului;
Bucură-te, vindecător purtător de Hristos;
Bucură-te, privitor al luminii cerului;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 5-lea

Limbă vestitoare de Dumnezeu, rămas în Creta, propovăduiești pe Hristos, Sfinte apostole Tit, și ai numit preoți în orașele unde te trimitea Sfântul Pavel; pentru că prin tine însuți ai arătat chipul sfintelor lucrări, îți cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Sfânt episcop în Creta ai fost numit, prin mâinile dascălului tău Sfântul Pavel, și prin sfaturile sfinte ale acestuia, asemănându-te lui ai răscumpărat lipsurile, pentru că prin învățăturile tale sfinte, cu modestie ne educi pe noi, îți strigăm ție:
Bucură-te, propovăduitorul evlaviei;
Bucură-te, trâmbița adevărului;
Bucură-te, episcop al Cretei preaînțelept;

Bucură-te, torță prea luminată a credincioșilor;
Bucură-te, gură plină de har a învățăturilor sfinte;
Bucură-te, unealtă prea slăvită a învățăturilor sfinte;
Bucură-te, cel ce în Creta ca o stea strălucești;
Bucură-te, cel ce domolești vijelia patimilor;
Bucură-te, cel ce ai propovăduit întruparea lui Hristos;
Bucură-te, cel ce ai șters rătăcirea dușmanului;
Bucură-te, cel ce pe mulți i-ai călăuzit spre Hristos;
Bucură-te, cel ce cu înțelegere n-ai luat aminte la cele trupești;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 6-lea

Ai suferit multe osteneli, asemenea Sfântului Pavel, propăvăduind cuvântul credinței, pentru că în Antiohia, Cipru, Listra și Dervi ați răspândit strălucirea cunoașterii dumnezeiești, cei bine credincioși îți strigă: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Strălucitor al Evangheliei, prin predică, apostole Tit, prin luminarea oamenilor neprihăniți și prin lumina virtuții, împreună cu vestitorul lui Dumnezeu Pavel ai slujit în Pamfilia, iar cei luminați ție îți strigă:
Bucură-te, torță a celor aflați în întuneric;
Bucură-te, liman al celor suferinzi;
Bucură-te, sfânt episcop al Gortinei;
Bucură-te, marele ajutor al suferinzilor;
Bucură-te, stâlp luminat de sus al vieții evanghelice;
Bucură-te, lampă ce luminează până departe lumina sfântă tainică;
Bucură-te, cel ce pe Pavel peste tot l-ai însoțit;
Bucură-te, cel ce peste tot ai apărut ca un sfânt;
Bucură-te, câmpie preacurată de cinstiri;
Bucură-te, asemănarea stăruinței sufletești;
Bucură-te, cel ce cureți murdăria patimilor;
Bucură-te, cel ce peste oameni reverși mila Domnului;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 7-lea

Cunoscător al Evangheliei și sfânt apostol, cel ce ai văzut suflarea sfântă și marea taină a lucrărilor Mântuitorului, a evlaviei, ce peste tot le propăvăduiești, apostole Tit, și pe toți îi înduioșezi, îți strigăm ție: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Vindecător al bolilor și neliniștilor prin cuvânt și alungător prin duh al răului, sfânt iconom de suflete, în Creta ai fost plin de duh sfânt, pentru că l-ai oferit pe Dumnezeu celor ce-ți strigă acestea:
Bucură-te, apostol vestitor al lui Dumnezeu;
Bucură-te, luptător al virtuții;
Bucură-te, vas prea sfânt al Duhului Sfânt;
Bucură-te, floarea înmiresmată a Raiului;
Bucură-te, fântână a trăirii sufletești preadulce;
Bucură-te, șuvoi de apă curată izvorâtoare din dulceața sfântă;
Bucură-te, cel ce alungi turma demonilor;
Bucură-te, cel ce luminezi biruința cerească;
Bucură-te, refugiul sfânt al credincioșilor;
Bucură-te, dar prețios al nostru;
Bucură-te, dătătorul de bucurie al sufletelor;
Bucură-te, îndrumătorul aplecării inimii;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 8-lea

Lemn al nemuririi, cel ce L-ai cunoscut pe Mântuitorul, ai îndepărtat de moartea rătăcirii și ai călăuzit spre viața veșnică pe cei care au văzut cuvântul tău dătător de viață, apostole Tit, Apostol al lui Hristos, îți cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Strălucind prin toată lumina ta cea sfântă, apostole Tit, și contemplând în comuniune, de întunericul păcatului te-ai îndepărtat prin darurile tale purtătoare de lumină, de aceea cu evlavie îți strigăm:
Bucură-te, steaua purtătoare de lumină;
Bucură-te, vasul purtător de Hristos;
Bucură-te, chip al strălucirii Sfintei Treimi;
Bucură-te, tovarăș al dumnezeirii imateriale;
Bucură-te, stea ce luminezi întreaga Cretă;
Bucură-te, cultivator al Duhului Sfânt în inimile celor credincioși;
Bucură-te, cel ce ai mers pe urmele Sfântului Pavel;
Bucură-te, cel ce ai luminat cu lumina lui Dumnezeu;
Bucură-te, semănător al cuvântului credinței;
Bucură-te, răspânditor al celor născute din virtute;
Bucură-te, că prin tine Hristos a fost slăvit;
Bucură-te, că prin tine dușmanul a fost strivit;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 9-lea

Prin multe orașe ai trecut, împreună cu Sfântul Pavel, propăvăduindu-l pe Hristos în fața păcătoșilor, și în Creta ai rămas, om al Sfintei Evanghelii hotărându-te într-adevăr a fi binecuvântat de Hristos, apostole Tit, ție îți cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Cuvintele tale sfinte, pline de înțelepciune, ca o rouă cerească căzând, ca un remediul în chip proorocesc și o adevărată gură de aer proaspăt s-au arătat, apostole Tit, celor care au primit cuvântul tău și cu evlavie îți strigă ție:
Bucură-te, roua evlaviei;
Bucură-te, primăvara nestricăciunii;
Bucură-te, tovarășul Sfântului Pavel în toate;
Bucură-te, apărător și supraveghetorul al Cretei;
Bucură-te, iconom și conducător plin de dumnezeire al inimilor;
Bucură-te, sfânt cultivator al moralei evanghelice;
Bucură-te, cel ce te-ai arătat om al lucrărilor celor mai bune;
Bucură-te, cel ce te-ai îndepărtat de patimile cele mai rele;
Bucură-te, preaînțelept cultivator de suflete;
Bucură-te, tovarăș cunoscător al celor inteligibile;
Bucură-te, purtător al Crucii lui Hristos;
Bucură-te, stârpitor al puterii satanei;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 10-lea

Cultivând cu înțelepciune, prin gură vestitoare de Dumnezeu, sămânța evlaviei, rodul bogat ai adunat și i-ai adus vindecați la Hristos pe cei îndepărtați de la cuvântul tău și împreună cu aceștia strigai Domnului: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Ducând lupta, asemenea Sfântului Pavel cel mare, ți-ai dat sufletul Domnului, și cetelor apostolilor, te-ai numărat printre Sfinții apostoli și împreună cu ei sporești credința celor ce-ți strigă: Aliluia!
Bucură-te, cuvântător purtător de Dumnezeu;
Bucură-te, moștenitor al celor de sus;
Bucură-te, supraveghetor și tovarăș al lucrurilor nespuse;
Bucură-te, câștigător al slavei celor nevăzute;
Bucură-te, însoțitor sfânt al lui Dumnezeu;
Bucură-te, minunat cunoscător al tainelor virtuții sfinte;
Bucură-te, cel ce ai fost eliberat prin slava Domnului;
Bucură-te, cel ce ai fost pus lângă Soarele necuprins;

Bucură-te, cel ce aduni bucurie sfântă;
Bucură-te, strălucitor de lumină nestinsă;
Bucură-te, cel ce reprezinți credincioșii în fața Creatorului;
Bucură-te, cel ce ceri potolirea patimilor noastre;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 11-lea

Imnurile cântate întru sfânta ta amintire și lauda durerilor tale sfinte din orice rană a sufletului și a trupului, ce mereu au fost nevătămătoare și inofensive, păstrează-le în rugăciunile tale către Hristos, apostole Tit, și ție îți cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Slava dătătoare de lumină și iertarea greșelilor cere apostole Tit în cântările tale, pentru că tu, apărător și ajutor puternic ne-ai fost dat de la Domnul, de aceea noi la tine venim și îți strigăm acestea:
Bucură-te, cuvântul Bisericii;
Bucură-te, bogăția compătimirii;
Bucură-te, preaputernic apărător al celor cucernici;
Bucură-te, statornic păzitor al ortodocșilor;
Bucură-te, preaslăvit trup locuit de harul dumnezeiesc;
Bucură-te, stâlp statornic al cinstitei Biserici;
Bucură-te, cel ce ai primit răsplată din ceruri;
Bucură-te, cel ce te-ai ferit de ispitele pământești;
Bucură-te, cel ce ai primit multe cununi;
Bucură-te, cel ce ai secat de patimi timpul vieții;
Bucură-te, cel ce ai văzut mulțumirea lui Hristos;
Bucură-te, ce te-ai bucurat de bucuria veșnică;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 12-lea

Cel ce te-ai bucurat de bucurie veșnică și de viață binecuvântată, împreună cu cei aleși, cere întotdeauna împreună cu aceștia, îndepărtarea oricărei tristeți și a oricărui necaz, celor care te cinstesc cu credință în Hristos, apostole Tit, și strigă ție: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

De bolile sufletești și de patimile necurate, îndepărtează-i, apostole Tit, pe credincioși, dându-le putere, cu prea scumpa ta rugăciune către Domnul, prin care întotdeauna oferi bucurie sfântă, ție îți strigăm:
Bucură-te, cel ce ești printre apostoli;

Bucură-te, tovarăș al purtătorilor de biruință;
Bucură-te, apărătorul și mândria Cretei;
Bucură-te, înfrumusețarea întregii Biserici;
Bucură-te, acoperământ biruitor al creștinilor evlavioși;
Bucură-te, stârpirea și alungarea ispitelor de tot felul;
Bucură-te, apropiat ajutor al celor ce îți cântă imnuri;
Bucură-te, călăuzitor și însoțitor al celor ce te prețuiesc;
Bucură-te, că prin tine patimile îmi voi vindeca;
Bucură-te, că prin tine în fața lui Hristos voi fi adus;
Bucură-te, mijlocitorul credincioșilor la Dumnezeu;
Bucură-te, apărătorul tuturor;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, apostole Tit, ucenic al Mântuitorului, tovarăș și apropiat al Sfântului Pavel, împreună cu acesta cere-l întotdeauna să mântuiască de toată nevoia și necazul pe evlavioșii care te prețuiesc pe tine și pe Sfânta Treime, strigându-ți: ***Aliluia!***

Apoi, se zice din nou:

Icosul 1
Primind chemarea de sus în chip tainic, o, apostole Tit, ucenic al Mântuitorului, te-ai făcut ales aApostol și al Sfântului Pavel tovarăș vestitor de Dumnezeu, iar ție cei aleși îți strigau acestea:
Bucură-te, că prin tine virtutea răsună;
Bucură-te, că prin tine rătăcirea suspină adânc;
Bucură-te, al Cretei vlăstar prea sfânt;
Bucură-te, al Mântuitorului apostol plin de Dumnezeu;
Bucură-te, înălțime a intenției în luminare bogată;
Bucură-te, adâncime a sfintei cunoașteri în minte duhovnicească;
Bucură-te, că ai primit al virtuții cuvânt;
Bucură-te, că ai respins legea vătămătoare;
Bucură-te, înțelept al Cretei prea luminat;
Bucură-te, vas al virtuților Sfântului Duh;
Bucură-te, că prin tine inima este înnoită;
Bucură-te, că prin tine răul este înfrânt;
Bucură-te, apostole Tit!

Condacul 1

Cel ce ai primit strălucirea dumnezeiască a Sfântului Duh, însoțitor și tovarăș al Sfântului Pavel ai fost numit, apostol vestitor de Dumnezeu. Ca cel ce ai îndrăzneală către Dumnezeu, roagă-te să fim izbăviți de toată deznădejdea, strigându-ți ție: ***Bucură-te, apostole Tit!***

Sursa:
https://doxologia.ro/acatistul-sfantului-apostol-tit-primul-episcop-al-cretei

Acatistul Sfântului apostol Tit, arhiepiscopul Gortinei (25 august)

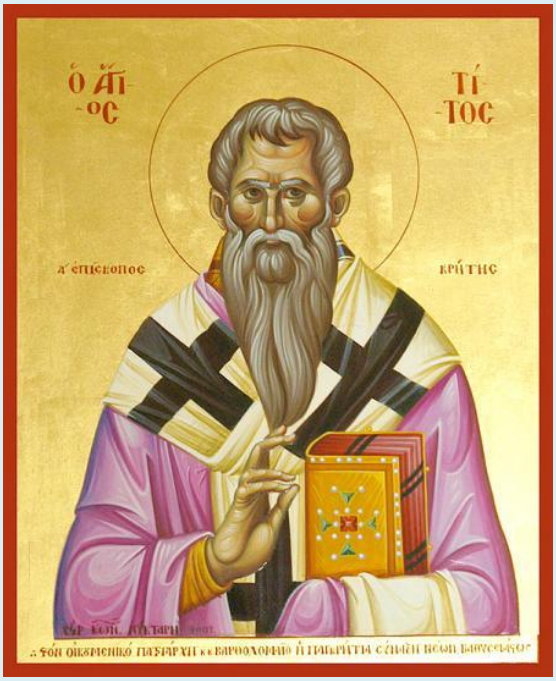

Acatistul Sfantului apostol TIT - 25 august - slujitor Dani
https://www.youtube.com/watch?v=uwDOIXVEXEI

***

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşlueşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Troparul Sfântului apostol Tit: Împreună vorbitor cu Pavel arătându-te, deodată cu el pe Cuvântul mai înainte nouă l-ai vestit, apostole, grăitorule de tainele dumnezeiescului har, fericite Tit. Pentru aceasta strigăm către tine: nu înceta rugându-te pentru noi toţi.

Condacul 1
Celui ce primind darul Duhului Sfânt s-a primenit cu toate bogățiile sufletești, trimis fiind de Dumnezeu către oameni ca propovăduitor și apostol pentru a vesti Întruparea Cuvântului, Sfântului apostol Tit îi aducem pururea pomeniri. Iar tu, sfinte cel luminat de raza darului dumnezeiesc, luminează și sufletele noastre, a celor care te strigăm: ***Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!***

Icosul 1
Făclia nestinsă a inimii tale s-a oglindit în strălucirea aripilor îngerești, zburând spre mințile celor neștiutori și sădind în ele sămânța dragostei de Dumnezeu, Sfinte apostol Tit, iar acum stai în rândul Puterilor Îngerești și asculți aceste laude de la noi:
Bucură-te, prea înțelept slujitor dumnezeiesc;
Bucură-te, învățător și propovăduitor al credinței;
Bucură-te, că ai fost stâlp al rugăciunii ce atingea bolta cerului;

Bucură-te, rază de nădejde în neputințele noastre;
Bucură-te, semănătorul semințelor cunoștiinței;
Bucură-te, că arând, ai dat neghina deoparte;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 2

Erai de fel din Creta, Sfinte Tit, din părinți de neam bun dar care se țineau de păgânătatea închinării la idoli, tu însuți slujind idolilor din necunoașterea adevăratului Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 2

Din tinerețe ai arătat multă sârguință către înțelepciunea păgânească, dar fiind împodobit cu fapte bune și feciorie, pe când aveai douăzeci de ani ai auzit un glas din cer zicându-ți: ”Tite, ție ți se cade să te duci de aici și să-ți mântuiești sufletul tău, pentru că nu-ți ajunge spre mântuire numai învățătura păgânească” iar noi te cinstim așa:
Bucură-te, că te temeai fiindcă nu știai cine a glăsuit;
Bucură-te, că uneori și demonii vorbeau prin idoli;
Bucură-te, că tu nu credeai în arătările drăcești;
Bucură-te, că apoi ai primit altă dumnezeiească poruncă în vis;
Bucură-te, că ți-a spus să citești cărți evreiești;
Bucură-te, că ai făcut ascultare;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 3

Ajungând în mâna ta cartea Sfântului prooroc Isaia, ai citit: ”Robul Meu ești și Eu te-am ales pe tine. Nu te teme că te-am lăsat, Eu sunt cu tine. Nu te amăgi cu zeii cei mulți păgânești, pentru că eu sunt Dumnezeul tău” și simțind că acele cuvinte erau pentru tine, ușa minții tale s-a deschis și inima începu să ardă spre Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 3

În acea vreme s-a auzit până la tine, în insula Creta, că Hristos Dumnezeu s-a arătat în trup printre oamenii din Ierusalim făcând multe minuni, iar Dumnezeu a rânduit ca unchiul tău, antipatul Cretei să te trimită la Ierusalim ca să afli ce anume propovăduia Iisus:
Bucură-te, că L-ai văzut pe Stăpânul Hristos;
Bucură-te, că te-ai amestecat cu mulțimea care Îl urma peste tot;
Bucură-te, că ai văzut mântuitoarele Lui Patimi și te-ai încredințat de Învierea Lui;
Bucură-te, că ai fost de față la Înălțarea Domnului și la Pogorârea Sfântului Duh;

Bucură-te, că Sfinții apostoli ți-au grăit atunci în limba ta;
Bucură-te, că toate le-ai trăit cu inima;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 4

Ai crezut desăvârșit în Dumnezeu, Sfinte Tit, te-ai botezat sub mâinile Sfântului apostol Pavel și apoi ai fost rânduit la slujba apostolească, și te-ai numărat în rândul celor 70 de apostoli: ***Aliluia!***

Icosul 4

Ai fost trimis între neamuri împreună cu Sfântul apostol Pavel la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, fiind următor lui nu doar ca ucenic ci și ca fiul său mult iubit, fiindcă Pavel te numea ”fiul meu” iar noi te fericim:
Bucură-te, adevărat fiu al celui sfințit;
Bucură-te, dăruit de Dumnezeu cu inima plină de sârguință;
Bucură-te, că Pavel avea duhovnicească dragoste pentru tine;
Bucură-te, căci dacă nu erai de față, marele apostol se întrista;
Bucură-te, că dacă erai lângă el, avea duhovnicească mângâiere;
Bucură-te, că Pavel se bucura de bucuria ta, sfinte;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 5

Alăturându-te grupului de ucenici ai marelui apostol, ai călătorit alături de el în Antiohia, Seleucia, Cipru, la Salamina, în insula Pafos, apoi în Perga (Pamfilia), în Antiohia (din Pisidia), apoi la Iconia, în casa apostolului Onisifor; apoi mai departe Listra și Derbe, peste tot vestind adevărul credinței poporului aflat în întuneric: ***Aliluia!***

Icosul 5

Călătorește și cu noi, Sfinte apostol Tit, și precum odinioară Domnul Hristos a mers la Emaus cu cei doi credincioși, așa luminează și tu mintea noastră să mergem pe dumul cel bun, iar noi te cinstim:
Bucură-te, cel ce deschizi calea spre cunoașterea duhovnicească;

Bucură-te, arătându-ne ispitele;
Bucură-te, învățându-ne să le ocolim;
Bucură-te, înțelepțitorul celor iuți la fire;
Bucură-te, liniștitorul celor nerăbdători;
Bucură-te, aducând chibzuiala cea bună;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 6

Prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Sfântul apostol Pavel a ajuns și în Creta, patria ta, Sfinte Tit, și pe atunci era antipat în Creta Rustil, fratele surorii tale, care era închinător la idoli și râdea de credința ta căci mintea lui nu fusese încă luminată de Adevărul Hristos: ***Aliluia!***

Icosul 6

Dar murind fiul antipatului, Sfântul Pavel de îndată l-a înviat și atunci a crezut în Dumnezeu, apoi mulți necredincioși din insula aceea au primit sfânta credință și Botezul:

Bucură-te, că Sfântul Pavel te-a numit episcop în Creta;
Bucură-te, că ți-a dat a păstori și insulele din jur;
Bucură-te, că ți-a încredințat popoarele luminate,
Bucură-te, că el a plecat în alte țări;
Bucură-te, că ai primit de la el scrisoare de învățătură;
Bucură-te, că ai primit rânduiala să îndreptezi pe cele nesfârșite;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 7

Ai primit porunca de la Sfântul Pavel să pregătești mai ales preoții pentru hirotonie, fiind însărcinat cu alegerea lor fiindcă erai cel mai iubit ucenic al lui și știa că în tine viețuiește zelul de a-I sluji lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 7

Mijlocește și pentru noi, Sfinte Tit, ca preoții aleși de Dumneze să iasă la slujire, ca nimeni să nu rămână în ascunsul lumii ispititoare, ci să ia crucea hirotoniei aducătoare de Înviere:

Bucură-te, cel ce spijini tinerii teologi;
Bucură-te, că le dai duhovnici buni;
Bucură-te, cel ce le dăruiești parohii bune;
Bucură-te, cel ce îi ridici din neștiință pe cei chemați;
Bucură-te, cel ce arăți lumina Altarului celor dorițI de Hristos;
Bucură-te, iubitorul celor ce te cinstesc ca pe părintele lor;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 8

Erai cel mai iscusit dintre ucenicii Sfântului Pavel căci dacă nu ai fi fost așa, Sfinte Tit, nu te-ar fi lăsat pe tine să așezi preoți în toate cetățile nici nu te-ar fi făcut judecător la atâția episcopi, fiindcă nădăjduia mult că vei urma lui Hristos în păstorirea turmei: ***Aliluia!***

Icosul 8

Chemându-te Sfântul Pavel în Nicopoli, unde avea de gând să ierneze, ai stat o vreme cu dânsul apoi te-ai întors înapoi în Creta, dar apoi marele apostol a fost prins în Ierusalim, legat cu lanțuri și mai apoi dus la Roma, iar noi te lăudăm așa Sfinte Tit:

Bucură-te, că auzind acestea, ai pornit de îndată la drum;
Bucură-te, că ai ajuns la Roma degrabă;
Bucură-te, că ai petrecut acolo cu dascălul tău până la săvârșirea lui;
Bucură-te, că el a fost tăiat din porunca lui Nero;
Bucură-te, că ai îngropat cinstitul lui trup;
Bucură-te, că mult te-ai fericit de sfințirea lui;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 9

Întorcându-te în Creta la păstoria ta, ți-ai stabilit scaunul arhieriei în cetatea Gortina unde te osteneai neîncetat să întorci păgânii la Hristos, învățându-i cu vorbele dar încredințându-i cu minunile, spre slava lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 9

În insula aceea era un idol al Artemidei, zeița păgânilor, la care se închina mulțime de popor și aduceau jerfe de sânge nevinovat, iar tu sfinte te-ai dus acolo în mijlocul prăznuirii păgânilor, grăind către ei cuvântul lui Dumnezeu:

Bucură-te, că i-ai îndemnat la pocăință,
Bucură-te, că le-ai arătat înșelăciunea idolească,
Bucură-te, că poporul nu a luat aminte la tine;
Bucură-te, că te-ai rugat Domnului;
Bucură-te, că idolul pe loc s-a sfărâmat;
Bucură-te, că poporul a crezut în Dumnezeu și s-au botezat ca la 500 de suflete;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 10

Din porunca împăratului Romei se zidea în cetatea Creta o altă capiște mare idolească în cinstea spurcatului zeu Jupiter, și era tocmai pe sfârșite când tu sfinte ai trecut pe lângă ea și, rugându-te adevăratului Dumnezeu, capiștea s-a prăbușit la pământ: ***Aliluia!***

Icosul 10

Prin această minune, mulțime de păgâni au crezut în Hristos și au zidit o biserică mare și frumoasă în locul templului idolesc ca să se șteargă toată amintirea demonilor iar pe tine te-au cinstit așa:

Bucură-te, luminătorul neamurilor;
Bucură-te, cel ce ai săvârșit Liturghia în inimile oamenilor;
Bucură-te, sfințit părinte;
Bucură-te, puternic luptător cu diavolii;
Bucură-te, purtător de biruință cu mințile întunecate ale celor vrăjiți;
Bucură-te, cel ce rupi vălul magiei de pe ochii noștri, ca să vedem adevărul;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 11

Ai luminat cu lumina sfintei credințe insula Creta și cele dimprejur și ajungând la adânci bătrâneți te-ai mutat la Domnul având 94 de ani, Sfinte apostol Tit, chemându-L cu ultima suflare pe Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 11

La sfârșitul tău ai văzut Sfinții îngeri venind să îți ia sufletul, iar fața ta era luminată ca soarele căci toată viața ai fost o raza a Luminii lumii, Hristos, fiind cinstit de El prin strălucirea ce se pogorâse asupra ta:
Bucură-te, că mare jale a fost în cetate în ziua aceea;
Bucură-te, că te-au plâns și mirenii și preoții;
Bucură-te, că te aveau ca pe un păstor de suflet;
Bucură-te, că se fericeau văzând slava de care Dumnezeu te învrednicise;
Bucură-te, că toți s-au minunat de trecerea ta la Domnul;
Bucură-te, că acesta este sfârșitul celor vrednici;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 12

Odihnindu-te acum deodată cu ceilalți Sfinti arhierei în Ceruri, te rugăm Sfinte Tit să ne ajuți să trecem prin vâltoarea vieții și ferește-ne de ispitele aducătoare de moarte: ***Aliluia!***

Icosul 12

Iubitor fiind de popor și de cler, nu ne lăsa orfani de dragostea ta nici pe noi că ispitele lumii acesteia s-au înmulțit peste măsură, preoții sunt tot mai încercați, turma lui Hristos este prigonită zii și noapte, de aceea te strigăm cu nădejde:
Bucură-te, acoperindu-ne cu mantia ta de arhiereu;
Bucură-te, cel ce mijlocești hirotonia întru diaconie, preoție și arhierie celor vrednici;
Bucură-te, cel ce dezlegi toate vrăjile și blestemele;
Bucură-te, izbăvitor de demoni;
Bucură-te, cercetându-ne împreună cu Sfântul apostol Pavel;

Bucură-te, că mare este ajutorul tău, sfinte;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 13 (de 3 ori)
Sfinte apostol Tit, cel te-ai arătat slujitor al adevărului și surpător al minciunii, ajută-ne să-L cunoaștem deplin pe Dătătorul de viață Dumnezeu, alungă bolile, izgonește demonii și adu-ne darurile dumnezeiești rânduite de Sus pentru noi, ca Îl strigăm pe Dumnezeu cu glas de bucurie: ***Aliluia!***

Apoi, se zice din nou:

Icosul 1
Făclia nestinsă a inimii tale s-a oglindit în strălucirea aripilor îngerești, zburând spre mințile celor neștiutori și sădind în ele sămânța dragostei de Dumnezeu, Sfinte apostol Tit, iar acum stai în rândul Puterilor Îngerești și asculți aceste laude de la noi:
Bucură-te, prea înțelept slujitor dumnezeiesc;
Bucură-te, învățător și propovăduitor al credinței;
Bucură-te, că ai fost stâlp al rugăciunii ce atingea bolta cerului;
Bucură-te, rază de nădejde în neputințele noastre;
Bucură-te, semănătorul semințelor cunoștiinței;
Bucură-te, că arând, ai dat neghina deoparte;
Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!

Condacul 1
Celui ce primind Darul Duhului Sfânt s-a primenit cu toate bogățiile sufletești, trimis fiind de Dumnezeu către oameni ca propovăduitor și apostol pentru a vesti Întruparea Cuvântului, Sfântului apostol Tit îi aducem pururea pomeniri. Iar tu, sfinte cel luminat de raza darului dumnezeiesc, luminează și sufletele noastre, a celor care te strigăm: ***Bucură-te, Sfinte apostol Tit, cel ce ne scoți din robia înșelăciunii!***

Apoi, zicem această:

Rugăciune

Mult binecuvântat Sfinte apostol Tit, arhiereul Cretei și păstor vrednic al turmei lui Hristos, tu ai dărâmat capiștea demonilor Artemidei și Jupiter, făcând de rușine cuiburile diavolești și spulberând sălășluirea lor în mințile și inimile oamenilor.

Caută și spre noi și fă rugăciuni la Milostivul Dumnezeu să ne izbăvească de toată lucrarea satanei fie că este din văzduh, de pe pământ sau de sub pământ, alungă vrăjitorii, făcătorii de magie și toată uneltirea diavolească, curăță casele și curțile noastre de orice urmă de demoni și nu ne lăsa pradă bolilor și ispitelor.

Fii pentru noi ca un părinte iubitor, ocrotește-ne ca pe copii tăi, dă-ne gânduri luminate și ferește-ne de tot ce e rău.

Ridică-i din neștiință pe cei chemați la slujirea lui Dumnezeu, să cunoască fiecare menirea lui și să primească de la tine puterea și ajutor pentru a-și putea împlini scopul, iar la sfârșitul vieții fii alături de noi toți rugătorii tăi și deschide-ne calea dreaptă spre Împărăția lui Dumnezeu: a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și în vecii vecilor. Amin.

Şi apoi se face Otpustul: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile prea curatei Maicii Tale, ale Sfântului apostol Tit şi ale tuturor Sfinţilor, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi! Amin!

Sursa:

https://acoperamantulmaiciidomnului.wordpress.com/2023/08/24/acatistul-sfantului-apostol-tit-arhiepiscopul-gortinei-25-august/

https://salutis8.wordpress.com/2023/08/25/acatistul-sfantului-apostol-tit/

Imnografie

Troparul Sfântului apostol Tit: Sfinţilor apostoli, rugaţi pe Milostivul Dumnezeu ca să dea iertare de greşeli sufletelor noastre.

Condacul Sfântului apostol Tit: Arătându-te împreună vorbitor cu apostolul Pavel, împreună cu dânsul nouă mai înainte ai vestit Cuvântul, apostole, grăitorule de Taine dumnezeiescului dar, fericite apostole Tit. Pentru aceasta, strigăm către tine: nu înceta a te ruga pentru noi toţi.

(Video) Troparul Sfântului apostol Tit - Interpret: Otilia Simeria:
https://doxologia.ro/tropare/video-sfantul-apostol-tit-tropar

Epistola către Tit a Sfântului apostol Pavel

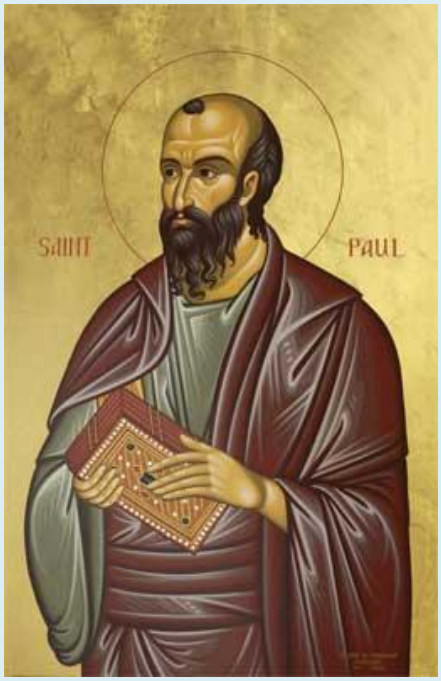

Capitolul 1 - Salutare. Lucrarea lui Tit în Creta

1.Pavel, robul lui Dumnezeu şi apostol al lui Iisus Hristos, după credinţa aleşilor lui Dumnezeu şi după cunoştinţa adevărului cel întocmai cu dreapta credinţă,
2.- Întru nădejdea vieţii veşnice, pe care a făgăduit-o mai înainte de anii veacurilor Dumnezeu, Care nu minte,
3.Şi Care, la timpul cuvenit, Şi-a făcut cunoscut cuvântul Său, prin propovăduirea încredinţată mie, după porunca Mântuitorului nostru Dumnezeu -
4.Lui Tit, adevăratul fiu după credinţa cea de obşte: Har, milă şi pace, de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Domnul Iisus Hristos, Mântuitorul nostru.
5.Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele ce mai lipsesc şi să aşezi preoţi prin cetăţi, precum ţi-am rânduit:
6.De este cineva fără de prihană, bărbat al unei femei, având fii credincioşi, nu sub învinuire de desfrânare sau neascultători.
7.Căci se cuvine ca episcopul să fie fără de prihană, ca un iconom al lui Dumnezeu, neîngâmfat, nu grabnic la mânie, nu dat la băutură, paşnic, nepoftitor de câştig urât,
8.Ci iubitor de străini, iubitor de bine, înţelept, drept, cuvios, cumpătat,
9.Ţinându-se de cuvântul cel credincios al învăţăturii, ca să fie destoinic şi să îndemne la învăţătura cea sănătoasă şi să mustre pe cei potrivnici.

10.Pentru că mulţi sunt răzvrătiţi, grăitori în deşert şi înşelători, mai ales cei din tăierea împrejur,
11.Cărora trebuie să li se închidă gura ca unora care răzvrătesc case întregi, învăţând, pentru câştig urât, cele ce nu se cuvin.
12.Unul dintre ei, chiar un prooroc al lor, a rostit: Cretanii sunt pururea mincinoşi, fiare rele, pântece leneşe.
13.Mărturia aceasta este adevărată; pentru care pricină, mustră-i cu asprime, ca să fie sănătoşi în credinţă,
14.Şi să nu dea ascultare basmelor iudaiceşti şi poruncilor unor oameni, care se întorc de la adevăr.
15.Toate sunt curate pentru cei curaţi; iar pentru cei întinaţi şi necredincioşi nimeni nu este curat, ci li s-au întinat lor şi mintea şi cugetul.
16.Ei mărturisesc că Îl cunosc pe Dumnezeu, dar cu faptele lor Îl tăgăduiesc, urâcioşi fiind, nesupuşi, şi la orice lucru bun, netrebnici.

Capitolul 2 - Învăţătura cea sănătoasă pentru credincioşi feluriţi

1.Dar tu grăieşte cele ce se cuvin învăţăturii sănătoase.
2.Bătrânii să fie treji, cinstiţi, întregi la minte, sănătoşi în credinţă, în dragoste, în răbdare;
3.Bătrânele de asemenea să aibă, în înfăţişare, sfinţită cuviinţă, să fie neclevetitoare, nerobite de vin mult, să înveţe de bine,
4.Ca să înţelepţească pe cele tinere să-şi iubească bărbaţii, să-şi iubească copiii,
5.Şi să fie cumpătate, curate, gospodine, bune, plecate bărbaţilor lor, ca să nu fie defăimat cuvântul lui Dumnezeu.
6.Îndeamnă, de asemenea, pe cei tineri să fie cumpătaţi.
7.Întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune, dovedind în învăţătură neschimbare, cuviinţă,
8.Cuvânt sănătos şi fără prihană, pentru ca cel potrivnic să se ruşineze, neavând de zis nimic rău despre noi.
9.Slugile să se supună stăpânilor lor, întru toate, ca să fie bine-plăcute, neîntorcându-le vorba,
10.Să nu dosească ceva, ci să le arate toată buna credinţă, ca să facă de cinste întru toate învăţătura Mântuitorului nostru Dumnezeu.
11.Căci harul mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor,
12.Învăţându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea şi poftele lumeşti şi în veacul de acum, să trăim cu înţelepciune, cu dreptate şi cu cucernicie;
13.Şi să aşteptăm fericita nădejde şi arătarea slavei marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Hristos Iisus,

14.Care S-a dat pe Sine pentru noi, ca să ne izbăvească de toată fărădelegea şi să-Şi curăţească Lui popor ales, râvnitor de fapte bune.
15.Acestea grăieşte, îndeamnă şi mustră cu toată tăria. Nimeni să nu te dispreţuiască.

Capitolul 3 – Stăruinţa'n faptele bune. Ultime îndemnuri şi salutări

1.Adu-le aminte să se supună stăpânirilor şi dregătorilor, să asculte, să fie gata la orice lucru bun,
2.Să nu defaime pe nimeni, să fie paşnici, să fie îngăduitori, arătând întreaga blândeţe faţă de toţi oamenii.
3.Căci şi noi eram altădată fără de minte, neascultători, amăgiţi, slujind poftelor şi multor feluri de desfătări, petrecând viaţa în răutate şi pizmuire, urâţi fiind şi urându-ne unul pe altul;
4.Iar când bunătatea şi iubirea de oameni a Mântuitorului nostru Dumnezeu s-au arătat,
5.El ne-a mântuit, nu din faptele cele întru dreptate, săvârşite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia naşterii celei de a doua şi prin înnoirea Duhului Sfânt,
6.Pe Care L-a vărsat peste noi, din belşug, prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru,
7.Ca îndreptându-ne prin harul Lui, să ne facem, după nădejde, moştenitorii vieţii celei veşnice.
8.Vrednic de crezare este cuvântul, şi voiesc să adevereşti acestea cu tărie, pentru ca acei ce au crezut în Dumnezeu să aibă grijă să fie în frunte la fapte bune. Că acestea sunt cele bune şi de folos oamenilor.
9.Iar de întrebările nebuneşti şi de înşirări de neamuri şi de certuri şi de sfădirile pentru lege, fereşte-te, căci sunt nefolositoare şi deşarte.
10.De omul eretic, după întâia şi a doua mustrare, depărtează-te,
11.Ştiind că unul ca acesta s-a abătut şi a căzut în păcat, fiind singur de sine osândit.
12.Când voi trimite pe Artemas la tine sau pe Tihic, sârguieşte-te să vii la mine la Nicopole, căci acolo m-am hotărât să iernez.
13.Pe Zenas, cunoscătorul de lege şi pe Apollo trimite-i mai înainte, cu bună grijă, ca nimic să nu le lipsească.
14.Să înveţe şi ai noştri să poarte grijă de lucrurile bune, spre treburile cele de neapărată nevoie, ca ei să nu fie fără de roadă.
15.Te îmbrăţişează toţi care sunt cu mine. Îmbrăţişează pe cei ce ne iubesc întru credinţă. Harul fie cu voi cu toţi! Amin.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuiri la Epistola a doua a Sfântului apostol Pavel către Timotei, Tit şi Filimon: pdf

https://www.academia.edu/43115920/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Gur%C4%83_de_Aur_T%C3%A2lcuiri_la_Epistola_a_doua_a_Sf%C3%A2ntului_apostol_Pavel_c%C4%83tre_Timotei_Tit_%C5%9Fi_Filimon

https://archive.org/details/2.-ep.-catre-timotei-tit-filimon

***

Omilia I - Despre cum trebuie să fie dascălii şi cum că ucenicii lor trebuie a li se supune şi a nu-i osândi, de i-ar vedea cumva căutând mai mult liniştea trupească

Pavel, robul lui Dumnezeu şi apostol al lui Iisus Hristos, după credinţa aleşilor lui Dumnezeu şi după cunoştinţa adevărului cel întocmai cu dreapta credinţă, - întru nădejdea vieţii veşnice, pe care a făgăduit-o mai înainte de anii veacurilor Dumnezeu, Care nu minte şi Care, la timpul cuvenit, Şi-a făcut cunoscut cuvântul Său, prin propovăduirea încredinţată mie, după porunca Mântuitorului nostru Dumnezeu - lui Tit, adevăratul fiu după credinţa cea de obşte: Har, milă şi pace de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Domnul Iisus Hristos, Mântuitorul nostru. (Tit 1, 1-4)

Acesta a fost unul dintre tovarăşii cei încercaţi ai lui Pavel, căci nici nu i-ar fi încredinţat o insulă întreagă şi nici nu i-ar fi poruncit ca să le împlinească pe cele ce lipseau, după cum şi zice mai departe: ***Ca să îndreptezi cele ce mai lipsesc (1, 5),*** după cum şi judecata atâtor episcopi nu i-ar fi încredinţat-o, dacă nu ar fi avut o mare încredere într-însul. Zic unii că şi tânăr era, deoarece îi scria: "prea iubitului fiu", deşi până acum încă nu este atât de învederat. Mi se pare că şi în Faptele Apostolilor se face pomenire de el .

Poate că era şi corintean, dacă nu cumva era şi vreun altul cu acelaşi nume. Şi pe Zenas îl cheamă la dânsul, ba voieşte a i se trimite şi Apollo, pe când pe acela nu se vede că-l cheamă, dacă într-adevăr ar fi fost din Corint, căci şi înaintea împăratului o mai mare bărbăţie şi virtute a mărturisit, decât aceştia. Mi se pare că şi un oarecare timp s-a scurs de atunci, şi că Pavel, găsindu-se în linişte, a scris această epistolă, fiindcă nu spune nimic despre ispite şi că într-una întoarce vorba la harul lui Dumnezeu, ca fiind o mângâiere suficientă spre virtute pentru cei ce cred. Căci pentru a afla ei de ce bunuri erau vrednici, pentru ce şi de cine s-au

apropiat, de ce bunuri se vor învrednici - şi acestea toate prin har - desigur că nu era o mică încurajare.

Se adresează apoi şi iudeilor prin această epistolă. Iar dacă batjocoreşte neamul întreg, tu să nu te minunezi, căci şi cu galatenii face aceasta, zicând: ***„O, galateni fără de minte" (Galateni 3, 1),*** ceea ce nu porneşte dintr-un simţământ batjocoritor, ci dintr-un simţământ de dragoste părintească. Dacă apostolul ar fi făcut acestea pentru persoana sa, pe drept cuvânt l-ar fi putut cineva ţine de rău (învinui), dar când el era aprins şi înfierbântat pentru propovăduirea Evangheliei, apoi aceasta nu o făcea în mod batjocoritor. Şi Hristos încă, de mii de ori era batjocorit de cărturari şi farisei, însă nu doar din cauza Sa, ci pentru că pierdeau în fiecare zi din supuşii lor.

Epistola de faţă este scurtă şi cu drept cuvânt, căci şi acest fapt este o dovadă a virtuţii lui Tit, anume că n-a avut nevoie de vorbe multe, ci numai de o amintire a celor învăţate de el. ***Mi se pare că epistola aceasta este scrisă mai înainte de epistola a doua către Timotei, fiindcă pe aceea a scris-o pe când se găsea la sfârşitul vieţii, iar pe cea de faţă a scris-o fiind liber şi neîmpiedicat de nimeni, căci expresia: „pentru că la Nicopole m-am hotărât să iernez" (Tit 3, 12), este o dovadă că atunci nu era în legături, în timp ce, atunci când era în legături, el întruna se numea pe sine „cel pus în lanţuri pentru Hristos".***

Deci, ce spune el? ***„Pavel, robul lui Dumnezeu şi apostol al lui Iisus Hristos, după credinţa aleşilor lui Dumnezeu."*** Ai văzut cât de indiferent pune aceste denumiri, câteodată numindu-se sluga sau robul lui Dumnezeu, iar altădată sluga lui Iisus Hristos, ca de pildă aici? Aşa că, prin aceasta el nu face nici o deosebire între Tatăl şi Fiul. ***„După credinţa aleşilor lui Dumnezeu şi după cunoştinţa adevărului cel întocmai cu dreapta credinţă",*** zice: „După credinţa aleşilor lui Dumnezeu". Că ai crezut sau ai fost crezut? Eu cred că aici el spune că a fost crezut de aleşii lui Dumnezeu, adică nu din faptele sale, nici din ostenelile sau din sudorile sale au luat ei această demnitate, ci totul S-a petrecut prin harul celui ce a crezut.

După aceea, ca nu cumva harul să fie fără vreo cauză binecuvântată - căci nici nu atârnă totul de el, altfel, de ce n-ar fi fost dat şi altora? - a adăugat imediat: „după cunoştinţa adevărului cel întocmai cu dreapta credinţă". „Din această cunoştinţă a adevărului eu m-am încredinţat, zice sau mai bine zis, chiar şi aceasta am aflat-o din harul Său, fiindcă tot El este cauza şi a acestui fapt." Pentru aceea şi însuşi Hristos zice: ***„Nu voi M-aţi ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi" (Ioan 15, 16),*** şi chiar fericitul Pavel, scriind în altă parte, zice: ***„atunci voi cunoaşte pe deplin,***

precum am fost cunoscut şi eu" (Corinteni 13, 12), şi iarăşi: ***„dar o urmăresc (îndreptarea) ca doar o voi prinde, întrucât şi eu am fost prins de Hristos Iisus". (Filip 3, 12)*** Mai întâi am fost cunoscuţi, şi după aceea am cunoscut. Mai întâi am fost prinşi sau cuceriţi şi după aceea am prins sau am cucerit. Mai întâi am fost chemaţi şi după aceea am ascultat sau ne-am supus.

Prin expresia: „după credinţă", el totul atribuie lor, „căci pentru ei, zice, sunt apostol, nu doar că aş fi vrednic, ci pentru cei aleşi", după cum zice şi în alt loc: ***„Toate sunt ale voastre: fie Pavel, fie Apollo, fie Chefa". (I Corinteni 3, 21-22)*** „După cunoştinţa adevărului cel întocmai cu dreapta credinţă." Căci există şi un adevăr al lucrurilor, însă nu după dreapta credinţă, precum, de exemplu, a şti sau a cunoaşte cele ale agriculturii, a şti cele ale meseriilor, ceea ce constituie a cunoaşte cu adevărat, însă adevărul, în cazul ce ne preocupă, este după evlavie sau după dreapta credinţă. Sau că expresia aceasta, „după credinţă", înseamnă că au crezut ca şi ceilalţi aleşi, care au şi cunoscut adevărul. ***Prin urmare, cunoştinţa este din credinţă, iar nu din raţionamente omeneşti.***

„Întru nădejdea vieţii veşnice." A vorbit de cea de acum, de cea prin harul lui Dumnezeu, iar aici spune de cea viitoare şi pune şi premiul pentru care luptându-ne, ni-l va acorda. Fiindcă am crezut şi ne-am izbăvit de înşelăciune, El voieşte a ne încununa. Ai văzut cum începutul acestei epistole este plin, încărcat de binefacerile lui Dumnezeu? Şi întreaga epistolă, cum s-ar zice, este mai ales bazată pe acest adevăr, stârnindu-i atât pe Tit cât şi pe ucenicii lui, la lupte şi osteneli, fiindcă nimic nu ne poate folosi atât de mult, ca a ne aduce aminte întruna de binefacerile lui Dumnezeu, atât obşteşti cât şi individuale. Căci dacă noi, istorisind binefacerile unui prieten, sau auzindu-i vreun cuvânt înţelept, sau văzându-i vreo faptă însemnată, ne aprindem, aşa zicând, apoi cu atât mai mult vom fi mai cu bunăvoinţă în a asculta, când vedem în câte primejdii eram căzuţi şi din toate ne-a izbăvit Dumnezeu.

„Şi după cunoştinţa adevărului", zice. Numeşte aici adevăr, spre deosebire de tip sau umbră a adevărului, căci, deşi chiar şi aceea era cunoştinţă şi dreaptă credinţă, totuşi nu a adevărului - desigur că nici a minciunii - ci era numai o preînchipuire, o icoană, aşa-zicând, a adevărului.

„Întru nădejdea vieţii veşnice." Acea cunoştinţă şi bună-credinţă erau întru nădejdea vieţii prezente, după cum şi zice: ***„Omul care o va îndeplini va trăi prin ea". (Romani 10, 5) Ai văzut cum de la început arată importanţa harului?*** Aceia n-au fost aleşi, ci noi, căci deşi se numeau aleşi, totuşi n-au fost.

„Pe care a făgăduit-o mai înainte de anii veacurilor Dumnezeu, Care nu minte”, adică nu acum din pocăinţă, ci de la început le-a hotărât a fi. În multe locuri pune el această idee, ca de pildă acolo unde spune: ***„rânduit pentru vestirea Evangheliei lui Dumnezeu”,*** şi iarăşi: ***„Căci pe cei pe care i-a cunoscut mai înainte, mai înainte i-a şi hotărât” (Romani 1, 1; 8, 29),*** arătând prin aceasta noblețea noastră, căci nu acum numai, ci chiar de la început ne-a iubit pe noi.

„Pe care a făgăduit-o Dumnezeu, Care nu minte”, zice. Deci, dacă e nemincinos, nu mai încape îndoială că vor fi cele ce-a făgăduit; dacă este nemincinos, nu trebuie a ne îndoi că vor fi chiar şi după moarte. „Pe care a făgăduit-o mai înainte de anii veacurilor Dumnezeu, Care nu minte.” Chiar şi prin expresia: „mai înainte de anii vecilor”, el arată că faptul este vrednic de credinţă. „Nu pentru că iudeii n-au venit la credinţă, zice, s-a făcut aşa, ci pentru că de la început a fost hotărât.”

Căci ascultă: ***„şi Care, la timpul cuvenit, Şi-a făcut cunoscut cuvântul Său”,*** zice. Deci, de ce atunci atâta întârziere? Din cauza îngrijirii Lui părinteşti şi spre a săvârşi la timpul potrivit. ***„Vremea este să lucreze Domnul”, zice prorocul (Psalmi 118, 126),*** căci expresia: „la timpul cuvenit” înseamnă în vremurile cele potrivite, în vremurile cele folositoare, prielnice.

„Care, la timpul cuvenit, zice, Şi-a făcut cunoscut cuvântul Său, prin propovăduirea încredinţată mie”, adică propovăduirea Evangheliei, căci ea (Evanghelia) are în sine totul, şi cele prezente, şi cele viitoare, viaţa, evlavia, credinţa şi toate la un loc. „Prin propovăduirea”, adică pe faţă, cu tot curajul şi nu pe ascuns. „Că, după cum vestitorul unei porunci a cârmuirii propovăduieşte în adunare, fiind toţi de faţă, tot aşa zice, propovăduim şi noi, nimic adăugând de la noi, ci spunând numai cele ce am auzit.”

Meritul vestitorului este de a spune întru totul faptul aşa precum este, iar nu de a adăuga sau de a ciunti ceva. Deci, dacă trebuie a propovădui, atunci trebuie a face aceasta cu curaj, căci altfel nu mai înseamnă a propovădui. De aceea şi Hristos n-a zis: „Spuneţi de pe case”, ci ***„propovăduiţi de pe case” (Matei 10, 27),*** prezentând astfel faptul şi din locul, şi din modul cum se petrece.

„Încredinţată mie, după porunca Mântuitorului nostru Dumnezeu”, zice. Dar atât expresia: „încredinţată”, cât şi: „după poruncă” arată că faptul este demn de crezut, şi deci nimeni să nu se necăjească, nimeni să nu stea pe gânduri, nimeni să nu se neliniştească. Că, dacă este poruncă, atunci nu sunt eu stăpân, ci îndeplinesc porunca, fiindcă din cele ce trebuie a face, unele atârnă de noi, iar altele nu; pe

unele le spune poruncind - care nici nu atârnă de noi - iar pe altele le spune îndemnându-ne şi povăţuindu-ne, care depind de noi.

De pildă, când El spune ***„cine va zice fratelui său: nebunule, vrednic va fi de gheena focului” (Matei 5, 22),*** aceasta este poruncă; şi iarăşi: ***„Dacă îţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, şi mergi întâi şi împacă-te cu fratele tău şi apoi, venind, adu darul tău” (Matei 5, 23-24),*** unde iarăşi este poruncă, şi deci cel ce nu o împlineşte, vinovat este de pedeapsă. Dar când El zice ***„Dacă voieşti să fii desăvârşit, du-te, vinde averea ta, (şi) dă-o săracilor”,*** sau ***„Cine poate înţelege să înţeleagă” (Matei 19, 21, 12),*** nu este poruncă, căci îl lasă pe auditor de a fi stăpân celor spuse şi îi dă dreptul de a alege singur ce trebuie să facă.

Acestea, zic, atârnă de noi, de a le face sau a nu le face, în timp ce poruncile nu depind de bunăvoia noastră, ci sau că trebuie a le împlini numaidecât, sau că acela care nu le face trebuie a fi pedepsit. Aceasta o şi arată Pavel, când zice: ***„pentru că stă asupra mea datoria. Căci, vai mie dacă nu voi binevesti” (I Corinteni 9, 16)*** Dar voi spune aceasta mai clar, ca astfel si fie tuturor învederat. De pildă, cel ce are încredinţată în sarcina sa stăpânirea Bisericii şi este cinstit cu demnitatea episcopală, dacă nu va propovădui poporului cele ce trebuie a face, nu va fi fără răspundere, în timp ce omul din lume nu are nici o răspundere pentru aceasta.

Deci, ce spune Pavel? ***„După porunca Mântuitorului nostru Dumnezeu”*** fac aceasta. Dar tu priveşte cum cele mai dinainte se potrivesc cu ceea ce am spus. Mai sus, de pildă, a zis: „nemincinosul Dumnezeu”, iar aici spune „După porunca Mântuitorului Dumnezeu”. ***Deci, dacă este Mântuitor, apoi desigur că a poruncit acestea din voinţa Lui de a ne mântui. Aşadar, faptul nu vine din iubirea de stăpânire, ci la mijloc este credinţa şi porunca, şi încă a Mântuitorului nostru Dumnezeu.***

„Lui Tit, adevăratul fiu”, zice. Aşadar, sunt şi fii neadevăraţi, Ca de pildă acela despre care zice: ***„să nu vă amestecaţi cu vreunul, care, numindu-se frate, va fi desfrânat sau lacom, sau închinător la idoli, sau ocărâtor, sau beţiv, sau răpitor. Cu unul Ca acesta nici să nu şedeţi la masă”. (I Corinteni 5, 11)*** Iată dar fiu, care nu este adevărat fiu, că, deşi este fiu - deoarece a primit odată harul şi a renăscut prin botez - totuşi nu este adevărat, de vreme ce s-a arătat nevrednic de tată, fiindcă a fugit la un altul tiran.

Când e vorba de fiii adevăraţi sau neadevăraţi ai oamenilor din lume, faptul se hotărăşte de mama care a născut în dureri şi de tată, pe când în cazul de faţă nu este aşa, ci faptul este hotărât de voinţa şi buna intenţie a cuiva. Se poate, de pildă, să fie un fiu adevărat pentru un timp şi apoi să nu rămână întotdeauna adevărat şi se poate ca la început să nu fie adevărat, iar cu trecerea timpului să devină adevărat, fiindcă acestea nu sunt din necesitate de la natură, ci sunt în puterea liberului arbitru, pentru care şi schimbările sunt necontenite. Onisim era un fiu adevărat si neadevărat - de vreme ce devenise nefolositor - dar iarăşi a devenit fiu adevărat, încât Pavel îl numeşte „inima" sa.

„Lui Tit, adevăratul fiu după credinţa cea de obşte." ***Dar oare ce înseamnă „după credinţa cea de obşte"?*** Fiindcă a spus fiu, iar el a luat rolul tatălui, apoi chiar şi această cinste priveşte cum o moderează şi o împuţinează, căci zice imediat: „după credinţa cea de obşte", ***adică, „după credinţă, eu nimic nu am mai mult bine, căci credinţa este comună şi printr-însa eu te-am născut pe tine".*** Deci, cum de-l numeşte pe el fiu? Voieşte adică a arăta iubirea lui cea părintească sau că acest Tit era cel dintâi ucenic al său în propovăduirea Evangheliei, sau că din pricină că a fost luminat de apostol.

De aceea îi numeşte şi fii şi fraţi pentru că i-a născut prin aceeaşi credinţă, îi numeşte fraţi, iar pentru că i-a născut prin ostenelile sale, îi numeşte fii. ***Deci, prin expresia: „după credinţa cea de obşte", el lasă a se înţelege frăţietatea.***

„Har, milă şi pace, de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Domnul Iisus Hristos, Mântuitorul nostru." Fiindcă zisese: „fiu", apoi a adăugat imediat: „de la Dumnezeu-Tatăl", ca astfel să ridice cugetul lui şi să cunoască al cui fiu este el, şi că nu numai când zice: „credinţa cea de obşte" a arătat egalitatea lui în cinste cu toţi ceilalţi, ci şi prin expresia ce urmează, „Dumnezeu-Tatăl nostru".

Despre cum trebuie să fie dascălii şi cum că ucenicii lor trebuie a li se supune şi a nu-i osândi, de i-ar vedea cumva căutând mai mult liniştea trupească

Priveşte cum pe cele ce le-a dorit ucenicilor şi celor mulţi, pe acelea le-a dorit şi dascălului, căci şi el are nevoie de astfel de ajutoare de sus, ba încă mai mult decât aceia, de vreme ce are împotrivă-i o mulţime de duşmănii şi o mulţime de împrejurări ce-l pot face a se depărta de Dumnezeu. Cu cât demnitatea este mai înaltă, cu atâta şi primejdiile sunt mai mari pentru cel ce este îmbrăcat cu preoţia. Este de ajuns ca un singur succes să ridice pe cineva de la episcopie la cer, precum şi un singur păcat să-l prăbuşească în gheenă.

Dar, lăsând la o parte multe altele ce se pot petrece în fiecare zi, de s-ar întâmpla vreodată cuiva sau pentru prietenie, sau pentru vreo altă cauză, ca să se arate nevrednic de episcopie, având stăpânirea unei mari cetăţi, priveşte de câtă osândă se face vinovat. Căci, dacă el de pildă ar fi necucernic, nu numai de sufletele cele pierdute, ci şi de toate cele făcute va da seamă. Cel ce este necucernic ca mirean, cu atât mai mult va fi necucernic atunci când va avea stăpânire în Biserică; deci, e de dorit ca într-adevăr cel cucernic să rămână astfel şi când are vreo demnitate în cler. Căci atunci şi slava deşartă îl ispiteşte mai mult şi dragostea de bani şi obrăznicia şi dispreţul şi batjocurile şi bârfele, precum şi altele multe pe care i le înlesneşte, aşa-zicând, autoritatea ce o are.

Deci, dacă este necucernic cineva de mai înainte, atunci va fi încă şi mai necucernic după ce va avea vreo stăpânire în cler. Când unul ca acesta va deveni stăpân, se va face răspunzător de toate cele păcătuite de aceia. Dar, dacă acela care-l sminteşte pe un om ***„mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară şi să fie afundat în adâncul mării” (Matei 18, 6),*** apoi cel ce sminteşte atâtea suflete, atâtea cetăţi şi pe atâţia oameni, bărbaţi, femei, copii, cetăţeni, muncitori de pământ, pe toţi cei din acea cetate, ca şi pe cei de prin alte cetăţi, ce nu va suferi?

De ai zice că de trei ori este răspunzător, totuşi n-ai spus nimic, de atâta pedeapsă făcându-se vinovat. Astfel că unul ca acesta mai ales are nevoie de harul şi pacea lui Dumnezeu, iar dacă el nu ocârmuieşte cu acestea pe popor, toate se pierd, toate se nimicesc, neavând cu el cârma cuvenită. Chiar de ar fi destoinic de ocârmuire totuşi dacă nu va avea, zic, aceste cârme - harul şi pacea lui Dumnezeu - va scufunda corabia şi pe cei din ea. Aşa că mie îmi vine a mă mira de cei ce doresc această greutate.

Ticălosule şi nenorocitule om! Nu vezi ce doreşti tu? De ai fi tu cel mai prost şi nebăgat în seamă şi de ai avea mii de păcate, totuşi vei da seamă numai de un suflet şi numai de acesta vei fi răspunzător; dar când te ridici în această demnitate, poţi pricepe de câte capete vei fi răspunzător de pedeapsă.

Ascultă-l pe Pavel, care zice: ***„Ascultaţi pe mai-marii voştri şi vă supuneţi lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă”. (Evrei 13, 17)*** Aşadar, iubeşti cinstea şi stăpânirea? Şi care este mulţumirea acestei stăpâniri? Eu nu văd nicăieri aceasta, fiindcă nici nu poate cineva a fi întru totul stăpân. Cum şi de ce? Pentru că stă în puterea celor stăpâniţi, de care trebuie să asculte. Şi dacă ar cerceta cineva lucrul cu amănunţime, apoi ar vedea că unul ca acesta nu este stăpân, ci el însuşi slujeşte la mii de stăpâni, care grăiesc şi doresc cele contrare.

Ceea ce unul laudă, altul huleşte, ceea ce acesta batjocoreşte, acela admiră. Deci, pe cine trebuie a asculta? Sclavul cel cumpărat, chiar dacă i-ar porunci stăpânul ceva contrar, el nu se supără, iar tu, dacă ţi-ar porunci atâţia stăpâni cele contrare, te-ar supăra, şi dacă poate l-ai certa pe unul, ai ridica asupră-ţi gurile tuturor. Apoi, aceasta este cinste? Spune-mi: aceasta este stăpânire? Aceasta este putere? Episcopul a poruncit să se strângă bani, şi iată că acela nu voieşte, ba încă nu numai că nu dă nimic, ci, ca să se pară că nu face aceasta din vreo răutate, îl învinovăţeşte pe cel ce a poruncit.

„Fură, zice, răpeşte, mănâncă cele ale săracilor şi neputincioşilor.” Conteneşte cu bârfele, omule! Până când ai să spui unele ca acestea? Nu voieşti să dai? Nimeni nu te sileşte la aceasta. Şi atunci de ce îl bârfeşti pe cel ce te sfătuieşte şi te îndeamnă să faci aşa? Dar poate că a ajuns cineva într-o nevoie mare, iar episcopul n-a deschis mâna ca să-i dea ceva, fie că nu este în stare de a da, fie că este ocupat cu altele. Nici o scuză, ci iarăşi învinovăţiri mai grele poate ca acelea de dinainte.

Aceasta deci este stăpânire? Şi nici nu se poate apăra, căci şi aceia sunt o parte din inima sa. Căci, atunci când inima se umflă şi aduce dureri la cap şi în tot trupul, noi nu îndrăznim a ne apăra şi nici nu o spintecăm cu sabia, tot aşa şi dintre cei mici dacă se găseşte cineva astfel, desigur că prin asemenea acuzaţii ne provoacă dureri şi nemulţumiri, însă nu îndrăznim a ne apăra - departe unele ca acestea de cugetele noastre părinteşti! - ci suntem siliţi a suferi durerile, până ce acela se va vindeca desăvârşit.

Robul cel cumpărat cu bani are de făcut o treabă ce i s-a poruncit şi după ce o sfârşeşte, devine la urmă stăpân pe sine, pe când episcopul este încurcat cu multe şi multe i se cer chiar peste puterile sale. Dacă nu-l vede cineva vorbind, mare este murmurul între credincioşi, iar de vorbeşte, iarăşi acuzaţii, că este iubitor de slavă deşartă. Dacă nu învie morţii, „nu este bun de nimic, zice; cutare este evlavios, pe când acesta nu este”.

Dacă se bucură de o hrană cumpătată, iarăşi acuzaţii. „Ar trebui ca el să-şi înăbuşe poftele”, zice. De cumva îl vede cineva spălându-se sau îmbăindu-se, iarăşi multe acuzaţii, ba unii zic că el nu trebuie să vadă nici soarele. „Apoi, zice, dacă el face ceea ce fac eu, dacă se îmbăiază, dacă mănâncă şi bea ca mine, dacă se îmbracă, dacă se îngrijeşte de casă şi de cei de pe lângă el, de ce să mai stea în fruntea altora?” Are slugi, zice, şi din cei care îngrijesc de el, este purtat de cai; de ce atunci să stea înaintea altora?”

Dar ce? Spune-mi: oare nu trebuie a avea pe cineva care să-l slujească, ci el să-şi facă focul, să aducă apă, să taie lemne şi să se ducă în piaţă? Şi oare aceasta n-ar fi spre necinstea ta? Acei sfinţi bărbaţi - apostolii - nu voiau să-l împiedice pe cel ce stăruia în propovăduirea Evangheliei, nici chiar cu slujba văduvelor, ci credeau că lucrul este nevrednic de dânsul, iar tu voieşti ca să-l atragi până şi în treburile slugilor? De ce, când ţi se poruncesc acestea, tu nu le împlineşti, spune-mi? Oare nu-ţi aduce el mai mari slujbe, decât cele trupeşti, pe care i le-ai aduce tu? De ce nu trimiţi sluga ta ca să-l slujească pe el? Hristos a spălat picioarele ucenicilor, şi tu dacă ai face oarecare slujbă dascălului tău, ar fi mare lucru? Dar nici tu nu voieşti a-l sluji, ba îl împiedici şi pe el.

Dar ce? Oare el trebuie să trăiască şi să se hrănească din cer? Aceasta n-o voieşte Dumnezeu. „Apoi apostolii, zici tu, aveau dintre cei liberi care-i slujeau?" Voieşti a auzi cum trăiau apostolii? Ei făceau călătorii, în care timp bărbaţii liberi şi femei de bun neam îşi puneau, în slujba şi repausul lor, sufletele şi trupurile lor. Ascultă-l pe fericitul acesta ce spune, îndemnându-i şi sfătuindu-i: ***„Pe unii ca aceştia întru cinste să-i aveţi, fiindcă pentru lucrul lui Hristos au mers până aproape de moarte, punându-şi viaţa în primejdie, ca să împlinească lipsa voastră în slujirea mea". (Filipeni 2, 29-30)***

Ai văzut ce zice? Iar tu nici un cuvânt nu scoţi pentru părintele tău, nicidecum să-ţi iei asupră-ţi astfel de primejdii. „Dar, zici tu, nu trebuie a se îmbăia." Pentru ce? Spune-mi: unde este împiedicat de a face aceasta? Fiindcă nici murdăria şi necurăţenia de pe dânsul nu sunt vreun lucru bun. Nicăieri nu găsim că acest lucru ar fi de condamnat sau de admirat, ci găsim din acelea pe care le-a poruncit episcopului să le aibă: ***„fără de prihană (…), veghetor, înţelept, cuviincios, iubitor de străini, destoinic să înveţe pe alţii, nebeţiv". (I Timotei 3, 2)***

Acestea le pretinde apostolul, acestea pretinde-le şi tu stăpânului tău, iar mai departe nimic. Nu eşti tu doar mai exact decât Pavel; sau, mai bine zis, mai exact decât Duhul Sfânt. Dacă este bătăuş sau beţiv, sau crud şi nemilostiv, acuză-l, fiindcă acestea sunt nedemne de episcop; de se desfătează, şi atunci acuză-l. Iar când el îşi îngrijeşte trupul său, ca să poată a te sluji, când se sârguieşte ca să-ţi poată fi folositor, apoi trebuie a-l acuza pentru acestea? Nu ştii că neputinţele trupeşti ne vatămă şi pe noi, şi Biserica în acelaşi timp, nu mai puţin ca acelea sufleteşti?

Pentru ce, oare, îi scrie lui Timotei: ***„De acum nu bea numai apă, ci foloseşte puţin vin, pentru stomacul tău"? (I Timotei 5, 23)*** Oare, dacă noi izbutim a face binele numai cu sufletul, nu trebuie a ne mai îngriji de trup? Ce ne-am mai face

atunci? Dar dacă mare este şi rolul trupului, cum să nu fie cea mai de pe urmă prostie a-l neglija? Fie, de pildă, un bărbat cinstit cu episcopia, căruia i s-a încredinţat protecţia obştească a Bisericii, să fie virtuos întru toate celelalte şi să aibă toate cele ce se cuvin unui doctor sfinţit, însă este silit de boală ca să stea veşnic la pat. Ei bine, ce folos va putea aduce acesta? Ce călătorie ar putea face? Ce vizite canonice ar putea săvârşi? Pe cine ar putea înfrunta? Sau pe cine ar putea sfătui?

Acestea le-am spus ca să cunoaşteţi că nu trebuie a învinovăţi orice, ca să ştiţi că încă mai mult trebuie a aproba, ca să cunoaşteţi că, dacă ar dori cineva această stăpânire, apoi văzând norul acela de acuzaţii, i se va stinge o asemenea poftă de mărire. Mare primejdie este cu adevărat o asemenea demnitate, care are nevoie de harul lui Dumnezeu şi de pacea pe care voi o doriţi nouă, precum şi noi o dorim vouă. Să ne rugăm, dar, ca noi cu toţii dobândind această virtute, să ne învrednicim şi de bunurile făgăduite, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Omilia II - Nu trebuie să dorim slava oamenilor şi că acela care este cucerit de această dragoste cade din slava lui Dumnezeu şi este mai robit decât toţi robii

Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele ce mai lipsesc şi să aşezi preoţi prin cetăţi, precum ţi-am rânduit: De este cineva fără de prihană, bărbat al unei femei, având fii credincioşi, nu sub învinuire de desfrânare sau neascultători. (Tit 1, 5-6)

Întreaga viaţă a bărbaţilor din vechime era activă şi încărcată de osteneli, pe când a noastră nu este astfel, ci încărcată de trândăvie. Aceia ştiau că au fost aduşi în lumea aceasta ca să lucreze cu chibzuială pământul, în timp ce noi, ca şi cum am fi aduşi aici ca să mâncăm, să bem şi să ne desfătăm, nu facem nici o vorbă pentru cele duhovniceşti. Nu spun aceasta numai legat de apostoli, ci şi de cei de după ei. Priveşte-i pe toţi alergând în toate şi îndeletnicindu-se ca de un lucru oarecare, priveşte-i cum ei întreaga viaţă şi-o petreceau în ţări străine, neavând cetate pe pământ.

Ascultă-l acum şi pe fericitul acesta ce spune: „Pentru aceasta te-am lăsat în Creta.” Împărţind între dânşii lumea întreagă ca pe o casă, o serveau şi se îngrijeau de ea, luând unul o parte, altul o altă parte. ***„Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, zice, ca să îndrepţi cele ce mai lipsesc.”*** Până aici, el nu-l sfătuieşte poruncitor. „Ca să îndrepţi”, zice. Ai văzut suflet curat de orice invidie, totdeauna căutând cele folositoare ucenicilor, fără ca să mai cerceteze cu amănunţime, fie că se făceau printr-însul, fie prin altul? Unde era o primejdie sau vreo greutate mare, el însuşi fiind de faţă, îndeplinea lucrul; iar acolo unde era mai cu seamă cinste şi vreo mică osteneală, permitea ucenicului - permitea episcopilor hirotoniile, zic - şi celelalte toate care aveau nevoie de îndreptare sau de mai multă consolidare, cum ar spune cineva.

Dar, ce zici? Lucrurile tale sunt supuse îndreptării? Şi nu crezi că faptul acesta este înjositor şi aducându-ţi oarecare necinste? ***„Deloc, zice el, căci eu am în vedere numai folosul obştesc; fie că lucrul este făcut de mine, fie de altul, puţin mă interesează.”*** Astfel trebuie a se găsi dascălul; el să nu caute spre cinstea personală, ci să se gândească la interesul obştesc.

„Şi să aşezi, zice, preoţi prin cetăţi.” Vorbeşte aici de episcopi, după cum ne spune şi în altă parte. ***„Precum ţi-am rânduit: de este cineva fără de prihană.”*** „Prin cetăţi”, zice, căci el nu voia ca întreaga insulă să fie încredinţată unuia, ci fiecare să aibă grijă de turma sa, căci numai aşa şi pentru el osteneala era mai uşoară, în acelaşi timp şi cei stăpâniţi se bucurau de mai multă îngrijire, când dascălul lor nu

era ocupat cu îngrijirea mai multor biserici, ci se ocupa numai de una singură şi pe aceea o împodobea.

„De este cineva, zice, fără de prihană, bărbat al unei femei, având fii credincioşi, nu sub învinuire de desfrânare sau neascultători.” Dar, oare, de ce-l pune la mijloc pe un astfel de episcop? ***Voind a închide gura ereticilor care defăimau căsătoria şi ca să arate că faptul acesta nu este pângărit sau necurat, ci încă este atât de cinstit, încât cineva poate să se ridice chiar şi pe tronul sfânt fiind căsătorit; în acelaşi timp, îi biciuieşte şi pe cei desfrânaţi, şi nu permite ca să se încredinţeze o astfel de stăpânire cuiva care are a doua căsătorie.***

Căci cel ce nu mai păstrează nici o dragoste pentru memoria femeii celei dintâi, cum ar putea fi un sprijinitor bun? Ce acuzaţii nu va suferi? Voi ştiţi foarte bine că, deşi după legi nu este împiedicată căsătoria a doua, totuşi multe ponoase are faptul acesta în sine. De aceea apostolul pune faptul acesta înaintea tuturor, căci el voieşte ca să nu se dea celor stăpâniţi nici un motiv de hulă împotriva stăpânitorului. „De este cineva fără de prihană”, zice, adică dacă viaţa lui este liberă de orice hulă sau ponos, dacă nimeni nu are a-i arunca vreo hulă pentru viaţa sa. Căci ascultă ce spune Hristos: ***„Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, zice, dar întunericul cu cât mai mult!” (Matei 6, 23)***

„Având fii credincioşi, zice, nu sub învinuire de desfrânare sau neascultători.” Să ne gândim bine cum are el multă îngrijire şi pentru copii. Căci, dacă cineva nu poate fi bun dascăl copiilor săi, cum ar putea fi al altora? Dacă pe cei ce îi avea cu sine de la început şi îi hrănea, şi asupra cărora avea putere atât după legi cât şi după natură, şi nu i-a putut pune în regulă, cum va putea folosi celor din afară? Dacă nu ar fi la mijloc trândăvia tatălui, desigur că nu i-ar trece cu vederea pe copiii săi, ca să devină răi, asupra cărora de la început el avea stăpânire şi putere.

Nu este cu putinţă ca un copil, crescut de la început cu multă îngrijire, să devină rău, căci relele nu sunt de la natură. Dacă însă cele ale copiilor se pun pe al doilea plan, iar el se ocupă cu strângerea banilor, şi nu tot aceeaşi îngrijire o are şi pentru copii, atunci este nevrednic de episcopie. Căci, dacă acolo unde natura l-a silit, el este atât de neglijent sau atât de fără minte, ca să se îngrijească mai mult de bani decât de copii, cum s-ar putea ridica pe tron şi să i se încredinţeze o astfel de stăpânire? Dacă el nu i-a putut înfrâna, atunci i se poate aduce o mare învinovăţire pentru trândăvia lui, iar dacă nu s-a silit, desigur că mare este hula neîngrijirii sale.

Deci, cel ce nu se îngrijeşte de fiii săi, cum se va îngriji de cei străini? Şi n-a spus simplu ca să nu fie desfrânat, ci nici chiar bănuială să nu aibă, nici să aibă vreo idee rea lumea despre el.

Căci se cuvine ca episcopul să fie fără de prihană, ca un iconom al lui Dumnezeu, neîngâmfat, nu grabnic la mânie, nu dat la băutură, paşnic, (1, 7)

Că acela care le stăpâneşte pe cele din afară, fiindcă stăpâneşte cu legea şi cu sila, cum s-ar zice, desigur că nu în toate împrejurările împărtăşeşte părerea celor stăpâniţi; însă el, care-i stăpâneşte pe oameni cu bunăvoia lor şi tot cu bunăvoia lor ei se supun lui, mulţumită stăpânirii sale, dacă va face lucrul astfel, ca el să pară că totul face numai după părerea sa şi nimănui nu dă seamă de ce a făcut, va face ca stăpânirea lui să fie mai mult tiranică decât populară.

„Se cuvine, zice, să fie fără de prihană, ca un iconom al lui Dumnezeu, neîngâmfat, nu grabnic la mânie." Căci, cum îi va putea sfătui pe alţii a se stăpâni de aceste patimi, dacă pe sine nu se poate stăpâni? Stăpânirea îl face neplăcut şi greoi chiar şi pe cel mai blând dintre oameni, punându-l în mii de mânii chiar fără de voia lui; şi dacă nu se va gândi bine mai dinainte, desigur că va deveni de nesuferit şi va pierde sau va strica multe din cele ale stăpânirii.

„Nu beţiv, paşnic." Aici se referă la cel batjocoritor. A îndemna sau a certa, desigur că oricine trebuie a o face, nu însă a batjocori; căci ce silă este a batjocori? Spune-mi! Trebuia a-l înspăimânta cu gheena, a-l înfricoşa, a-l mustra. Cel batjocorit devine încă mai îndrăzneţ şi mai mult îl dispreţuieşte pe batjocoritor. Nimic nu-l poate face pe cineva mai de dispreţ, ca batjocura, care-l necinsteşte mai cu seamă pe batjocoritor şi nu-l lasă de a fi respectat după cum trebuie a fi.

Cuvântul episcopului trebuie a fi încărcat de multă evlavie faţă de cei păcătoşi, a avea în sine pomenirea judecăţii viitoare şi curat de orice batjocură, iar dacă ar fi poate din cei ce împiedică cele ce trebuie a se face, el e dator de a se atinge de fapt cu toată autoritatea. „Paşnic", zice. Dascălul este doctor al sufletelor; însă doctorul nu bate pe nimeni, ba încă pe cel bătut şi rănit îl îngrijeşte şi-l vindecă.

Nepoftitor de câştig urât, zice, ci iubitor de străini, iubitor de bine, înţelept, drept, cuvios, cumpătat, ţinându-se de cuvântul cel credincios al învăţăturii, (1, 7-9) Ai văzut câtă atenţie a cerut el în fapta bună?

⇒ ***„Nepoftitor de câştig urât"****, zice, arătând prin aceasta marele dispreţ ce trebuie a-1 avea pentru averi.*

⇒ ***„Ci iubitor de străini, iubitor de bine, înţelept, drept, cuvios”,*** *adică toate ale lui făcându-se pentru folosul altora.*

⇒ ***„Cumpătat.”*** *Aici el nu spune de cel ce posteşte, ci de cel ce stăpâneşte patimile, limba, mâinile şi ochii cei neînfrânaţi, căci aceasta este înfrânare, adică a nu fi atras spre nici o patimă.*

⇒ ***„Ţinându-se de cuvântul cel credincios al învăţăturii.”*** *Prin expresia: „credincios”, de aici, el spune „adevărat” sau cel predat prin credinţă, care nu are nevoie de raţionamente omeneşti, nici de întrebări şi răspunsuri.*

„Ţinându-se”, adică îngrijindu-se, făcând acest lucru. Şi ce va fi, dacă este cineva fără experienţă în cuvintele celor din afară (profani)? De aceea a şi zis el: ***De cuvântul cel credincios al învăţăturii, ca să fie destoinic şi să îndemne la învăţătura cea sănătoasă şi să mustre pe cei potrivnici. (1, 9)*** *Astfel că nu este nevoie de vorbe pompoase, ci ieşite din minte sănătoasă şi din experienţa Sfintelor Scripturi şi din puterea cugetărilor. Nu-l vezi pe Pavel îndreptând lumea întreagă şi făcând mai mari lucruri decât Platon şi decât toţi ceilalţi? „Prin semne şi minuni”, zici tu. Nu numai prin semne, căci, dacă vei citi Faptele Apostolilor, vei vedea că în multe împrejurări îl vei găsi stăpânind auditoriul şi prin învăţătură, mai înainte de semne şi minuni, adică făcând întruna uz de învăţătură.*

⇒ ***„Drept”,*** *zice, aşa că acesta este om, anume cel drept.*

⇒ ***„Ca să fie destoinic şi să îndemne la învăţătura cea sănătoasă”,*** *adică spre apărarea celor de pe lângă el, spre răsturnarea duşmanilor.*

⇒ ***„Şi să mustre pe cei potrivnici”,*** *căci, dacă aceasta lipseşte, totul se răstoarnă pe dos. Cel ce nu ştie a se lupta cu duşmanii şi a robi orice cuget ascultării lui Hristos, precum şi a curăţi raţionamentele cuiva; cel ce nu ştie ceea ce trebuie a grăi, ca să poată răspândi credinţa şi învăţătura cea adevărată, departe să stea de tronul episcopal.*

Toate celelalte le-ar putea găsi cineva şi printre cei stăpâniţi, ca de pildă: fără de prihană, având fii supuşi, primitor de străini, drept, cuvios, dar ceea ce-l caracterizează mai cu seamă pe dascăl, aceasta este de a putea să înveţe pe cineva cuvântul adevărului, pentru care astăzi nu este nici o îngrijire.

Pentru că mulţi sunt răzvrătiţi, grăitori în deşert şi înşelători, mai ales cei din tăierea împrejur, cărora trebuie să li se închidă gura. (1, 10-11) Ai văzut cum sunt aceştia? Ei nu voiesc a fi stăpâniţi, ci a stăpâni, căci aceasta lasă a se înţelege. Când tu nu-i poţi convinge pe unii ca aceştia, apoi nici să le porunceşti, ci închide-le gura, spre folosul altora. Deci, care este folosul, dacă ei sunt nesupuşi?

Şi de ce mai trebuie a le închide gura? Ca unora care răzvrătesc, zice, case întregi, învăţând, pentru câştig urât, cele ce nu se cuvin. Dacă el a primit rolul învăţătorului, însă nu este destoinic de a se lupta cu aceia şi nici de a le închide gura, va deveni cauza vătămării celor pierduţi. Că, dacă sfătuieşte cineva zicând: ***„Nu încerca să fii judecător, ca nu cumva să nu poţi ridica nedreptăţile” (Înţelepciunea lui Isus Sirah 7, 6),*** apoi cu atât mai mult ar putea zice: „Nu cere să fii dascăl, de cumva eşti departe de această demnitate, ci chiar tras cu sila, tu să fugi”. Ai văzut cum pretutindeni iubirea de întâietate, dobânda cea urâtă şi nesupunerea sunt cauza tuturor acestor rele? ***„Învăţând, zice, pentru câştig urât, cele ce nu se cuvin.”***

Nu trebuie să dorim slava oamenilor şi că acela care este cucerit de această dragoste cade din slava lui Dumnezeu şi este mai robit decât toţi robii

Nimic nu rămâne nevătămat de aceste patimi, ci precum vânturile cele sălbatice, când cad pe marea liniştită, o răscolesc până la fund, încât şi nisipul îl amestecă cu valurile, tot aşa şi aceste patimi, intrând în sufletul omului, toate le răstoarnă pe dos şi atrofiază agerimea minţii şi mai cu seamă (dintre aceste patimi) mânia sau nebunia după slavă. A dispreţui banii este uşor pentru cel ce voieşte, dar a dispreţui cinstea, cere celor mulţi mult necaz, multă filosofie, un suflet îngeresc, care să se atingă chiar de înseşi porţile cerului. Nici o patimă nu este atât de tiranică precum aceasta, care să stăpânească pretutindeni - poate că mai mult sau mai puţin, însă pretutindeni.

Deci, cum am putea oare să o biruim, dacă nu cu totul, măcar o parte? Dacă privim spre cer, dacă îl avem pe Dumnezeu înaintea ochilor, dacă avem o mai înaltă idee despre cele cereşti, decât despre cele pământeşti.

- *Gândeşte-te singur: când tu doreşti slavă, după ce te-ai bucurat de ea, vezi-i sfârşitul şi nu vei afla nimic.*
- *Gândeşte-te câtă pagubă pricinuieşte acest păcat, de câte bunuri lipseşte pe cineva; căci va suferi ostenelile şi primejdiile, în timp ce de roade şi de premii va fi lipsit.*
- *Gândeşte-te totuşi că cei mai mulţi sunt răi şi deci dispreţuieşte slava lor.*
- *Gândeşte-te ce este fiecare în parte şi vei vedea că faptul acesta este încărcat de ridicol, vei vedea că este mai mult necinste decât slavă, iar după toate acestea, ridică-ţi cugetul la priveliştea cea de sus.*

Când, făcând vreun bine, te gândeşti poate că trebuie a le arăta aceasta şi oamenilor şi cauţi privitori ai lucrului şi ai necazului, închipuie-ţi că Dumnezeu vede şi atunci se va stinge toată pofta. Ridică-te de la pământ spre priveliştea cea din ceruri. Oamenii, chiar dacă laudă pentru moment, totuşi mai pe urmă hulesc, invidiază şi ceartă, în timp ce cu Dumnezeu nu se petrec lucrurile astfel, ci El se bucură lăudând succesele noastre.

Ai vorbit poate bine şi te-ai bucurat de aplauze? Şi care îţi este folosul? De cumva s-au folosit cei ce au aplaudat, de cumva s-au prefăcut şi au devenit mai buni, depărtându-se de relele de dinainte, cu adevărat că trebuie a te bucura, însă nu pentru laudele şi aplauzele ce ai căpătat, ci pentru prefacerea cea minunată şi plăcută. Iar dacă ei îşi petrec timpul aplaudând, făcând vuiet şi lăudând întruna, iar din aceste aplauze nu scot nici un folos, trebuie mai mult a te mâhni, căci acestea sunt spre judecata şi osânda lor.

Poate că te bucuri de slavă pentru evlavia ce o ai? Dacă eşti evlavios cu adevărat şi nu ştii în sine-ţi nimic rău, trebuie a te bucura nu pentru că lumea te crede aşa, ci pentru că eşti evlavios; iar dacă poate nu eşti evlavios, şi totuşi pofteşti slava celor mulţi, gândeşte-te că nu aceştia ne vor judeca pe noi în acea zi, ci Cel ce cunoaşte cu exactitate cele ascunse. Iar dacă tu ştii păcatele tale, şi totuşi eşti crezut de toţi ca fiind curat, apoi pentru aceasta nu numai că nu trebuie a te bucura, ci încă a te întrista şi a suspina cu amar, gândindu-te întruna la acea zi, când toate se vor descoperi, când cele ascunse ale întunericului se vor da la lumină.

Poate că te bucuri de cinste? Respinge-o, ştiind bine că aceasta te face datornic. Nimeni nu-ţi dă cinste? Pentru aceasta încă trebuie a te bucura, căci Dumnezeu nu-ţi va pune înainte şi acest păcat pe lângă celelalte, că te-ai bucurat de cinste. Sau poate nu vezi că Dumnezeu, pe lângă celelalte binefaceri, şi pe aceasta o spune prin prorocul: ***„Eu am aşezat proroci dintre feciorii voştri şi nazirei dintre flăcăii voştri”? (Amos 2, 11)*** Măcar cu atâta te vei alege, că nu vei fi răspunzător de o mai mare pedeapsă.

Căci cel ce nu este cinstit în viaţa aceasta, ba încă este dispreţuit şi nu se bucură de nici o consideraţie, ba încă este şi batjocorit, dacă nu altceva, cel puţin cu aceasta se va folosi, anume că nu va fi răspunzător pentru că a fost cinstit de cei deopotrivă cu el. Dar, apoi, şi altele multe câştigă: se umileşte, nu cugetă niciodată lucruri mari de el, ba nici nu le voieşte, şi mai mult încă este cu băgare de seamă la sine însuşi. Cel ce se bucură de multă cinste, pe lângă multele datorii ce le are, cade şi în uşurinţă, şi în slavă deşartă, şi la urmă devine robul oamenilor, după care,

stăpânirea aceasta sporind tot mai mult, este silit a face multe pe care poate nu le voieşte.

Deci, iubiţilor, ştiind că este mult mai bine pentru noi de a nu umbla după slavă şi cinste, nici să nu le căutăm, ci chiar dacă ni se dau, să le respingem, să le aruncăm de la noi şi să înăbuşim pofta aceasta. Acestea sunt spuse atât către stăpânitori cât şi către cei stăpâniţi. Tot sufletul care pofteşte cinste şi slavă, nu va vedea Împărăţia Cerurilor. Nu este acesta cuvântul meu şi nici că grăiesc de la mine aceste vorbe, ci sunt ale Sfântului Duh. Nu o vor vedea, zic, chiar fapte bune de ar avea unii ca aceştia.

„Şi-au luat, zice, plata lor". (Matei 6, 5) Deci, cel ce îşi ia plata sa, cum va vedea Împărăţia cerurilor? Eu nu împiedic pe cineva de a umbla după slavă, însă voiesc a căuta slava cea adevărată, de la Dumnezeu. ***„A cărui laudă, zice, nu vine de la oameni, ci de la Dumnezeu". (Romani 2, 29)*** Să fim evlavioşi în ascuns, iar nu umflaţi de trufie multă, de minciună şi ipocrizie. Să aruncăm de la noi pielea oii cu care suntem îmbrăcaţi şi mai cu seamă, să devenim oi.

Nimic nu este mai vrednic de dispreţuit, ca slava de la oameni. Căci spune-mi, te rog: dacă ai vedea o mulţime de copii mici, copii de lapte zic, oare ai dori slava lor? Tot aşa te găseşti şi faţă de toţi oamenii, fiind vorba de slavă. De aceea se şi numeşte faptul acesta henodoxie sau slavă deşartă. Nu vezi măştile pe care le pun cei de pe scena teatrului? Nu vezi cum unele sunt frumoase, altele strălucite şi fabricate cu cea mai de pe urmă precizie a frumuseţii? Poţi să-mi arăţi o astfel de faţă în realitate? Deloc. Oare te-ai îndrăgostit de ele? Nu, desigur. Şi de ce? Pentru că sunt seci şi lipsite de valoarea intrinsecă; imită frumuseţea, dar nu este însăşi frumuseţea.

Tot aşa şi slava este seacă, imită slava, dar nu este însăşi slava. Aceea rămâne slavă, care este naturală, care este intrinsecă, iar aceasta, exterioară, de multe ori ascunde sluţenia cea mai greţoasă; o ascunde înaintea oamenilor şi numai până seara, iar după ce teatrul se sfârşeşte şi măştile se scot, fiecare se vede precum este în fiinţă. Deci, să nu întrebuinţăm adevărul întocmai ca pe scenă şi în mod fals. Căci, spune-mi: ce bine poate fi ca un om să fie privit cu admiraţie de cei mulţi?

Aceasta este henodoxie sau slavă deşartă, şi nimic altceva, fiindcă, după ce te duci în casă şi rămâi singur, totul s-a împrăştiat. Te-ai dus în piaţă şi ai atras asupră-ţi privirile tuturor celor de faţă? Şi ce poate fi mai mult? Nimic, totul s-a stins şi s-a împrăştiat ca fumul. Deci, astfel, vedem noi pe cele ce nu fiinţează? Dar câtă

prostie şi câtă dobitocie nu este aici! Numai spre un lucru să avem privirea aţintită, anume cum să facem ca Dumnezeu să ne laude.

Dacă avem în vedere aceasta, niciodată nu vom căuta laudele oamenilor, ci chiar de le-am avea, le vom dispreţui, le vom respinge, ne vom bate joc de ele; ca şi cum, iubind aurul, am lua în schimb ţărână, aşa ne vom găsi în faţa lor. Cutare nu te laudă; cu nimic nu ţi-a fost de folos, dar chiar de te-ar grăi de rău, cu nimic nu te va vătăma. Fiind vorba de Dumnezeu însă, amândouă acestea au în sine oarecare câştig şi pagubă, pe când cele de la oameni toate sunt deşarte. Şi prin aceasta noi ne egalăm cu Dumnezeu, căci nici El nu are nevoie de slava de la oameni.

„Slavă de la oameni nu primesc" (Ioan 5, 4), zice. Puţin lucru este acesta? Spune-mi! Când tu nu voieşti a dispreţui slava, zi în sine-ţi că „mă fac egal cu Dumnezeu dispreţuind slava", şi de îndată o vei dispreţui. Căci nu este omul rob slavei, de nu cumva poate este rob al tuturor, şi mai rob decât toţi robii. Nu poruncim noi lucruri din acestea robilor noştri, după cum slava deşartă porunceşte celor cuceriţi de dânsa; lucruri din acestea, zic, urâcioase şi încărcate de necinste, şi de a le grăi, precum şi de a le face. Ba chiar dacă vede pe cineva supus şi ascultător, atunci încă mai mult întinde şi ea poruncile.

Să fugim, vă rog, de robia aceasta. Cum am putea fugi? Dacă vom filosofa asupra celor de aici, dacă ne convingem că toate cele prezente sunt vis şi umbră şi nimic altceva, atunci cu uşurinţă vom înconjura o asemenea slavă şi după aceea nu vom putea fi cuceriţi nici de cele mici şi nici de cele mari. Iar dacă nu le dispreţuim pe cele mici, cu uşurinţă vom cădea şi în cele mari. De departe deci să astupăm izvoarele acestui păcat, care sunt: lipsa de minte şi lipsa de umilinţă, pe care să ne silim a le câştiga.

Şi când noi vom avea o cugetare înaltă, vom putea dispreţui şi cinstea de la cei mulţi, în acelaşi timp ne vom ridica cu mintea la cer şi ne vom învrednici de bunurile de acolo. De care fie ca să ne învrednicim cu toţii, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia III - Nimic altceva nu este necurat, decât numai păcatul, lăcomia şi cele de acest fel, pe când cele aparent necurate, numai cu numele sunt aşa, nu însă şi în realitate

Unul dintre ei, chiar un proroc al lor, a rostit: Cretanii sunt pururea mincinoşi, fiare rele, pântece leneşe. Mărturia aceasta este adevărată; pentru care pricină, mustră-i cu asprime, ca să fie sănătoşi în credinţă şi să nu dea ascultare basmelor iudaiceşti şi poruncilor unor oameni care se întorc de la adevăr. (Tit 1, 12-14)

Multe întrebări se pot pune aici. Mai întâi, cine anume a grăit; al doilea, de ce oare Pavel a făcut uz de această exprimare în ocazia de faţă şi pe socoteala cretanilor, şi al treilea, că a expus această mărturie, nefiind nici dreaptă măcar. Deci, haideţi să mai adăugăm şi altele, şi astfel să putem da dezlegarea integrală. Căci, atunci când Pavel discuta cu atenienii, printre cele vorbite, le-a zis: ***„Dumnezeului necunoscut”,*** şi iarăşi: ***„Căci în El trăim şi ne mişcăm, şi suntem, precum au zis şi unii dintre poeţii voştri”. (Faptele Apostolilor 17, 23, 28)***

Cine este cel ce a zis acestea şi când anume? Iată ce este necesar a vă spune vouă. Chestiunea stă astfel: Cretanii au la ei mormântul lui Zeus sau Jupiter, pe care stă această inscripţie: „Aici se odihneşte Zan, pe care îl numesc Zeus sau Jupiter”. Poetul (Epimenide) însă zice: „Că şi mormânt, o, împărate, ţi-au făcut ţie cretanii, tu însă nu mori, căci eşti pururea”.

Deci, dacă mărturia aceasta este adevărată, priveşte câtă primejdie. Dacă prorocul a spus adevărul, că ei au minţit când au zis că Zeus a murit, după cum spune apostolul, mare este primejdia. Luaţi seama, iubiţilor, cu cea mai mare atenţie! Prorocul a spus că mint cretanii spunând că Zeus a murit, iar mărturia lui a adeverit-o apostolul. „Prin urmare, zici tu, după apostol Zeus este nemuritor, zicând: „Mărturia aceasta este adevărată”. Aşadar, ce este aici şi cum se poate dezlega enigma?

Apostolul n-a spus aceasta, ci mărturia a luat-o la întâmplare şi fără vreo falsitate faţă de obiceiul lor de a minţi. Căci, de ce el n-a adăugat: „Că şi mormânt, o, împărate, ţi-au făcut ţie cretanii”? Nu Pavel însă le-a spus vorbele acestea, ci, cum bine a zis cutare, că sunt mincinoşi cretanii. Deci, de unde ne putem noi întări în convingere că Zeus nu este Dumnezeu? Este cu putinţă, desigur, de a afla aceasta şi din altă parte, căci nu trebuie a aduce mărturii de la cretani pentru a dovedi.

De altfel, apostolul nu a spus că ei mint în aceasta, deşi poate că şi aici minţeau, de vreme ce-i credeau şi pe alţii drept dumnezei şi de aceea a şi zis că sunt mincinoşi cretanii. Ceea ce se întreabă însă este de ce apostolul aduce mărturii de la elini? Pentru că mai ales cu aceştia îi putem ruşina pe ei, când scoatem acuzaţiile de la dânşii chiar când tocmai pe cei crezuţi de ei minunaţi îi arătăm ca acuzatori ai lor.

De aceea şi cu altă ocazie face uz de aceasta, zicând: „Dumnezeului necunoscut". Căci atenienii, fiindcă nu de la început îi primiseră pe toţi zeii, ci cu timpul - ca de pildă pe zeii hyperboreilor, pe zeii lui Pan, pe zeii cei mici, ca misteriile cele mari sau cele mici - gândindu-se că poate pe lângă aceste zeităţi mai este şi un alt Dumnezeu, necunoscut de dânşii, ca şi acela să fie consimţit şi bine primit, scriau pe templu: „Dumnezeului necunoscut", arătând parcă, prin aceste cuvinte, că este ridicat templul şi în cinstea altui zeu, necunoscut lor.

Deci, le-a zis lor: ***„pe Cel pe Care voi, necunoscându-L, Îl cinstiţi, pe Acesta Îl vestesc eu vouă". (Faptele Apostolilor 17, 23)*** Însă, expresia: ***„căci al Lui neam şi suntem" (Faptele Apostolilor 17, 28)*** este zisă pentru Zeus. „Pline sunt uliţele, pline încă şi mările de Zeus", după care imediat adaugă: „Căci al Lui neam şi suntem". Dar aceste expresii sunt ale lui Arat.

Deci, cum pe cele spuse pentru Zeus, Pavel le-a atribuit Dumnezeului tuturor? Nu cele spuse pentru Zeus le-a atribuit lui Dumnezeu, ci cele cuvenite lui Dumnezeu, iar nicidecum cele proprii ale lui Zeus sunt atribuite lui Dumnezeu, fiindcă însuşi numele Dumnezeu (θεός) este numai al Său şi pe nedrept li se atribuie şi idolilor. Dar de unde trebuia să le vorbească lor? De la proroci? Desigur însă că n-ar fi crezut, fiindcă şi iudeilor nu le grăieşte nimic din Evanghelie, ci de la proroci. De aceea şi zice el: ***„Cu iudeii am fost ca un iudeu (…); cu cei de sub lege, ca unul de sub lege; cu cei ce n-au Legea, m-am făcut ca unul fără lege." (I Corinteni 9, 20, 21)***

Aceasta şi Dumnezeu o face; de pildă, pe magi, nu prin îngeri i-a atras, nici prin proroci, nici prin apostoli sau evanghelişti, ci printr-o stea, fiindcă ei se îndeletniceau cu acest meşteşug şi deci prin aceasta i-a atras. La fel se întâmplă şi în cazul vitelor pentru purtarea chivotului Domnului, că, „dacă va pleca spre hotarele sale, atunci acest mare rău ni l-a făcut El", după cum au spus vrăjitorii şi descântătorii . Aşadar, spun adevărul vrăjitorii? Nicidecum! Ci îi ceartă pe iudei şi-i biciuieşte tocmai cu ale celor dintre ei.

La fel şi cele petrecute cu aceea care avea duh pitonicesc. De ce, oare, a închis gura demonului, grăind către Pavel şi zicând: ***„Aceşti oameni sunt robi ai Dumnezeului***

celui Preaînalt, care vă vestesc vouă calea mântuirii". (Faptele Apostolilor 16, 17)?

De ce oare şi Hristos împiedică pe demoni de a grăi? Cu drept cuvânt o face, căci şi minunile se făceau mai înainte şi nu mai era acum acea stea ce i-a condus pe magi, ci El Însuşi propovăduia şi demonii nu mai erau cinstiţi (slăviţi). Nu era idolul care grăia, ca astfel să fie împiedicat.

Chiar şi pe Valaam l-a lăsat să binecuvânteze şi nu l-a împiedicat. Astfel, dar El pretutindeni face pogorământ în raportul Său cu omul. Şi de ce te minunezi? El Însuşi lasă să se ridice credinţe rele şi nedemne despre Dânsul, ca de pildă, că mai înainte era trup, că a fost văzut de lume, drept care zice că ***„ Duh este Dumnezeu". (Ioan 4, 24)***

Şi iarăşi Îl vedem că se bucură de jertfe, ceea ce este străin de El şi grăieşte cuvinte din acelea care nu I se potrivesc şi multe altele din acestea. Că El nicăieri nu are în vedere demnitatea Sa, ci pretutindeni folosul nostru. Dacă tatăl nu are în vedere demnitatea sa, ci se alintă cu copiii în vorbe şi numeşte mâncarea şi bucatele şi băutura nu cu numele lor elenice, ci cu nişte cuvinte copilăreşti şi barbare, apoi cu atât mai mult Dumnezeu. Ba şi cu oarecare concesie ia în derâdere, zicând: ***„Schimbatu-şi-a oare vreun popor dumnezeii săi?" (Ieremia 2, 11),*** şi, în fine, pretutindeni cele din Sfintele Scripturi sunt concesii sau îngăduinţe, atât în cuvinte cât şi în fapte.

„Pentru care pricină, zice, mustră-i cu asprime, ca să fie sănătoşi în credinţă", (1, 13) „De aceea, zice, ceartă-i, căci au obiceiuri urâte şi desfrânate şi în fine, mii de rele au aceştia. Când ei mint cu uşurinţă, când sunt vicleni, mâncăcioşi şi leneşi, cuvântul trebuie să-ţi fie aspru şi biciuitor, căci blândeţea nu-l poate atrage pe unul ca acesta. „Mustră-i", zice. Aici el nu vorbeşte de cei străini, ci de cei de un neam şi de o credinţă. „Cu asprime", adică să faci rana cât de adâncă.

Nu cu toţi trebuie a ne purta la fel, ci variat şi în multe feluri, potrivit cu împrejurările. Aici el nu sfătuieşte nicăieri, ci numai porunceşte, căci după cum pe cel de neam bun şi blând l-ai pierde înfruntându-l şi lovindu-l, tot aşa şi când l-ai linguşi pe unul care are nevoie de asprime, l-ai corupe şi nu l-ai lăsa să se ridice. „Ca să fie sănătoşi, zice, în credinţă." ***Prin urmare, aceasta este sănătatea: de a nu introduce în credinţă nimic fals, nimic străin.***

Dar dacă cei ce se uită la mâncăruri nu sunt sănătoşi, ci sunt bolnavi şi slabi, ***„pe cel slab primiţi-l în credinţă, zice, fără să-i judecaţi gândurile" (Romani 14, 1),***

atunci ce am putea zice despre cei ce postesc la fel cu aceia, despre cei ce păzesc la fel sâmbetele, despre cei ce se duc spre închinare la locurile afierosite idolilor lor? Vorbesc de Templul cel din Dafne , de peştera numită a Matroanei, de locul zis al lui Chronos din Cilicia. Cum pot fi sănătoşi aceştia? De aceea trebuie a li se aplica rana cea mai adâncă.

De ce, oare, nu face aşa şi cu romanii? Fiindcă obiceiurile acestora nu erau de acest fel, ci cu mult mai nobile. ***„Şi să nu dea ascultare, zice, basmelor iudaiceşti.”*** Cele iudaice sunt un îndoit basm: şi când este o prefacere falsă, şi când lucrul este în legătură cu timpul; deci mituri sunt acestea. Când un lucru nu trebuie a se face, iar dacă făcându-se vatămă, este mit şi nefolositor şi după cum nu trebuie a crede acelora, asemenea nu trebuie a crede nici acestora, căci altfel nu înseamnă a fi sănătoşi.

Căci, dacă tu crezi prin credinţa cea adevărată, de ce mai introduci altele, ca şi cum nu ar fi de ajuns să te îndrepte credinţa? De ce te robeşti pe tine însuţi şi te supui de bunăvoie legii? Nu te încrezi în lucru? Aceasta înseamnă că eşti bolnav şi nu crezi, căci datoria unei cugetări credincioase este de a nu se îndoi deloc. Dar credinciosul nu se îndoieşte niciodată.

Toate sunt curate pentru cei curaţi. (1, 15) Ai văzut pentru ce sunt spuse cele dinainte? Iar pentru cei întinaţi şi necredincioşi nimeni nu este curat, zice. ***Aşa că nu prin natura lor sunt curate şi necurate, ci prin intenţia celor ce le întrebuinţează.*** Ci li s-au întinat lor, zice, şi mintea, şi cugetul.

Ei mărturisesc că Îl cunosc pe Dumnezeu, dar cu faptele lor Îl tăgăduiesc, urâcioşi fiind, nesupuşi şi la orice lucru bun, netrebnici. (1, 16)

Prin urmare, şi porcul este curat şi atunci de ce a oprit să fie mâncat, ca necurat? Nu este de la natură necurat, căci toate sunt curate, fiindcă nimic nu poate fi mai necurat decât peştele, de vreme ce mănâncă şi trupuri omeneşti şi cu toate acestea s-a dat voie şi se crede a fi curat.

Şi iarăşi, nimic nu este mai necurat ca pasărea, căci ea mănâncă viermi sau nimic mai necurat ca barza, care mănâncă şerpi şi şopârle şi cu toate acestea toate se mănâncă. Pentru ce, dar, a oprit a fi mâncată carnea de porc şi altele de acest fel? Nu le-a oprit ca necurate, ci ca să împiedice, aşa-zicând, prisosinţa desfătării. Dar, dacă el ar fi spus aşa, poate că n-ar fi fost ascultat; acum însă, cu frica de cele necurate, pe toţi i-a îngrozit.

Dar ce poate fi mai necurat ca vinul, dacă ar fi vorba să-l examinăm? Ce este mai necurat ca apa, cu care mai ales se curăţau? De morţi nu se atingeau şi cu toate acestea cu mortul se sfinţeau, căci animalul mort sacrificat se curăţa cu vin. Dar aceasta era o învăţătură pentru copii. Căci, gândeşte-te bine: oare vinul nu-şi are fiinţa din pământ? Căci, după cum viţa de vie îşi trage umezeala din pământ, tot aşa şi-o trage şi din pământul cel de-alături.

Şi, în fine dacă am voi a cerne lucrurile, am vedea că totul este necurat. Dar dacă nu cernem cu aşa amănunţime, nimic nu este necurat, ci toate sunt curate. ***Nimic necurat n-a făcut Dumnezeu şi deci nimic nu este necurat, decât numai păcatul, care se atinge de suflet şi-l întinează.***

Aşadar, la mijloc e mai mult prejudiciu omenesc. ***„Pentru cei întinaţi şi necredincioşi, zice nimeni (nimic) nu este curat, ci li s-au întinat lor şi mintea, şi cugetul."*** Căci, cum s-ar putea ca în cele curate să fie ceva necurat? Cel ce are sufletul slab, totul întinează. Dacă, de pildă el în toate caută curatul şi necuratul, desigur că nu se va atinge de nimic, căci nici cele curate nu sunt precum se cred - vorbesc de peşte şi de toate celelalte de acest fel - aşa că toate sunt întinate.

Dar apostolul n-a zis aşa; însă ce? „Li s-au întinat lor şi mintea, şi cugetul", zice, aşa că totul au întors asupra lor. „Nimic nu este necurat, zice, ci ei sunt astfel şi mintea, şi cugetul lor. Dintre lucrurile din lume, nimic nu este necurat - căci sunt lucrurile lui Dumnezeu - ci numai intenţia cea rea este necurată. ***„Ei mărturisesc că Îl cunosc pe Dumnezeu, dar cu faptele lor Îl tăgăduiesc, urâcioşi fiind, nesupuşi şi, la orice lucru bun, netrebnici."***

Aceasta este necurăţie, aceştia sunt necuraţi. Dar tu grăieşte cele ce se cuvin învăţăturii sănătoase (2, 1), adică „să nu cumva să faci ceva din acestea. Chiar de nu ar primi, tu însă fă cele ce se cuvine a face, chiar dacă nu se conving, tu însă îndeamnă şi sfătuieşte".

Căci şi cei nebuni cred că nimic nu stă pe loc, dar acestea se petrec nu din cauza lucrurilor văzute, ci din cauza ochilor care văd, fiindcă aflându-se nestatornici şi întunecaţi, cred că pământul se învârteşte cu dânşii, dar nu se învârteşte, ci stă nemişcat.

Astfel că numai bănuiala este patima lor, iar nu că ar fi vreo patimă în realitate. Tot aşa şi în cazul de faţă; adică, atunci când sufletul este necurat, pe toate le crede necurate. Prin urmare, ***nu în a observa curăţia stă adevărata curăţie, ci în a***

îndrăzni totul, căci cel curat de la natură pe toate le îndrăzneşte, iar cei necuraţi la nimic nu îndrăznesc. Aceasta se poate spune şi lui Marcion.

Ai văzut că dovada curăţiei este în a se găsi cineva mai presus de orice necurăţie şi că a nu se atinge de nimic este dovadă de necurăţie? ***Tot aşa se poate zice şi despre Dumnezeu: că a luat trup, aceasta este dovada curăţiei, iar dacă, temându-se, nu ar fi luat, era dovada necurăţiei.*** Cel ce nu, mănâncă pe cele considerate ca necurate, acesta este necurat şi bolnav, pe când cel ce mănâncă nu este.

Deci, pe aceştia să nu-i numim curaţi, căci tocmai ei sunt necuraţi, în timp ce acela care pe toate le îndrăzneşte este curat. O astfel de băgare de seamă trebuie a avea şi pentru cei necuraţi cu sufletul. Aceea este necurăţie, pe când aceasta este curăţie. Fiindcă şi cei ce au gura stricată cred că bucatele ce li se dau spre mâncare sunt necurate, dar aceasta vine de la patima ce o au. Deci, ce? Trebuie negreşit a avea cea mai mare băgare de seamă asupra naturii celor curate şi necurate.

Nimic altceva nu este necurat, decât numai păcatul, lăcomia şi cele de acest fel, pe când cele aparent necurate, numai cu numele sunt aşa, nu însă şi în realitate

Deci, iubiţilor, ce este necurat? Păcatul, răutatea, lăcomia, viclenia. „Spălaţi-vă, zice, curăţiţi-vă! Nu mai faceţi rău înaintea ochilor Mei” (Isaia 1, 15-16), şi iarăşi: ***„Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule” (Psalmi 50, 11),*** şi iarăşi: ***„Plecaţi, ieşiţi de acolo, zice, nu vă atingeţi de lucru spurcat!” (Isaia 52, 11),*** fiindcă şi observările acelea erau simboluri ale curăţiei. ***„De mort, zice, să nu te atingi” (Num. 19, 16),*** căci aşa este păcatul: mort şi împuţit. ***„Leprosul, zice, este necurat.”***

Dar şi păcatul este variat şi de multe feluri. Cum că aceasta lasă a se înţelege, este învederat din cele ce urmează. Dacă lepra este întruna şi pe tot trupul, acela este curat, iar dacă este numai pe o parte a trupului, acela este necurat. Ai văzut că variaţia şi prefacerea este necurăţia? Şi iarăşi, cel ce suferă de scurgerea seminţei este necurat. Dar, tu gândeşte-te la cel bolnav de această boală cu sufletul, la cel ce aruncă seminţele sufletului. Cel netăiat împrejur iarăşi este necurat.

Ai văzut cum acestea nu sunt alegorii, ci tipuri sau închipuiri? Cel ce lucrează sâmbăta, adică cel ce nu este pentru totdeauna consfinţit lui Dumnezeu, este bătut cu pietre, zice, este nimicit.

Să vedem acum câte feluri de necurăţii sunt.

- *Femeia lăuză, zice, este necurată. Dar, oare de ce? Spune-mi! Oare nu Dumnezeu a făcut sămânţa şi naşterea? De ce, dar, femeia lăuză este necurată, dacă nu cumva lasă a se înţelege aici altceva. Aşadar, ce este aici? Dumnezeu a sădit în om evlavia şi de aceea sufletul său a fost îndepărtat de desfrânare.Dacă aceea care a născut este necurată, atunci cu atât mai mult cea care desfrânează. Dacă acela care se apropie de femeia sa nu este atât de curat, cu atât mai mult cel ce se apropie de una străină.*
- *Dacă acela care a luat parte la înmormântarea cuiva este necurat, zice apoi cu atât mai mult este necurat cel ce a luat parte la omor şi război.*

Şi, în fine, ar putea găsi cineva multe feluri de necurăţii, dacă ar voi să le adune pe toate, însă nu aceasta căutăm noi acum, ci totul se rezumă la sufletul nostru. Fiindcă sunt mai aproape de noi cele trupeşti, de aceea şi apostolul despre acestea îl sfătuieşte pe auditor, însă nu acum, căci nu trebuia a sta pe lângă tipuri şi nici să stăruie în umbre, ci să facă uz de adevăr şi de acesta să se intereseze mai de-aproape.

Necurat este păcatul, şi deci de acesta să fugim. ***„Ca de faţa şarpelui fugi de păcat că, de te vei apropia de el, zice, te va muşca”. (Înţelepciunea lui Isus Sirah 21, 2)*** Nimic nu este mai necurat ca lăcomia. Şi de unde se învederează aceasta? Din înseşi împrejurările ce o însoţesc. Căci ce nu întinează? Mâinile, sufletul şi chiar casa în care sunt puse cele răpite.

Nu numai desfrânatul este necurat, ci şi alţii mulţi şi preadesfrânatul. Necurat este şi acesta, ca şi acela, nu atât pentru împreunare - fiindcă tot pentru acest cuvânt este necurat şi cel ce se împreunează cu propria femeie - ci pentru nedreptatea şi lăcomia lui, căci l-a nedreptăţit pe fratele său în cele necesare.

Ai văzut, dar că răutatea este necurată? Cel ce avea două femei nu era necurat şi chiar David, care avea mai multe femei nu era necurat, dar când a avut-o pe una împotriva legii, a fost necurat. De ce oare? Fiindcă a nedreptăţit, fiindcă s-a lăcomit.

Chiar şi desfrânatul nu pentru aceea este necurat, fiindcă s-a împreunat, ci pentru felul cum el le nedreptăţeşte pe femei. Dar şi bărbaţii se nedreptăţesc unii pe alţii, având o femeie comună şi răstoarnă chiar şi legile naturii, fiindcă a unuia singur trebuia a fi acea femeie. ***„Bărbat şi femeie, zice, a făcut (pe om)”***, şi iarăşi: ***„şi vor fi amândoi un trup” (Facerea 1, 27; 2, 24),*** adică nu mai mulţi, ci: „amândoi un trup”.

Deci, şi aici se vede nedreptatea, şi de aceea faptul este rău şi necurat.

Mânia iarăşi când trece peste hotarele sale, îl face necurat pe om, nu pentru mânie, ci pentru modul în care se produce. ***„Oricine se mânie pe fratele său, zice, vrednic va fi de osândă” (Matei 5, 22),*** aşa că pretutindeni, oricine doreşte mai mult, este necurat fiindcă aceasta se zămisleşte din lăcomie şi nesaţ.

Să priveghem, dar vă rog şi să devenim curaţi prin curăţia cea adevărată, ca astfel să ne învrednicim a vedea pe Dumnezeu, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl si cu Sfântul Duh, se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia IV - Despre slugi, cum că nimic nu-i vatămă spre virtute, dacă au aceasta în vedere; iar ca mărturie relevantă este virtuosul Iosif, cel aruncat în temniţă

Bătrânii să fie treji, cinstiţi, întregi la minte, sănătoşi în credinţă, în dragoste, în răbdare; bătrânele, de asemenea să aibă, în înfăţişare sfinţită cuviinţă, să fie neclevetitoare, nerobite de vin mult, să înveţe de bine ca să înţelepţească pe cele tinere să-şi iubească bărbaţii, să-şi iubească copiii şi să fie cumpătate, curate, gospodine, bune, plecate bărbaţilor lor, ca să nu fie defăimat cuvântul lui Dumnezeu. (Tit 2, 2-5)

Are şi bătrâneţea defectele sale, iar nu numai tinereţea, mai mici poate decât tinereţea, dar le are: trândăvia, de pildă, lenea, uitarea, lipsa agerimii, iritarea. De aceea apostolul, poruncindu-i lui Tit, îi zice: „Bătrânii să fie treji", căci sunt multe, după cum am spus, care fac să nu fie cineva treaz la vârsta aceasta a bătrâneţii. Şi mai întâi ceea ce am spus, a-şi pierde cineva cunoştinţa şi sensibilitatea şi cu greu a se ridica de jos, precum şi cu greu a se mişca. Pentru aceea zice: „Cinstiţi, întregi la minte". Prin spusa „întregi la minte", de aici, el îi numeşte pe cei chibzuiţi, precauţi, fiindcă expresia: σωφροσύν înseamnă în primul rând mântuirea minţii (σώζ φρήν).

Sunt şi la bătrâneţe oameni tulbaţi de patimi, nebuni în purtări, unii din cauza vinului, iar alţii din cauza tristeţii, fiindcă bătrâneţea îl face pe om mic la suflet. ***„Sănătoşi în credinţă, în dragoste şi în răbdare", zice.*** Şi bine a spus „în răbdare", fiindcă mai ales aceasta se potriveşte celor bătrâni.

„Bătrânele, de asemenea, să aibă, în înfăţişare, sfinţită cuviinţă." Dar, oare, ce vrea să zică prin „cu sfinţită cuviinţă"? Şi anume cucernicia şi buna lor cuviinţă se arată chiar din felul îmbrăcămintei lor.

„Neclevetitoare, zice, nerobite de vin mult." Patima aceasta mai ales este a femeilor şi a bătrâneţii, căci li s-a răcit mult sângele din cauza vârstei şi au poftă de vin. De aceea apostolul le dă povaţa pentru aceasta, voind a le tăia pofta din toate părţile şi a fi departe de această boală, precum şi a îndepărta de la ele râsul şi batjocura lumii. Este nevoie de vin, mai cu seamă la vârsta aceasta, că este neputincioasă, însă nu de mult, după cum nici cele tinere să nu bea vin mult, nu tot pentru aceeaşi cauză, ci pentru că la vârsta lor pofta se aprinde mai cu putere.

„Să înveţe de bine." Şi, cu toate acestea, le împiedici pe femei de a învăţa; cum deci le îngădui aici, pe când în alt loc zici: „Nu îngădui femeii să înveţe pe altul"

(I Timotei 2, 12)? Însă, ascultă ce a adăugat mai departe: ***„nici să stăpânească pe bărbat”.*** Bărbatului încă de la început i s-a permis a-i învăţa şi pe bărbaţi, şi pe femei; femeii îi permite numai cuvântul sfătuitor în casă, însă nicăieri nu-i îngăduie de a adresa vreo cuvântare lungă. De aceea a adăugat: „nici să stăpânească pe bărbat”.

„Ca să înţelepţească, zice, pe cele tinere.” Ai văzut cum adună pe popor la un loc şi cum le pune pe cele tinere sub stăpânirea celor bătrâne? El nu vorbeşte aici despre fete, ci spune în mod simplu de vârsta lor. „Fiecare bătrână, zice, s-o povăţuiască pe cea tânără.”

„Să-şi iubească bărbaţii.” Aceasta este capitalul tuturor bunurilor într-o casă, după cum zice: ***„Cu trei lucruri m-am împodobit: unirea fraţilor, dragostea între prieteni şi bărbatul cu femeia care se înţeleg bine unul cu altul”. (Înţelepciunea lui Isus Sirah 25, 1-2)***

Când este iubire, nimic din cele neplăcute nu se va întâmpla. Căci, cum ar fi cu putinţă, capul fiind unit cu trupul şi nici o dezbinare fiind între ele, totuşi celelalte mădulare să nu se găsească în pace? Când căpeteniile sunt în pace, cine ar putea dezbina şi tulbura pacea? Precum iarăşi, dacă acelea se găsesc rău între ele, nimic sănătos nu va putea fi în casă. Deci, nimic nu poate fi mai important decât dragostea, căci ea este mai folositoare decât banii, decât nobleţea, decât stăpânirea şi decât toate celelalte. Şi n-a zis simplu: „să fie în pace”, ci: „să-şi iubească bărbaţii”. Când este dragoste, nimic din cele grele nu se poate infiltra, şi dintru ea se nasc şi celelalte bunuri.

„Să-şi iubească copiii”, zice. De altfel, ceea ce iubeşte rădăcina, cu atât mai mult va iubi şi roadele.

„Să fie cumpătate, curate, gospodine, bune.” Toate se nasc din dragoste, căci şi îngrijitoare de casele lor, adică bune gospodine şi bune femei devin în urma dragostei faţă de bărbat.

„Să fie plecate bărbaţilor lor, ca să nu fie defăimat cuvântul lui Dumnezeu”, precum şi ceea care-l dispreţuieşte pe bărbat, nici de casă nu se îngrijeşte. Din dragoste se naşte şi întreaga înţelepciune, de la dragoste orice ceartă dispare. Chiar dacă bărbatul ar fi elin, iute se va convinge, iar de va fi creştin, iute se va face mai bun.

Ai văzut concesiile lui Pavel? ***Cel ce toate le-a făcut, ca să ne depărteze pe noi de cele pământeşti, acum multă îngrijire pune pentru cele ce aparţin unei case, căci, când acestea sunt bine întocmite şi cele duhovniceşti vor merge bine; altfel, şi acelea se vor vătăma. Căci femeia gospodină va fi şi iconoamă. O asemenea femeie nu se va ocupa nici cu desfătările, nici cu ieşirile de-acasă, fără nici un rost şi nici cu altceva de acest fel.***

„Ca nu cumva, zice, să fie defăimat cuvântul lui Dumnezeu." Ai văzut că el mai înainte de orice se îngrijeşte de propovăduire, iar nu de lucruri lumeşti? Căci şi către Timotei scriind, zicea: ***„ca să petrecem viaţă paşnică şi liniştită întru toată cuvioşia şi bună-cuviinţă" (I Timotei 2, 2),*** iar aici: „ca să nu fie defăimat cuvântul Lui Dumnezeu". Că, dacă se întâmplă ca o femeie credincioasă, care vieţuieşte cu un necredincios, să nu fie virtuoasă, hula desigur că trece la Dumnezeu; iar dacă ea este cu bună-cuviinţă şi înţeleaptă, propovăduirea câştigă slavă de la dânsa şi prin succesele ei.

Să audă femeile care vieţuiesc cu bărbaţi răi şi necredincioşi; să audă, zic şi să se înveţe a-i aduce la evlavie prin felul lor de a se purta. Că, deşi nu vei câştiga altceva şi nici nu-l vei putea atrage pe bărbat spre împărtăşirea dogmelor celor adevărate, cel puţin i-ai cusut gura şi nu l-ai lăsat să hulească creştinismul, iar aceasta nu e puţin lucru, ci încă foarte mare, căci se slăveşte credinţa din purtarea voastră.

Îndeamnă, de asemenea, pe cei tineri să fie cumpătaţi. (2, 6) Priveşte cum el pretutindeni păstrează măsura cuvenită. Fiind vorba de femei şi de învăţătura lor, apoi partea cea mai mare a încredinţat-o femeilor, punându-le pe cele bătrâne să le privegheze pe cele tinere, pe când pe bărbaţi îi pune de-a dreptul sub ascultarea lui Tit şi lui îi încredinţează totul. Căci nimic nu poate fi atât de greu şi de obositor, ca a împiedica plăcerile cele absurde la o asemenea vârstă. Nici dragostea de bani, nici pofta de slavă şi nici altceva din acestea nu-l poate tulbura pe un tânăr la asemenea vârstă, ca dragostea trupurilor.

De aceea apostolul, lăsându-le pe toate celelalte la o parte, pune înainte sfătuirea cea mai importantă. După aceea, fiindcă nici pe celelalte nu le neglijează, priveşte ce spune: ***Întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune. (2, 7)*** „Să înveţe, zice, cele bătrâne pe cele tinere, dar şi tu să sfătuieşti pe cei tineri de a fi cu întreagă înţelepciune. Fii tu însuţi tuturor învăţător obştesc şi exemplu de virtute strălucită în viaţa ta, pusă înainte în mijlocul tuturor, ca o icoană, prototip, având în sine toate cele bune şi procurând exemple cu multă uşurinţă celor ce voiesc a imita ceva din bunurile ce sunt în ea.

Dovedind în învăţătură, zice neschimbare, cuviinţă, cuvânt sănătos şi fără prihană, pentru ca cel potrivnic să se ruşineze, neavând de zis nimic rău despre noi. (2, 7-8)

Prin expresia: „cel potrivnic să se ruşineze”, el îl înţelege pe diavolul şi pe oricine-i slujeşte lui. Când viaţa este strălucită şi cuvântul, sănătos, când este blajin, blând, cumpătat şi nu dă celor potrivnici nici un motiv de vorbă, mare şi negrăit este câştigul. Prin urmare, necesitatea învăţăturii este foarte mare, a învăţăturii nu oricare, ci a învăţăturii încercată, necontrazisă şi de nicăieri dând vreo pricină de vorbă celor ce ar voi a o găsi.

Slugile să se supună stăpânilor lor, întru toate, ca să fie bine-plăcute. (2, 9) Ai văzut ceea ce a voit să spună mai înainte prin expresia: „ca cel potrivnic să se ruşineze, neavând nimic a grăi de noi de rău”? Prin urmare, este vrednic de hulă cel ce le desparte pe femei de bărbaţi sub pretext de înfrânare, precum şi cel ce le lipseşte pe slugile stăpânilor tot sub acest pretext. Acest cuvânt deci nu este fără prihană şi dă multă pricină de vorbă şi necredincioşilor, aşa că gurile tuturor sunt deschise asupra noastră.

Slugile, zice, să se supună stăpânilor lor, întru toate, ca să fie bine-plăcute, neîntorcându-le vorba, să nu dosească ceva, ci să le arate toată buna-credinţă, ca să facă de cinste întru toate învăţătura Mântuitorului nostru Dumnezeu. (2, 9-10) Cu drept cuvânt dar zicea într-altă parte: ***„Slujind cu bunăvoinţă, ca şi Domnului, şi nu ca oamenilor”. (Efeseni 6, 7)*** Chiar dacă slujeşte stăpânului cu bunăvoinţă, totuşi pricina să aibă începutul din frica de Dumnezeu - astfel că cel ce slujeşte cu o aşa frică de Dumnezeu, se va învrednici de mare plată. Căci, dacă sluga nu-şi stăpâneşte mânia şi nici limba cea neînfrânată, cum va admira elinul credinţa noastră? Dar dacă ei ar vedea-o pe sluga ta filosofând în Hristos şi arătând o mai mare înfrânare decât cei ai lor, precum şi cu o mai mare blândeţe şi bunăvoinţă, în tot felul va admira puterea propovăduirii. Căci elinii nu judecă lucrurile din vorbe, ci din faptele vieţii.

Fie, deci ca şi femeile şi slugile să le servească de dascăli, prin puterea lor. Căci şi printre dânşii, ca şi pretutindeni, aceasta se mărturiseşte, că neamul slugilor este obraznic, rău format, îndărătnic, nu îndeajuns de destoinic pentru fapta bună, nu pentru natura lor - să nu fie! - ci pentru creşterea ce o au şi pentru neîngrijirea stăpânilor lor. Fiindcă stăpânii pentru nimic alta nu se îngrijesc, decât pentru slujba lor, dar încă de s-ar neglija şi modul contactului lor - iar aceasta ar face-o tot pentru liniştea lor, ca adică să nu le aducă vreo nemulţumire, curvind sau furând, sau

îmbătându-se - desigur că fiind lăsaţi fără nici o îngrijire şi neavând pe nimeni care să le cenzureze purtarea, se vor scufunda chiar în adâncul răutăţilor.

Căci, chiar unde este de faţă tatăl sau mama, pedagogul sau guvernatorul, sau dascălul şi alţii de aceeaşi vârstă şi chiar însăşi slava libertăţii înconjoară pe cineva, sau şi altele multe, şi de-abia pot copiii de a fugi de contactul celor răi, dar şi când toţi aceştia vor lipsi, şi ei (slugile) vor fi amestecaţi cu cei răi, trăind în linişte cu cine ar voi, nefiind nimeni care să se intereseze de dânşii, ce crezi că vor deveni unii ca aceştia? De aceea, e greu lucru de a se face slugă bună.

De altfel, nu se bucură nici de învăţătura celor din afară şi nici de învăţătura noastră. Nu sunt în legătură cu bărbaţi liberi, serioşi şi care pun multă îngrijire pentru cinstea lor. De aceea, zic este greu, şi chiar ceva minunat, ca o slugă să fie vreodată folositoare. Când dar elinii vor vedea că neamul acesta al slugilor, atât de obraznic şi viciat, având ca un frâu, aşa-zicând, puterea propovăduirii Evangheliei, care îi face mai de respectat decât toţi ceilalţi şi mai blânzi, atunci chiar dacă stăpânii lor, zic ar fi mai tâmpi decât toţi oamenii, totuşi vor căpăta o înaltă idee despre credinţa noastră creştină. Este învederat apoi că şi frica de toate celelalte după moarte, filosofate de noi, pătrunzând dinainte în sufletul lor, au avut puterea de a îndepărta răutatea, introducând în locu-i în sufletul lor frica de plăcerea relelor.

Aşa că nu în zadar apostolul face mult caz de aceasta pretutindeni; căci cu cât elinii vor fi mai răi, cu atât mai mult va fi admirată puterea predicii. De altfel şi pe doctor atunci îl admirăm, când pe cel deznădăjduit de boală şi care nu se bucură de nici un ajutor şi nici măcar nu poate a se stăpâni de poftele cele urâte, ci se tăvăleşte într-însele, îl îndreaptă şi-l însănătoşeşte. Şi apoi priveşte ce anume cere şi care mai cu seamă îl linişteşte pe stăpân: „neîntorcându-le vorba, să nu dosească ceva”, adică să arate multă bunăvoinţă faţă de cele ce li se încredinţează, fiind buni către stăpâni, ascultând şi supunându-se poruncilor lor.

Despre slugi, cum că nimic nu-i vatămă spre virtute, dacă au aceasta în vedere; iar ca mărturie relevantă este virtuosul Iosif, cel aruncat în temniţă

Să nu credeţi că eu am făcut vorbă de aceasta acum întâmplător, vorba mea este către slugi. Deci, iubitule, să nu te uiţi la faptul că tu slujeşti oamenilor, ci că slujeşti lui Dumnezeu, că tu împodobeşti şi cinsteşti predica Evangheliei, iar aceasta o faci ascultând de stăpân. Gândeşte-te că nu faci pe gustul stăpânului, ci îndeplineşti poruncile lui Dumnezeu şi suferi orice cu plăcere. Ceea ce pururea

spun, aceea o zic şi acum: că dacă noi ne îndeplinim cu sfinţenie cele duhovniceşti, vor urma desigur şi cele ale vieţii de faţă.

Căci pe un astfel de servitor, atât de binevoitor, atât de blajin, nu numai Dumnezeu îl laudă şi-i va da cununa cea strălucită, ci însuşi stăpânul său, care de ar fi chiar fiară sălbatică sau piatră sau crud şi neomenos, totuşi îl va lăuda, îl va admira şi-l va da ca exemplu tuturor celorlalţi, şi-1 va pune înaintea tuturor, chiar elin de ar fi acela.

Şi cum că stăpânii elini chiar voiesc ca slugile să se poarte astfel, eu vă voi povesti un exemplu, dacă credeţi.

Iosif a fost vândut mai-marelui bucătarilor şi deci era de o altă credinţă, iar nu din cea egipteană. Dar ce a făcut acela? Fiindcă a văzut că tânărul era virtuos, n-a avut în vedere deosebirea credinţei lui, ci-l iubea şi-l admira, ba încă i-a încredinţat lui privegherea tuturor celorlalţi, şi chiar privegherea celor din casa sa; era aşa-zicând, al doilea stăpân, ba chiar cu mult mai însemnat decât stăpânul său, de vreme ce acela nu ştia cele ale sale, în timp ce acesta ştia mai bine decât acela.

Mi se pare că şi după aceea, când el a dat crezare acelei înscenări făcută contra lui Iosif, fiindcă-l cinstea pe tânăr, mânia lui s-a mărginit la a-l băga în temniţă. Dacă nu l-ar fi preţuit mult pe acest bărbat şi nu-l admira pentru cele de dinainte, cu toate că-i încredinţase privegherea casei sale, i-ar fi pătruns trupul cu sabia. ***„Pizma trezeşte mânia omului defăimat, zice şi el este fără milă în ziua răzbunării; el nu se uită la nici un preţ de răscumpărare şi chiar când îi vei spori darurile, tot nu se îmblânzeşte”. (Pilde 6, 34-35)***

Deci, dacă astfel este mânia fiecărui bărbat, apoi cu atât mai mult a aceluia, fiind egiptean şi barbar, în acelaşi timp şi nedreptăţit, după cum credem, de cel ce fusese cinstit de dânsul. Voi cu toţii ştiţi, că nu la fel ne supără pe noi nedreptăţile ce le suferim de la oameni, ci mai mult decât toate şi mai cu amărăciune nedreptăţile ce le-am suferit de la cei ce se găseau faţă de noi favorabili, în care ne încredeam şi se încredeau în noi; relele pe care noi le suferim de la aceştia mai cu seamă ne mâhnesc foarte mult.

Dar acel egiptean nu s-a gândit şi nici n-a zis întru sine: „Luându-l pe dânsul rob şi încredinţându-i lui toate cele ale casei, l-am făcut, aşa-zicând, liber şi chiar mai mare puţin decât mine; şi acum astfel mi-a răsplătit el?” Nimic din acestea n-a spus, atât de mult sufletul lui era cuprins de dragostea de dinainte. Şi ce poate fi de

mirare dacă se bucura de atâta dragoste în casă: Tu priveşte de câtă îngrijire se bucura în temniţă.

Voi ştiţi cum se deprinde spre cruzime moralul celor care păzesc temniţele, cum se folosesc de nenorocirile altora şi cum, pe cei ce alţii i-ar hrăni, miluindu-i în nenorocirile lor, pe aceştia, zic ei îi sfâşie, câştigând astfel lucruri de acelea ce sunt vrednice de multe lacrimi şi făcându-se mai cruzi decât fiarele sălbatice. Din cele ce ar trebui să-i miluiască pe cei din temniţă, din acelea se folosesc dânşii. Şi nu numai la aceasta să ne gândim, dar şi la aceea că ei nu se poartă la fel cu toţi cei întemniţaţi, căci pe când de cei întemniţaţi pentru răutăţi sau învinovăţiţi la întâmplare şi legaţi, de-abia poate le-ar fi milă, iată că pe cei întemniţaţi pentru desfrânări sau alte rele îi pedepsesc cu mii de pedepse.

Astfel că temnicerul trebuia a fi crud cu Iosif nu numai prin modul său de a se purta, ci şi din cauza pentru care fusese întemniţat. Căci pe cine nu l-ar fi întărâtat asupra sa tânărul acesta, care după ce s-a bucurat de atâta cinste din partea stăpânului său, la urmă a fost bănuit că a ispitit-o pe stăpâna sa şi deci cu astfel de recompense i-a răsplătit? Toate acestea cugetându-le temnicerul, precum şi cinstea celui întemniţat şi faptul pentru care a fost întemniţat, oare nu şi-ar fi putut bate joc de tânăr, mai rău decât orice fiară sălbatică?

Însă, mai presus de toate acestea a fost speranţa lui Iosif în Dumnezeu şi astfel virtutea sufletului poate îmblânzi chiar şi fiarele cele sălbatice. Căci el tot prin aceeaşi blândeţe cu care îl subjugase pe stăpân, l-a subjugat şi pe cel dintâi temnicer şi deci Iosif iarăşi era stăpân şi tot aşa stăpânea şi în temniţă, ca şi în casă. Căci, fiindcă urma a împărăţi, cu drept cuvânt că mai întâi a învăţat a fi stăpânit şi, stăpânit fiind, era stăpân şi cel mai mare al casei.

Deci, dacă Pavel cere ca acela care intră în biserică să fie aşa, grăind: ***„Căci dacă nu ştie cineva să-şi rânduiască propria lui casă, cum va purta grijă de Biserica lui Dumnezeu?” (I Timotei 3, 5),*** tot aşa voieşte să fie şi cel ce stăpâneşte, mai întâi fiind un eminent conducător al casei. Iosif a fost conducător al casei, conducător al temniţei, nu drept conducător de temniţă, ci conducător de casă. Căci şi în temniţă el a uşurat nenorocirile tuturor şi era în fruntea celor întemniţaţi ca prieteni ai săi, nu numai interesându-se de nenorocirile lor şi mângâindu-i, ci chiar dacă vedea pe cineva pus pe gânduri, se apropia de el şi cerceta cauza, şi nici măcar nu suferea de a-l vedea trist, fără ca mai întâi să-l scape de tristeţe, o astfel de dragoste părintească un altul nu ar fi arătat nici către copiii săi.

Din bunurile acestea deci i-a venit şi stăpânirea, fiindcă mai întâi trebuie să existe cele ale noastre, şi după aceea cele ale lui Dumnezeu. Cum că el avea atâta îngrijire şi cruţare de cei de pe lângă dânsul, să ascultăm ce spune Sfânta Scriptură: ***„Şi a întrebat Iosif pe dregătorii lui Faraon, care erau cu el la stăpânul său sub pază, şi le-a zis: «De ce sunt astăzi triste feţele voastre?» (Facerea 40, 7)*** Şi nu numai din acestea, ci şi din cele ce au făcut aceia, noi putem să aflăm care este virtutea acestui bărbat. Căci ei, ca slugi ale împăratului, nu l-au dispreţuit şi nici nu l-au respins pe când se găseau în mâhnire, ci încă i-au descoperit lui toate ale lor, ca unui frate adevărat.

Acestea toate vi le-am spus, spre a vedea că omul virtuos, de s-ar găsi chiar în robie sau în temniţă sau chiar în fundul pământului, nimic nu-l va putea face să se abată de la fapta bună. Acestea le-am zis şi către slugi, că de ar avea stăpâni chiar fiare sălbatice, ca pe egipteanul acela sau cruzi ca acel temnicer, îi vor putea atrage de partea lor. Chiar elini de ar fi aceia sau orice, iute îi vor putea îmblânzi, fiindcă nici un mijloc nu poate fi mai potrivit, mai plăcut şi mai încântător ca blândeţea şi supunerea. Un astfel de om este îndemânatic la orice. Astfel de oameni nu se ruşinează nici de robie, nici de sărăcie şi nici în boală nu se împuţinează, căci unul ca acesta pe toate le stăpâneşte şi virtutea lui pe toate le biruieşte.

Dar, dacă faptul acesta are atâta putere între cei ce slujesc, cu cât mai mult încă între cei liberi? Această virtute deci să o avem şi cei robi şi cei liberi şi femeile şi bărbaţii, căci numai aşa vom fi plăcuţi şi oamenilor şi lui Dumnezeu şi nu numai oamenilor celor virtuoşi, ci şi chiar celor răi şi mai ales acelora, căci aceia mai cu seamă îi cinstesc şi respectă. După cum pe cei blânzi îi iubesc şi îi cinstesc mai cu seamă cei ce stăpânesc, tot aşa şi desfrânaţii îi cinstesc pe cei virtuoşi, cunoscând chiar dânşii din ce cinste au căzut.

Deci, fiindcă astfel este rodul virtuţii, pe aceasta să o urmărim, pe aceasta să o îmbrăţişăm. Dacă avem aceasta, toate ni se par uşoare, nimic nu este greu. De am trece chiar prin foc şi prin apă, toate se dau înapoi din faţa virtuţii şi se trag la o parte, până chiar şi moartea. Să o râvnim, dar iubiţilor ca astfel să ne învrednicim şi de bunurile viitoare, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia V - Despre mulţumire, despre sfătuirea şi îngrijirea faţă de fraţi, şi că nu trebuie a ne neglija pe noi şi pe cei deopotrivă cu noi

Căci harul mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor, învăţându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea şi poftele lumeşti şi în veacul de acum, să trăim cu înţelepciune, cu dreptate şi cu cucernicie; şi să aşteptăm fericita nădejde şi arătarea slavei marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Hristos Iisus, Care S-a dat pe Sine pentru noi, ca să ne izbăvească de toată fărădelegea şi să-Şi curăţească Lui popor ales, râvnitor de fapte bune. (Tit 2, 11-14)

Cerând multă virtute din partea slugilor - şi într-adevăr că se cere multă virtute pentru a înfrumuseţa în toate învăţătura Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos - şi de a nu oferi nici o pricină stăpânilor, fie chiar în cele mai mici lucruri, la urmă adaugă şi cauza dreaptă, căreia se datoreşte acest fel de a fi al slugilor. Şi care este acea cauză? ***„S-a arătat, zice, harul mântuitor al lui Dumnezeu.”*** Cei ce se bucură de Dumnezeu ca dascăl, cum să nu fie astfel, precum i-am relatat eu, aflând dezlegare a mii de păcate?

Voi ştiţi că, pe lângă altele multe, şi aceasta - nu întâmplător - moderează sufletul, adică, fiind răspunzător de mii de păcate, să nu fie pedepsit, ci încă să se învrednicească de iertare şi de mii de bunuri. Căci, dacă cineva, luând pe sluga sa, care în multe i s-a împotrivit, nu ar bate-o cu biciul, ci tocmai în acel moment ar ierta-o, însă pentru cele viitoare i-ar cere răspundere şi i-ar porunci de a se păzi, ca să nu mai cadă în astfel de greşeli şi ar cinsti-o cu mari daruri, pe cine oare nu ar umili un astfel de har? Să nu-ţi închipui că harul se mărgineşte numai la iertarea păcatelor celor de dinainte, ci ne asigură şi în viitor.

Dar dacă ar urma ca pe cei ce fac rele pururea să nu-i pedepsească, atunci faptul nu mai este har, ci îndemn, aşa-zicând, spre corupţie şi vătămare. ***„Căci harul mântuitor al lui Dumnezeu, zice, s-a arătat tuturor oamenilor, învăţându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea şi poftele lumeşti şi în veacul de acum, să trăim cu înţelepciune, cu dreptate şi cu cucernicie şi să aşteptăm fericita nădejde şi arătarea slavei marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Hristos Iisus.”*** Priveşte cum împreună cu luptele pune şi virtutea. Şi aceasta este a harului, de a izbăvi pe cineva de cele pământeşti şi a-l înălţa la cer.

Aici ne vorbeşte despre două arătări: întâi pe cea a harului şi a doua pe cea a răsplăţii şi a dreptăţii. ***„Să lepădăm fărădelegea, zice, şi poftele lumeşti.”*** Iată scopul fiecărei virtuţi: N-a spus „ca să lepădăm”, ci „lepădând”. Lepădarea arată o

mare depărtare de ceva, o ură mare, un mare dispreţ. Cu câtă dispoziţie şi cu câtă grabă s-au depărtat de idoli, tot cu atâta să se depărteze şi de rele.

„Şi poftele lumeşti", zice, căci şi acestea sunt idoli. Poftă lumească este lăcomia, pe care o şi numeşte idolatrie şi în fine, toate câte ne sunt de trebuinţă în viaţa prezentă sunt pofte lumeşti. Toate câte nu trec cu noi spre cer sunt pofte lumeşti şi toate câte rămân în lumea aceasta sunt pofte lumeşti. Deci, nimic în comun nu avem cu acestea. A venit Hristos pentru ca noi să lepădăm păgânătatea. Sub numele de păgânătate el înţelege credinţele cele false, iar poftele lumeşti sunt viaţa cea pângărită.

„În veacul de acum, zice să trăim cu înţelepciune, cu dreptate şi cu cucernicie." Ai văzut că, precum zic pururea, sub numele de întreagă înţelepciune apostolul nu înţelege numai a se depărta cineva de desfrânare, ci a fi departe şi de celelalte patimi? Prin urmare şi cel ce iubeşte averile nu este cu întreagă înţelepciune, căci precum acela este îndrăgostit de trupuri, tot aşa şi acesta este îndrăgostit de averi sau mai bine zis, acesta din urmă este mai nesăţios, căci cu cât are mai mult, cu atâta i se măreşte şi pofta de a mai avea.

Căci acel vizitiu mai cu seamă se numeşte neputincios, nu care nu poate stăpâni un cal nărăvaş şi cu greu de a fi ţinut, ci acela care pe un cal blând nu-l poate face şi mai blând şi mai liniştit.

„Dar ce zici tu; pofta averilor este mai mică decât pofta trupurilor?" Negreşit că aşa este, iar că aceasta din multe împrejurări se învederează. Mai întâi că pofta trupurilor «Vine din necesitate şi din silă, iar ea este izvorâtă din necesitate învederat este, că se câştigă cu multă muncă, fiindcă este împrăştiată în natură. Al doilea, fiindcă toţi cei vechi nu făceau vorbă multă de averi, pe când de femei făceau şi pe cel ce trăieşte cu o femeie după lege, nimeni nu l-ar huli până la adânci bătrâneţi, pe când pe cel ce strânge averi toţi îl hulesc.

Dintre filosofii de afară mulţi au dispreţuit averile, iar pe femei nici unul, aşa că dragostea de femei este cu mult mai tiranică decât cea de averi. Dar, fiindcă vorba noastră ne este despre Biserică, să nu aducem exemple de la cei din afară, ci din Sfintele Scripturi, unde vedem că fericitul Pavel pune aproape ca o poruncă aceasta, zicând: ***„Având hrană şi îmbrăcăminte, cu acestea vom fi îndestulaţi" (I Timotei 6, 8),*** pentru fecioare însă ce spune? ***„Cât despre fecioare, n-am poruncă de la Domnul"*** şi iarăşi: ***„Să nu vă lipsiţi unul de altul" (Corinteni 7, 25, 5),*** şi în multe locuri l-ar vedea cineva pe Pavel legiuind pentru convieţuirea după lege, lăsând pe fiecare de a se bucura de această poftă, ba încă de a intra şi în a doua

căsătorie şi în fine, face multă vorbă despre aceasta şi nicăieri nu pedepseşte, pe când pe cel îndrăgostit de bani îl pedepseşte pretutindeni.

În privinţa averilor, în multe locuri a poruncit Hristos spre a fugi de această boală, iar pentru depărtarea de femeie n-a poruncit. Ascultă ce spune de averi: ***„Oricine dintre voi care nu se leapădă de tot ce are nu poate să fie ucenicul Meu” (Luca 14, 33),*** pe când pentru femeie nicăieri nu spune a o depărta, căci ştia ce tiranie a pus în om prin dragostea către femeie. Şi fericitul Pavel încă zice: ***„Cinstită să fie nunta întru toate şi patul nespurcat” (Evrei 13, 4),*** dar că averile sunt cinstite sau că îngrijirea de averi este cinstită, nicăieri nu spune, ba încă în total din contră: ***„Cei ce vor să se îmbogăţească, zice, cad în ispită şi în cursă şi în multe pofte nebuneşti şi vătămătoare”. (I Timotei 6, 9)***

Şi priveşte că el nu zice: „cei ce se lăcomesc”, ci: „cei ce vor să se îmbogăţească”. Dar ca să afli şi de la părerea obştească, este necesar de a aduce vorba la mijloc. De averi fiind cineva odată lipsit, niciodată nu mai este supărat de poftă, căci nimic nu face pe cineva de a pofti averi, ca faptul de a avea averi, în timp ce nu tot aşa se petrece cu pofta trupurilor, ci chiar fiind supăraţi de această poftă, mulţi nu pot îndepărta focul dinăuntru care îi supără, căci pofta aceasta se găseşte în organele trupului, înăuntrul nostru, în însăşi natura noastră.

Dar de ce oare vi s-au spus acestea? Pentru că lacomii de averi sunt cu atât mai nesăţioşi decât curvarii, cu cât sunt supăraţi de o poftă mai mică sau, mai drept vorbind, aceasta nici nu mai este poftă, ci trândăvie. Căci aici pofta este atât de naturală, încât chiar de nu s-ar apropia cineva de femeie, totuşi natura îşi face treaba, pe când acolo nimic din acestea nu se întâmplă.

„În veacul de acum, să trăim cu înţelepciune”, zice. Şi ce nădejde putem avea? Care este răsplata ostenelilor? ***„Şi să aşteptăm, zice, fericita nădejde şi arătarea.”*** Cu adevărat că nimic nu poate fi mai fericit, nimic mai de râvnit, şi nici nu se poate a fi reprezentată aceasta prin cuvânt, căci bunurile de atunci covârşesc mintea omenească. ***„Şi să aşteptăm, zice, fericita nădejde şi arătarea slavei marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.”*** Unde sunt acum cei ce zic că Fiul este inferior Tatălui? „Marelui Dumnezeu şi Mântuitorului.” Cel ce i-a mântuit pe duşmani, ce nu va face atunci primindu-i pe cei cu fapte bune? „Marelui Dumnezeu”, zice.

Când el Îi zice „mare” lui Dumnezeu, nu o spune ca mare în raport cu ceva, ci absolut mare, după care nu ar fi mare, fiind pus în raport cu ceva, căci atunci prin comparaţie ar fi mare, iar nu prin natura sa, pe când acum El este mare fără vreo

asemănare. ***„Care S-a dat pe Sine pentru noi, zice, ca să ne izbăvească de toată fărădelegea şi să-Şi curăţească Lui popor ales”,*** adică prefăcut cu totul, neavând nimic comun cu celelalte popoare. „Râvnitor de fapte bune.”

Ai văzut că este nevoie şi de cele din partea noastră? Nu spune simplu de fapte bune, ci „râvnitor”, adică păşind cu multă bunăvoinţă spre virtute, cu graba şi căldura cerută. Deci, a-i izbăvi pe cei afundaţi în rele şi bolnavi de boli nevindecabile, desigur că a fost din filantropia Sa, pe când cele de după aceasta sunt şi ale noastre, şi ale Sale.

Acestea grăieşte, îndeamnă şi mustră cu toată tăria. (2, 15) Lui Timotei îi porunceşte, zicând: ***„Mustră, ceartă, îndeamnă” (II Timotei 4, 2),*** iar aici îi spune lui Tit: „Acestea grăieşte, îndeamnă şi mustră cu toată tăria”. Fiindcă moravurile acestor cretani erau mai sălbatice, de aceea şi apostolul cu asprime îi porunceşte de a-i mustra cu toată porunca, fiindcă sunt unele păcate pe care trebuie a le opri şi prin poruncă, de pildă: a dispreţui averile, trebuie a-l convinge pe cineva sfătuindu-l, cu blândeţe sau altceva de acest fel; în timp ce pe adulter, pe desfrânat şi pe lacom, pe ghicitori sau pe cei ce ghicesc din zborul păsărilor, trebuie a-i abate cu poruncă şi încă nu cum s-ar brodi, ci cu „toată porunca”. Ai văzut cu câtă tărie şi cu câtă putere le porunceşte acestea? Nimeni să nu te dispreţuiască.

Adu-le aminte să se supună stăpânirilor şi dregătorilor, să asculte, să fie gata la orice lucru bun, să nu defaime pe nimeni, să fie paşnici. (3, 1-2) Dar ce? Nici pe cei ce fac rele să nu-i defaime? „Să fie gata la orice lucru bun, zice, să nu defaime pe nimeni”, adică oricine ar fi, pe nimeni, fără excepţie. Să ascultăm de această povaţă. „Pe nimeni, zice, să nu defaime”, ***adică să ne fie gura curată de defăimări, căci chiar adevărate de ar fi acele judecăţi, totuşi nu este al nostru de a le grăi, ci ale judecătorului,*** după cum zice: ***„Dar tu, de ce judeci pe fratele tău?” (Romani 14, 10),*** chiar de ar fi adevărate. Ai văzut câtă primejdie?

Ascultă-l pe acel tâlhar de pe cruce ce spunea tovarăşului lui: ***„ci eşti în aceeaşi osândă” (Luca 23, 40),*** căci şi noi aceeaşi luptă o avem. ***Dacă-i bârfeşti pe alţii, iute vei cădea şi tu în aceleaşi curse.*** De aceea îndeamnă fericitul acesta, zicând: ***„Cel căruia i se pare că stă neclintit să ia seama să nu cadă.” (I Corinteni 10, 12)***

Să fie paşnici, să ne îngăduitori, arătând întreaga blândeţe faţă de toţi oamenii, adică şi către elini şi către iudei şi către cei stricaţi şi către cei răi. Acolo îndeamnă pentru cele viitoare, zicând: „cel căruia i se pare că stă neclintit să ia seama să nu cadă”, pe când aici nu mai îndeamnă pentru cele viitoare, ci pentru

cele trecute. „Să nu defaime pe nimeni”, zice căci şi noi eram altădată fără de minte. (3, 3) Acelaşi lucru, de altfel, îl face şi în Epistola către galateni, unde spune: ***„Tot aşa şi noi, când eram copii, eram robi înţelesurilor celor slabe ale lumii”. (Galateni 4, 3)***

Căci şi noi eram altădată fără de minte, zice neascultători, amăgiţi, slujind poftelor şi multor feluri de desfătări, petrecând viaţa în răutate şi pizmuire, urâţi fiind şi urându-ne unul pe altul. (3, 3) încât trebuie a fi către toţi cu blândeţe. Cel ce a fost mai înainte aşa şi după aceea s-a izbăvit nu trebuia a-i grăi de rău pe aceştia, ci a se ruga şi a-I aduce mulţumiri lui Dumnezeu, Care l-a dezlegat şi pe dânsul ca şi pe aceia de relele de dinainte. Nimeni să nu se laude, căci toţi au păcătuit.

Când ai voi să grăieşti de rău pe cineva, fiind tu cu purtări bune, mai întâi gândeşte-te la viaţa ta cea de dinainte, precum şi la nesiguranţa viitorului şi opreşte-ţi furia. Chiar dacă din anii cei dintâi ai copilăriei vei fi vieţuit în fapte bune, totuşi pe viitor ai putea face multe păcate. Iar dacă poate nu vei avea, după cum crezi, gândeşte-te că aceasta nu va fi din propria virtute, ci prin harul lui Dumnezeu, căci, dacă nu i-ar fi chemat pe strămoşii tăi la credinţă, şi tu ai fi acum necredincios.

Priveşte cum apostolul a trecut în revistă toată răutatea omenească. Oare n-a făcut Dumnezeu mii de semne prin proroci? Oare nu prin toate a iconomisit El mântuirea noastră? N-am ascultat poate? „Că şi noi eram, zice, altădată fără de minte, neascultători.”

Iar când bunătatea şi iubirea de oameni a Mântuitorului nostru Dumnezeu s-au arătat (3, 4), cum? ***El ne-a mântuit, nu din faptele cele întru dreptate, săvârşite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia naşterii celei de a doua şi prin înnoirea Duhului Sfânt. (3, 5)*** Vai! Cât eram de cufundaţi în răutate, încât nu puteam a ne îndrepta, ci am avut nevoie de renaştere şi aceasta este naşterea din nou. După cum se petrece cu o casă putredă, când nimeni nu mai pune vreo proptea şi nici că mai pune ca legătură cu clădirea veche ceva nou, ci dărâmând-o până la temelie, o ridică astfel din nou şi o reface, tot aşa a făcut şi Dumnezeu.

Nu ne-a reparat, aşa-zicând, ci ne-a făcut din nou, căci aceasta vrea să zică prin expresia: ***„şi prin înnoirea Duhului Sfânt”,*** adică ne-a făcut noi din capul locului. Cum? Prin Duhul Sfânt. Tot aceasta o învederează şi prin altă expresie, zicând: ***Pe Care L-a vărsat peste noi, din belşug, prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru. (3, 6)*** Aveam nevoie de mult Duh. ***Ca, îndreptându-ne prin harul Lui - iarăşi dar, iar***

nu datorie - să ne facem, după nădejde, moştenitorii vieţii celei veşnice. (3, 7) Aici, împreună cu îndemnul spre umilinţă este şi nădejde pentru cele viitoare. Că, dacă eram atât de deznădăjduiţi, ca unii care n-aveam nimic bun şi a trebuit ca să ne nască din nou, mântuindu-ne prin har, şi numai aşa ne-a salvat, apoi cu atât mai mult va face aceasta în viitor.

Nimic nu era mai rău ca sălbăticia omenească, mai înainte de venirea lui Hristos, când toţi se găseau ca nişte războinici unii către alţii. Pe copii îi ucideau părinţii lor, mamele ca turbate umblau după copiii lor; nimic nu era în fiinţă, nici o lege scrisă sau naturală, ci toate se găseau anapoda. Desfrâuri întruna, uciderи şi chiar ce este mai grozav decât omorurile, tâlhăriile, pe care unul dintre cei din afară le încuraja, ba mai mult credea fapta aceasta ca o virtute - şi cu drept cuvânt - după ce pe unul ca acesta spartanii îl cinsteau ca pe Dumnezeu. Întruna prorocii, despre faptul că unul sau altul va urma să fie ucis.

Să vă spun ceva de prin acele timpuri? Androginul, fiul lui Minos, venind la Atena şi iarăşi biruind, a fost ucis. Dar Apollon, vindecând răul cu rău, a poruncit a se da ca jertfă pentru dânsul de două ori câte şapte copii. Dar ce poate fi mai crud ca această tiranie? Şi aceasta s-a făcut; dar un om, ducându-se spre a dezlega furia demonului, i-a ucis pe copii. Ai văzut că înşelăciunea predomina în toată puterea cuvântului? Dar dacă faptul a fost drept, nu trebuia a fi împiedicat, iar de a fost nedrept - după cum a şi fost - nici nu trebuia a se porunci de la început.

Îi cinsteau pe luptătorii cu pumnul şi pe atleţi. Războaie necontenit şi succesive, prin cetăţi, prin sate, prin case. Făceau pederastie, ba încă acel filosof admirat de dânşii a legiuit că sclavului nu-i era slobod nici de a face pederastie, nici de a-şi unge trupul cu untdelemn (a exersa în lupte), fiind considerate aceste fapte ca o virtute, ce avea în sine o mare cinste. Ba încă şedeau pe casă (în foişor) în faţa lumii. Şi dacă cineva ar trece în revistă toate cele ale lor, ar găsi că dânşii batjocoreau însăşi natura şi nimeni nu-i putea împiedica.

Dar dramele lor teatrale oare nu erau încărcate cu desfrâuri, corupţi şi sacrilegii? Se făceau privegheri de noapte spurcate şi erau chemate femei la privelişte. O, câtă spurcăciune! În timp de noapte se făcea priveghere şi fecioara stătea la un loc cu tineri turbaţi de amor şi cu oameni beţi. Privegherile acestea erau un întuneric, precum întuneric erau şi faptele lor ce le săvârşeau!

De aceea şi zice apostolul: ***„Căci şi noi eram altădată fără de minte, neascultători, amăgiţi, slujind poftelor şi multor feluri de desfătări”.*** Cutare, zice, s-a îndrăgostit de mama lui vitregă, iar femeia cutare s-a îndrăgostit de părintele

său şi a fost sugrumat! Despre amorurile de copii, pe care obişnuiesc a le numi jucării şi obiceiuri copilăreşti, nici nu e slobod de a vorbi. Cum nu se ruşinează şi nici nu-şi acoperă faţa? Dar, ce? Poate că voieşti a vedea căsătoria fiului cu mama sa? Sunt şi din acestea printre ei şi ceea ce este mai rău, că faptul acesta s-a petrecut nu în neştiinţă, iar Dumnezeul lor nu-i împiedica, ci trecea cu vederea felul cum natura era batjocorită şi acestea se petreceau încă printre cei din clasele de sus.

Deci, dacă şi cei ce - dacă nu pentru altceva, cel puţin pentru ochii lumii - trebuiau să se ţină strâns de virtute şi totuşi se purtau atât de îngăduitori faţă de rău, apoi ce trebuiau a face cei mulţi, care se ascundeau de privirile lumii? Ce poate fi mai variat ca această plăcere? Cutare s-a îndrăgostit de cutare bărbat şi după ce s-a întors bărbatul, l-a ucis prin concubin - poate că mulţi din voi ştiţi această poveste - dar pe concubin l-a ucis fiul bărbatului omorât, după care a murit şi femeia. După aceasta a fost cuprins de dragoste nebună şi acesta a fost alungat de furii, iar la urmă, întorcându-se, l-a ucis pe un altul şi pe femeia lui i-a luat-o de soţie. Dar ce poate fi mai rău ca aceste nenorociri?

Acestea le-am spus, citând din scriitorii din afară, ca să-i conving pe elini şi să arăt câte rele stăpânesc lumea. Dar dacă voiţi, vom arăta şi din ale noastre. ***„Şi-au jertfit, zice, pe fiii lor şi pe fetele lor idolilor". (Psalmi 105, 37) Cei*** ce locuiau în Sodoma pentru nimic alta n-au pierit, decât numai pentru că erau nebuni după copii. Şi chiar la începutul venirii lui Hristos, oare nu juca în mijlocul celor poftiţi la ospăţ fata împăratului, în mijlocul oamenilor beţi? Oare nu a cerut ca plată pentru joc capul proorocului? ***„Cine va grăi puterile Domnului?" (Psalmi 105, 2)***

„Urâţi fiind şi urându-ne unul pe altul", zice. Căci, când punem sufletul nostru în contact cu toate plăcerile, numaidecât suntem cuprinşi de o mare ură. De ce oare? Pentru că dragostea este unită cu virtutea, şi când este virtutea, atunci pe nimeni nu obijduieşte. Priveşte ce spune şi Pavel: ***„Nu vă amăgiţi: nici desfrânaţii, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiţii, nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu. Şi aşa eraţi unii dintre voi. (I Corinteni 6, 9-11)***

Ai văzut cum fiecare fel de răutate sporea şi întunericul era mare, iar dreptatea era înăbuşită? Că, dacă cei ce s-au bucurat de prorocii şi au văzut petrecându-se atâtea rele şi printre duşmani şi printre dânşii şi totuşi nu s-au cuminţit, ci făceau mii de rele, apoi ce n-ar fi făcut alţii?

Alţii iarăşi printre dânşii porunceau ca fete dezbrăcate să se lupte în faţa oamenilor. De multe bunătăţi v-aţi învrednicit voi, dacă nu suferiţi nici vorbă măcar a auzi, de care lucru filosofii nici nu se ruşinau. Un alt filosof al lor şi chiar corifeul lor, le scotea şi la războaie pe femei şi poruncea ca ele să aparţină tuturor, adică ale tuturor, prostituate în comun.

„Întru răutate şi pizmă vieţuind", zice. Căci, dacă chiar cei ce filosofau printre ei legiuiau astfel de nelegiuiri, apoi ce am mai spune de cei ce nu filosofau.

Dacă cei ce aveau barbă lungă şi erau îmbrăcaţi cu togă, şi totuşi grăiau de acestea, ce am mai spune de alţii? Nu de aceea a fost făcută femeia - omule! - ca să fie a tuturor, în comun. O voi, care toate le-aţi răsturnat pe dos; care vă amestecaţi cu băieţii ca şi cu fetele, şi care scoateţi la război pe fete ca şi pe bărbaţi! Acesta este lucrul diavolului, care toate le confundă şi le răstoarnă pe dos, care zguduie şi răstoarnă hotarele cele puse din început, regulile pe care Dumnezeu le-a pus în natură. Dumnezeu a dat femeii rolul de a îngriji de casă şi bărbatului de a se îngriji de cele din afară, iar tu scobori capul la picioare, şi picioarele le ridici la cap. Înarmezi femeile, şi nu te ruşinezi?

Şi ce spun acestea? Unii dintre dânşii le introduc pe femei în povestiri ca ucigându-şi copiii, şi nu se ruşinează, nici nu se sfiesc băgând în auzul oamenilor astfel de povestiri spurcate. ***„Iar când bunătatea şi iubirea de oameni a Mântuitorului nostru Dumnezeu s-au arătat, El ne-a mântuit, nu din faptele cele întru dreptate, săvârşite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia naşterii celei de a doua şi prin înnoirea Duhului Sfânt, pe Care L-a vărsat peste noi, din belşug, prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, ca îndreptându-ne prin harul Lui, să ne facem, după nădejde, moştenitorii vieţii celei veşnice."***

Dar ce înseamnă „după nădejde"? Adică, după cum am crezut, aşa vom lua, aşa ne vom bucura; sau poate „sunteţi deja moştenitori ai vieţii celei veşnice".

Vrednic de crezare este cuvântul. (3, 8) Fiindcă a vorbit despre cele viitoare, şi care nu sunt încă de faţă, a adăugat ceea ce este demn de credinţă. ***„Adevărate sunt acesta, zice, iar aceasta se învederează din cele ce au fost, căci Cel ce ne-a eliberat din atâtea nelegiuiri şi din atâtea rele, este învederat că ne va împărtăşi şi din toate cele viitoare, stăruind în filantropia şi harul Său, căci toate vin din aceeaşi îngrijire."***

Despre mulţumire, despre sfătuirea şi îngrijirea faţă de fraţi şi că nu trebuie a ne neglija pe noi şi pe cei deopotrivă cu noi

Să mulţumim deci iubiţilor, lui Dumnezeu şi pe nimeni să nu bârfim, nici să învinovăţim, ci mai ales să sfătuim, să povăţuim, să îndemnăm şi să ne rugăm pentru ei, chiar de ne-ar batjocori sau ne-ar nesocoti - căci aşa sunt cei bolnavi; însă, cei ce aleargă pentru sănătatea lor, toate le rabdă, toate le fac – chiar dacă n-ar folosi cu nimic - ca nu cumva să se învinovăţească pe dânşii, ca unii ce nu s-au îngrijit.

Sau nu ştiţi că de multe ori când un doctor nu se îngrijeşte de cel bolnav, un altul dintre neamurile bolnavului îi zice: „Îngrijeşte-l din nou şi nimic să nu-i lipsească, ca nu cumva să-ţi aduc vreo învinovăţire, nu cumva să am motiv de a te acuza”? Nu vedeţi câtă îngrijire au neamurile de cei ai lor? Câte fac pentru dânşii şi doctori chemând şi bani cheltuind şi stând lângă dânşii întruna?

Să-i imităm măcar pe aceştia, deşi îngrijirea nu este aceeaşi, căci când trupul copilului tău este bolnav, nu te dai în lături de a trimite pe cineva după un doctor, fie cât de departe, spre a-l în sănătoşi, în timp ce sufletul lui fiind bolnav, nimeni nu face vorbă de aceasta, ci toţi stăm cu nepăsare, toţi suntem căzuţi în trândăvie, toţi ne îngrijim prea puţin şi îi trecem cu vederea şi pe femei şi pe copii, prăpădiţi de o asemenea boală grozavă şi tocmai la urmă ne venim în simţiri.

Gândiţi-vă cât de urâcios este şi de râs chiar, de a zice la urmă: „Nu ne aşteptam, nu credeam că va fi aşa”. Dar aceasta nu numai că este urâcios, ci şi primejdios. Căci, dacă în viaţa aceasta a nu prevedea cele viitoare ţine de cei tâmpi şi lipsiţi de minte, când mai ales şi îi auzim pe mulţi sfătuind şi zicând ce trebuie să facă şi ce să nu facă, apoi cu atât mai mult, când e vorba de viaţa viitoare.

Să stăruim deci în acea îngrijire, să ne îngrijim de mântuirea noastră şi pe Dumnezeu să-L rugăm în toate, spre a ne da mână de ajutor. Până când vom fi trândavi? Până când neîngrijiţi? El a vărsat din belşug asupra noastră harul Duhului Sfânt. Să ne gândim deci câtă îngrijire a avut pentru noi şi aceeaşi râvnă să arătăm şi noi sau mai drept vorbind, nu pe atâta, ci fie chiar şi ceva mai mică.

Că, dacă şi după harul acesta noi suntem nesimţitori, mai mare ne va fi pedeapsa. ***„De n-aş fi venit, zice şi nu le-aş li vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovăţire pentru păcatul lor”. (Ioan 15, 22)*** Dar să nu se întâmple acestea cu noi, ci mai ales fie de a ne învrednici bunurilor făgăduite celor ce-L iubesc pe El, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu

Sfântul Duh, se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia VI - Despre milostenie. Pentru care Stăpânul nostru şi ucenicii erau hrăniţi de către femei. Că aceia care se îmbogăţesc lesne pot cădea. Cum că trebuie a nădăjdui în Dumnezeu

Şi voiesc să adevereşti acestea cu tărie, pentru ca acei ce au crezut în Dumnezeu să aibă grijă să fie în frunte la fapte bune. Că acestea sunt cele bune şi de folos oamenilor. Iar de întrebările nebuneşti şi de înşirări de neamuri şi de certuri şi de sfădirile pentru lege, fereşte-te, căci sunt nefolositoare şi deşarte. De omul eretic, după întâia şi a doua mustrare, depărtează-te, ştiind că unul ca acesta s-a abătut şi a căzut în păcat, fiind singur de sine osândit. (Tit 3, 8-11)

Vorbind despre iubirea lui Dumnezeu de oameni şi de nespusa Lui îngrijire pentru noi, şi ce a făcut cu noi, a adăugat, zicând: ***„Şi voiesc să adevereşti acestea cu tărie, pentru ca acei ce au crezut în Dumnezeu să aibă grijă să fie în frunte la fapte bune”***, iar acestea spunându-le, îi îndeamnă la milostenii.

Deci, acestea nu numai spre umilinţă sunt potrivite, spre a nu se îngâmfa sau a-i grăi de rău pe alţii, ci şi spre toată fapta bună. Tot aşa şi către corinteni, scriindu-le, zicea: ***„Căci cunoaşteţi harul Domnului nostru Iisus Hristos, că El, bogat fiind, pentru voi a sărăcit, ca voi cu sărăcia Lui să vă îmbogăţiţi”.*** (II Corinteni 8, 9)

Gândindu-se deci la îngrijirea lui Dumnezeu şi la nemărginita Lui filantropie, îi îndeamnă la milostenie, nu oricum sau în treacăt, ci „pentru ca acei ce au crezut în Dumnezeu să aibă grijă să fie în frunte la fapte bune”, adică să-i ajute pe cei nedreptăţiţi, nu numai cu bani, ci şi cu sprijinul, să-i apere pe văduve şi pe orfani, şi, în fine, să-i pună în siguranţă pe toţi cei ce pătimesc rele, căci aceasta vrei să zică prin: „să aibă grijă să fie în frunte la fapte bune. Că acestea sunt cele bune şi de folos oamenilor. Iar de întrebările nebuneşti şi de înşirări de neamuri şi de certuri şi de sfădirile pentru lege, fereşte-te, căci sunt nefolositoare şi deşarte”.

Dar ce sunt acele numărări de neamuri sau genealogii? Mai ales că şi către Timotei spune aceasta, zicând: ***„Nici să ia aminte la basme şi la nesfârşite înşirări de neamuri”.*** (I Timotei 1, 4) ***Apoi şi aici, ci şi acolo, apostolul lasă a se înţelege că sunt acei iudei, care, cugetând lucruri mari pentru că-l aveau strămoş pe Avraam, nu se îngrijeau de cele ce erau datori, de aceea numeşte astfel de dispute nebune şi fără de folos, fiindcă a se încrede în astfel de lucruri nefolositoare este o nebunie.*** Sub denumirea de prigoniri sau certuri de aici, el înţelege acele dispute sau certuri cu ereticii, când nu iese din ele nici un folos, căci sfârşitul lor este nimic.

Când cineva este bolnav şi când orice s-ar face este cu neputinţă a-i schimba părerea, apoi de ce să te mai oboseşti în zadar, semănând sămânţa pe piatră? Asemenea osteneală ar trebui să o întrebuinţezi către ai tăi, vorbindu-le de milostenie şi de alte virtuţi. Dar atunci cum de zice în alt loc: ***„că doar le va da Dumnezeu pocăinţă spre cunoaşterea adevărului”*** (II Timotei 2, 25), pe când aici: ***„De omul eretic, după întâia şi a doua mustrare, depărtează-te, ştiind că unul ca acesta s-a abătut şi a căzut în păcat, fiind singur de sine osândit”***?

Apoi, acolo el spune de cei ce dau oarecare nădejde de îndreptare, şi pentru cei ce se împotrivesc la întâmplare; dar când îndărătnicia lor este învederată tuturor, de ce te mai munceşti în zadar? De ce baţi în zadar văzduhul? ***Ce vrea să zică: „fiind singur de sine osândit”? Adică „nu poate spune că nimeni nu i-a dat de veste, că nimeni nu l-a sfătuit”. Când deci şi după sfătuire el rămâne acelaşi, devine de sine osândit.***

Când voi trimite pe Artemas la tine sau pe Iinie, sârguieşte-te să vii la mine, la Nicopole (3, 12). Ce spui? După ce l-ai pus supraveghetor peste Creta, îl chemi iarăşi la tine? N-o face aceasta ca şi cum l-ar abate de la îndeletnicirea lui, ci încă mai mult întărindu-l. Cum că nu l-a chemat la sine spre a-l avea ca tovarăş în toate părţile şi a-l împiedica în lucrul său, ascultă ce spune: căci acolo m-am hotărât să iernez. Cetatea Nicopole era în Tracia.

Pe Zenas, cunoscătorul de lege, şi pe Apollo trimite-i mai înainte, cu bună grijă, ca nimic să nu le lipsească. (4, 13) Aceştia nu erau încă dintre cei cărora le încredinţase apostolul dreptul de priveghere în vreuna din Biserici, ci dintre cei ce-l însoţeau în călătoriile sale. Cel mai însemnat însă era Apollo, puternic fiind în Scripturi şi bărbat învăţat. Dacă primul (Zenas) era ştiutor al legii, nu era nevoie de a fi hrănit de ceilalţi; însă, sub numele de ştiutor al legii de aici, se înţelege cunoscător al legii iudaice, iar prin expresia: „ca nimic să nu le lipsească” îi spune ca să-i trimită toate cele trebuitoare pentru hrană, pentru hrană din belşug.

Să înveţe şi ai noştri să poarte grijă de lucrurile bune, spre treburile cele de neapărată nevoie, ca ei să nu fie fără de roadă. Te îmbrăţişează toţi care sunt cu mine. Îmbrăţişează pe cei ce ne iubesc întru credinţă. (3, 14-15) Adică, el spune aici de toţi cei ce-l iubeau pe dânsul sau de bărbaţii credincioşi în general.

Harul fie cu voi, cu toţi! Amin. Dar cum îi porunceşti de a astupa gura celor ce se împotriveau, dacă trebuia a se feri de dânşii? „Când ei, zice, fac totul pentru vătămare, tu să nu faci din capul locului nimic pentru folosul acelora, căci cei

stricaţi cu desăvârşire nu vor câştiga nimic. Dar dacă dânşii îi vatămă şi pe alţii, apoi trebuie a te ridica atunci cu putere şi a te lupta cu multă bărbăţie.

Dacă-i vezi pe alţii ajunşi în mare stricăciune, şi tu te găseşti silit de a-i apăra, apoi atunci să nu taci, ci închide-le gura, îngrijindu-te ca să nu le piardă pe cele viitoare. De altfel, nu se poate ca acela care are râvnă şi viaţă curată, să se ţină numai de lupte. Decât numai tu fă astfel, precum am zis, căci a se ocupa cineva numai de vorbe, vine de la lipsa de lucru şi de la filosofia aceea atât de zadarnică. Căci a vorbi lucruri prisoselnice este o mare pagubă, ci trebuie sau a învăţa, sau a se ruga lui Dumnezeu, sau a-I mulţumi. Noi nu trebuie a cruţa numai banii, iar vorbele nu; ci, încă mai cu seamă trebuie a le cruţa pe acestea din urmă şi a nu ne expune tuturor cum s-ar întâmpla."

Dar, oare ce vrea să zică: „să aibă grijă să fie în frunte la fapte bune"? Adică, să nu aştepte ca toţi cei nevoiaşi să vină la dânşii, ci dânşii să se ocupe de ajutorul celor nevoiaşi, căci cel ce se îngrijeşte, astfel trebuie a se îngriji, şi astfel o face aceasta cu mult zel. Căci fapta bună nu aduce atâta folos celor ce o primesc, pe cât aduce celor ce o fac, fiindcă le dă curaj faţă de Dumnezeu.

Sub numele de eretic apostolul îl înţelege pe cel neîndreptat sau, mai bine zis, pe cel ce nu dă speranţă de îndreptare. Căci, după cum a-l trece cu vederea pe cel ce dă speranţă de schimbare este rezultatul trândăviei, tot aşa şi a umbla cu linguşiri şi cu binele pe lângă cei ce nu dau semne de îndreptare este semn de cea mai de pe urmă prostie şi tâmpire, fiindcă prin aceasta noi îi facem mai cutezători.

„Să înveţe şi ai noştri, zice, să poarte grijă de lucrurile bune, spre treburile cele de neapărată nevoie, ca ei să nu fie fără de roadă." Ai văzut că el se îngrijeşte mai mult de dânşii, decât de cei ce primesc milostenia? „Era cu putinţă, zice, de a trimite pe aceştia prin alte părţi, însă eu mă îngrijesc de cele ale voastre." Căci, ce folos poate fi? Spune-mi: dacă unii dezgroapă tezaure din pământ, iar alţii îi hrănesc pe dascăli? Desigur, cei dintâi nu au nici un folos din tezaurele lor şi rămân fără de roadă. Nu putea Hristos, Care cu cinci pâini a hrănit de mii de ori pe atâţia, să Se hrănească atât El cât şi cei ce-L însoţeau?

Despre milostenie; pentru care Stăpânul nostru şi ucenicii erau hrăniţi de către femei; că aceia care se îmbogăţesc lesne pot cădea; cum că trebuie a nădăjdui în Dumnezeu

De ce oare Mântuitorul era hrănit de către femei? „Mergeau după El, zice, şi Îi slujeau” (Marcu 15, 4); ***pentru ca să ne înveţe pe noi, că El se îngrijea de cei ce făceau bine.*** Nu putea fi Pavel, ca acela care prin mâinile lui îi ajuta şi pe alţii, să nu primească ajutor de la nimeni? Dar îl vezi pe el şi luând, ba chiar şi cerând. De ce aceasta, oare? Ascultă-l ce spune: ***„Nu că doar caut darul vostru, dar caut rodul care prisoseşte, în folosul vostru”.*** (Filip. 4, 17)

Dar chiar la început, când credincioşii îşi vindeau toate ale lor, preţul îl puneau la picioarele apostolilor; şi acum priveşte cum apostolii se îngrijeau mai mult de dânşii, decât de cei ce primeau milostenii. Că, dacă s-ar fi îngrijit apostolii numai de săraci, n-ar fi făcut nici o vorbă de Anania şi Safira, când au ascuns din preţul vânzării , n-ar fi împiedicat de a primi milostenii din nedreptate, n-ar fi poruncit Pavel, zicând: ***„Nu cu părere de rău sau de silă”.*** (II Corinteni 9, 7)

Dar ce spui Pavele? Îi împiedici pe săraci de a lua milostenie? „Nu, zice, eu n-am în vedere interesul celor ce primesc, ci al celor ce dau.” Priveşte-l încă şi pe proroc, când îl sfătuia pe Nabucodonosor şi-i dădea acea povaţă minunată, că el nu se îngrijea numai de săraci, căci n-a spus simplu: „Dă săracilor”, ci: ***„Răscumpără păcatele tale prin fapte de dreptate şi nedreptăţile tale, prin milă către cei săraci”.*** (Daniel 4, 24) ***„Deşartă-ţi punga, zice, nu numai ca alţii să se hrănească, ci şi ca tu să te izbăveşti de pedeapsă.”***

Şi Hristos iarăşi a zis: ***„Vinde averea ta, dă-o săracilor, după aceea, vino şi urmează-Mi”.*** (Matei 19, 21) ***Ai văzut că şi acolo a poruncit tot aceasta drept condiţie a urmării Lui?*** Fiindcă averile sunt o piedică, de aceea i-a poruncit să le dea săracilor, ca astfel să înveţe sufletul de a fi milostiv şi îndurat; îl învaţă de a dispreţui averile, îl învaţă de a fugi de lăcomie. ***Căci cel ce este învăţat de a da celui ce nu are, cu timpul, se va învăţa a nu lua de la cel ce are.*** Faptul acesta îl face pe om deopotrivă cu Dumnezeu.

Deşi fecioria are cu sine o mai mare osteneală sau şi postul, sau culcarea pe pământ, însă nimic nu este atât de puternic spre a stinge focul păcatelor noastre, ca milostenia.

Milostenia este mai presus de orice faptă bună şi pe cei ce o iubesc pe ea îi pune lângă împăratul a toate. Şi aceasta cu drept cuvânt, fiindcă fecioria şi postul, şi culcarea pe pământ stau numai lângă cel ce le face, iar pe altul nu-l ajută cu nimic, pe când milostenia se întinde în toate părţile şi toate mădularele atinse se unesc cu Hristos.

- ✓ ***Milostenia este mama dragostei, a dragostei care caracterizează creştinismul, care este mai mare decât toate semnele şi minunile, şi prin care ucenicii se aseamănă cu Hristos.***
- ✓ ***Ea este doctoria păcatelor noastre,***
- ✓ ***leacul curăţirii murdăriei din sunetele noastre şi***
- ✓ ***scara care duce la cer.***
- ✓ ***Ea leagă la un loc trupul lui Hristos.***

Voiţi poate a şti de cât bine este ea în stare a face? În timpul apostolilor toţi vânzându-şi averile lor, dădeau fiecăruia în nevoia ce avea.

Dar, spune-mi: fără a avea în vedere cele viitoare, căci noi nu vorbim acum de Împărăţia Cerurilor, ci să vedem numai în timpul de faţă — cine câştigă: cei ce iau sau cei ce dau? — aceia (săracii) murmurau şi se sfădeau între dânşii, pe când aceştia (cei ce dau) aveau un suflet, după cum zice: ***„Iar inima şi sufletul mulţimii celor ce au crezut erau una”*** (Faptele Apostolilor 4, 32), ***şi harul era peste toţi, şi trăiau cu multă simplitate şi nevinovăţie.*** Ai văzut cum şi de aici aceia câştigau?

Acum, spune-mi: dintre cine ai voi să faci parte? Dintre cei ce aruncau averile lor şi nu mai aveau nimic sau dintre cei ce le luau până şi pe ale altora? Priveşte rodul milosteniei. Pereţii şi piedicile au fost răsturnate şi de îndată s-au unit sufletele între dânsele, după cum zice: „inima şi sufletul mulţimii erau una”. Aşa că acela care-şi deşartă punga sa, chiar si fără milostenie, are un mare folos.

Acestea vi s-au spus, ca astfel cei ce n-au moştenit averi de la părinţi să nu fie trişti, nici mâhniţi, ca fiind mai prejos de cei bogaţi, fiindcă mai mari vor avea, dacă vor voi. Căci cu mai multă uşurinţă se vor mişca spre milostenie, ca şi văduva din Evanghelie, iar faţă de aproapele nu vor avea nici o pricină de duşmănie şi va fi mai slobod decât toţi ceilalţi. Nimeni nu-l va putea ameninţa pe unul ca acesta cu confiscarea averilor, căci el este mai presus de asemenea rele.

Şi după cum pe cei ce fug dezbrăcaţi nimeni nu i-ar prinde degrabă, iar pe cei îmbrăcaţi cu multe haine şi de-abia purtându-se i-ar prinde îndată, tot aşa se petrece cu bogatul şi săracul. Unul se împiedică în hainele sale: în miile de griji, mânuiri, mânii şi întărâtări spre mânie, chiar dacă poate n-ar fi prins; pe când celălalt, chiar de ar fi prins, totuşi iute va putea scăpa şi fugi, nefiind împiedicat de nimic.

Toate acestea îngroapă sufletul în pământ, aşa-zicând, şi încă nu numai acestea, ci şi altele multe trase de bogăţie. Că, de pildă, pentru a trăi cineva cu cumpătare sau

în simplitate este mai greu pentru cel bogat decât pentru cel sărac, precum şi a fi izbăvit de mânie este mai greu pentru acela decât pentru acesta. „Deci, zici tu, şi mai mare plată va lua.” Câtuşi de puţin. Şi de ce oare, dacă el izbuteşte de a săvârşi cele grele? Fiindcă el însuşi şi-a creat greutăţile, de vreme ce nu ni s-a poruncit să ne îmbogăţim, ci încă din contră, aşa că tu singur îţi făureşti mii de piedici.

Alţii aruncă de la dânşii nu numai banii şi averile, ci îşi muncesc până şi trupul, ca unii ce merg pe cărarea cea strâmtă, pe când tu nu numai că nu faci aşa, ci încă îţi sporeşti şi aprinzi mai mult cuptorul patimilor şi te înconjuri şi de altele. Şi deci te duci pe drumul cel cu uşurinţă de cucerit. Acel drum îi primeşte pe astfel de oameni, pe când drumul sau calea cea strâmtă îi duce pe cei întristaţi, pe cei ce nu poartă cu dânşii nimic, decât numai aceste greutăţi, care pot fi duse pe această cale: milostenia, filantropia, bunătatea, blândeţea.

Dacă le porţi pe acestea cu uşurinţă, vei putea trece; iar dacă ai cu tine uşurătatea, trufia sufletească şi sarcina cea de spini, numită bogăţie, îţi trebuie un drum cu mult mai larg. Şi nici nu-ţi este cu putinţă de a intra în mulţime, ca nu cumva să-i loveşti pe alţii, purtând în spate sarcina ce o ai, ci trebuie a sta la mare depărtare, în timp ce acela care duce cu sine aur şi argint, vorbesc adică de succesele virtuţii, nu numai că toţi cei de pe lângă dânsul nu fug, ci încă se şi apropie de el şi stau la un loc.

Şi dacă bogăţia este spini şi ciulini, ce poate fi lăcomia? Pentru ce deci o iei cu tine acolo? Pentru ca să faci focul mai mare, punând sarcina pe foc? Oare nu este de ajuns focul gheenei? Gândeşte-te la cei trei tineri cum umblau prin cuptorul cel cu foc; aceea să o crezi de gheenă. Cu mare durere au căzut în cuptor şi erau legaţi şi împiedicaţi, şi cu toate acestea an găsit înăuntru o mare lărgime. Nu tot aşa însă erau cei din afară.

Tot aşa ni se întâmplă şi acum, dacă am voi ca să stăm cu bărbăţie şi putere în faţa neîncetatelor ispite. Dacă avem nădejdea în Dumnezeu, vom fi într-o mare lărgime, aşa-zicând, pe când cei ce ne bagă în ispite, vor fi pierduţi. ***„Că cel ce sapă groapa altuia, zice, va cădea el în ea.”*** (Înţelepciunea lui Isus Sirah 27, 27) Chiar de i-ar lega mâinile şi picioarele, întristarea îl va putea dezlega.

Şi priveşte faptul cel minunat: pe care i-au legat oamenii, pe aceştia i-a dezlegat focul. Că, dacă cineva i-ar preda slugilor pe unii dintre prietenii săi, iar slugile ştiind şi cinstind prietenia stăpânului, nu numai că nu le vor face nici o vătămare, ci încă şi mare cinste le va da, tot aşa şi focul, care ştiind că acei trei tineri erau prieteni ai stăpânului său, le-a rupt legăturile, i-a dezlegat şi i-a lăsat în libertate; a

devenit pentru dânşii loc de a fi călcat de ei, şi cu drept cuvânt, fiindcă fuseseră băgaţi în cuptor pentru slava lui Dumnezeu. Cei care suntem în necazuri, să avem în vedere acest exemplu.

„Dar, iată, zici tu, aceia s-au mântuit de supărări, iar noi nu." Cu drept cuvânt, fiindcă dânşii au intrat în cuptor nu ca izbăviţi, ci ca morţi cu desăvârşire, căci ascultă ce spun ei. ***„Dacă, într-adevăr, Dumnezeul nostru Căruia Îi slujim poate să ne scape, El ne va scăpa din cuptorul cel cu foc arzător şi din inima ta, o, rege! Şi chiar dacă nu ne va scăpa, ştiut să fie de tine, o, rege, că noi nu vom sluji dumnezeilor tăi şi înaintea chipului de aur pe care tu l-ai aşezat nu vom cădea la pământ!"*** (Daniel 3, 17-18)

Noi însă, ca şi cum pare că am da lecţii lui Dumnezeu, hotărâm până şi timpul, zicând: „dacă până în cutare timp nu vom fi izbăviţi", şi de aceea nici că suntem izbăviţi. Fiindcă şi Avraam nu ca izbăvit 1-a luat pe fiul său şi 1-a adus ca pârgă lui Dumnezeu, ci ca jertfit, dar pe care contra aşteptării sale l-a luat, mântuit şi izbăvit. Tot aşa si tu când cazi în strâmtorări şi necazuri ***„să nu te tulburi în timpul încercării"*** (Înţelepciunea lui Isus Sirah 2, 2), ci pregăteşte-ţi cugetul tău către toată răbdarea, şi atunci iute te vei mântui de necazuri.

De aceea şi Dumnezeu îţi trimite necazuri, pentru ca să te înveţe a răbda. Când deci de la început ne învăţăm a răbda şi nu ne împuţinăm, la urmă slăbeşte suferinţa, ca fiind totul izbândit.

Voiesc a vă povesti şi o istorie neştiută de voi poate, însă având un mare folos. Şi care este acea istorie? *Fiind o goană mare, oarecând, asupra creştinilor şi un mare război abătându-se asupra Bisericii, au fost prinşi doi bărbaţi, din care unul era gata a pătimi orice, iar celălalt, dacă ar fi fost ca să i se taie capul, poate că era şi el gata şi cu curaj, iar pentru celelalte munci şi cazne era fricos şi tremura de groază. Şi priveşte iconomia lui Dumnezeu! După ce a stat judecătorul pe tron, celui care era gata a pătimi orice a poruncit a i se tăia capul, iar pe cel fricos a poruncit a-l spânzura şi munci, în tot chipul, şi nu o dată sau de două ori a fost muncit, şi purtat prin toate cetăţile. Dar de ce oare a îngăduit aceasta Dumnezeu? Pentru ca neîngrijirea şi trândăvia cugetului lui să se îndrepte prin cazne, ca orice frică să o scoată din el, ca să nu mai fie fricos, nici leneş.*

Încă şi Iosif când se grăbea a ieşi din temniţă, atunci mai cu seamă stăruia în curajul ce-l insufla celor doi fameni întemniţaţi cu el. Căci ascultă ce le spunea: ***„Căci eu sunt furat din pământul evreilor" şi: „adu-ţi aminte şi de mine".*** (Facerea 40, 15, 14) ***Unii zic, în toată curăţia inimii lor, că expresia: „adu-ţi***

aminte şi de mine" este zisă în înţelesul că noi nu trebuie a nădăjdui în oameni, ci totul a arunca şi a lăsa în grija lui Dumnezeu.

Acestea deci ştiindu-le, iubiţilor, să mărturisim harul lui Dumnezeu, şi pe toate să le facem, care sunt spre folosul nostru, ca astfel să ne învrednicim de bunurile viitoare, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(Extras din cartea: Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuiri la Epistola a doua a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, Tit şi Filimon)

Vieţile Sfinţilor - Sfântul apostol Tit, unul din cei şaptezeci

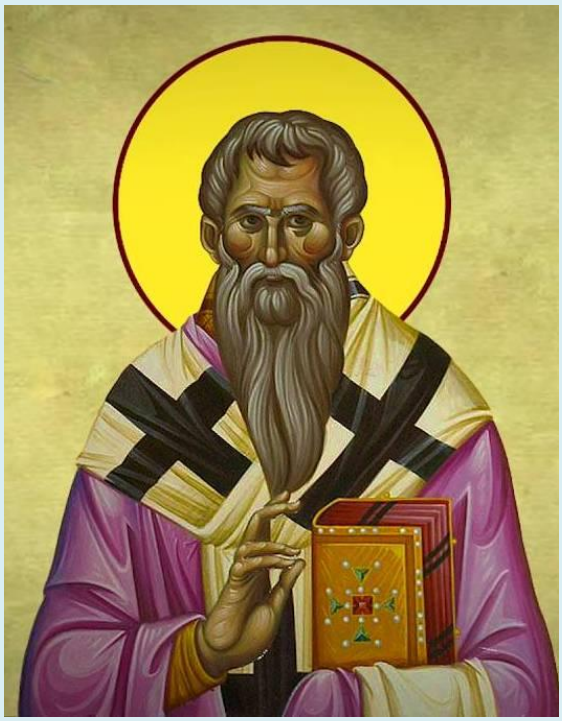

Sfântul apostol Tit era de fel din Creta şi din părinţi de bun neam, pentru că se trăgea din seminţia lui Miroi, antipatul Cretei; dar erau necredincioşi, deoarece se ţineau de păgânătatea închinării de idoli, şi chiar el singur tot aceleaşi păgânătăţi a slujit de la început.

El din tinereţea lui a arătat multă sârguinţă către înţelepciunea păgânească, îndeletnicindu-se la citirea cărţilor vechi de filosofie şi făcătoare de stihuri, precum ale lui Homer şi ale celorlalţi scriitori.

El petrecea cu fapte bune, în nerăutate şi în întreaga înţelepciune, măcar că era în necunoştinţă de Dumnezeu. El şi-a păzit fără de prihană feciorească curăţenie a trupului său, precum mai pe urmă a mărturisit despre dânsul Sfântul Ignatie purtătorul de Dumnezeu, în scrisoarea sa către Filadelfi, numindu-l pe dânsul feciorelnic. Deci, pe Dumnezeu, pe Care Tit nu-L ştia prin credinţă, pe Acela îl cinstea prin fapte bune şi Lui I se arăta plăcut.

Când era de douăzeci de ani, a auzit un glas din cer venind către dânsul şi zicându-i: "Tite, ţie ţi se cade să te duci de aici şi să-ţi mântuieşti sufletul tău, pentru că nu-ţi ajunge spre mântuire numai învăţătura păgânească".

Acest glas auzindu-l Tit, dorea ca şi a doua oară să-l mai audă pe el, pentru că ştia glasurile şi cuvintele care se făceau uneori de la idoli, dar nu voia să le creadă pe ele, pentru că începuse a cunoaşte înţelepciunea lor cea drăcească. ***El a mai petrecut acolo un an, când i s-a dat în vis o dumnezeiască poruncă, ca să citească cărţi evreieşti; şi după acea vedenie, el a început a le cerceta.***

Căzându-i în mână cartea Sfântului prooroc Isaia, a deschis-o şi a găsit la capitolul 41 acestea: Înnoiţi-vă către Mine ostroave..., pe care citind-o, a găsit într-însa oarecare cuvinte, ca şi cum ar fi fost grăite spre inima lui de Dumnezeu. Acele cuvinte sunt acestea: ***Robul Meu eşti şi Eu te-am ales pe tine. Nu te teme că te-am lăsat, Eu sunt cu tine. Nu te amăgi cu zeii cei mulţi păgâneşti, pentru că eu sunt Dumnezeul tău. Şi iarăşi: Eu sunt Dumnezeul tău, care ţin dreapta ta şi-ţi grăiesc ţie.***

La sfârşitul capitolului a citit despre idoleasca înşelăciune, astfel: ***"Dintre idolii lor nu este unul care să grăiască; că dacă vei întreba pe ei de unde sunt, nu-ţi vor răspunde; căci aceia care îi fac pe ei sunt printre voi, şi vă înşeală pe voi".*** Aceste cuvinte din cartea proorocească, şi multe altele, i-au fost lui ca o cheie, căci, deschizându-i uşa minţii spre cunoştinţa adevăratului Dumnezeu şi spre înţelegerea înşelăciunii idoleşti şi a rătăcirii păgâneşti, ardea cu inima spre Dumnezeu, pe care evreii Îl cinsteau.

În acea vreme s-a auzit în insula Creta, unde trăia Tit, că Hristos Dumnezeu S-a arătat în trup printre oamenii din Ierusalim. El face multe minuni şi fapte negrăite; căci slava despre Dânsul străbătuse prin toate marginile pământului.

Deci, antipatul Cretei, care era unchi după mamă lui Tit, sfătuindu-se cu cei mai de frunte bărbaţi, a trimis la Ierusalim pe nepotul său, pe acest bine înţelegător şi iubitor de înţelepciune, Tit, ca pe unul care era destul a auzi şi a înţelege cele grăite de gura lui Iisus Hristos şi a vorbi cu dânsul şi tot ceea ce va afla de la Hristos, va putea cu de-amănuntul să le spună lor.

Tit, mergând la Ierusalim şi văzând pe Stăpânul Hristos, I s-a închinat Lui, apoi I-a urmat Lui şi ucenicilor Lui amestecându-se cu ceilalţi din popor, ce umblau după Hristos. El singur a fost martor al minunilor pe care Hristos le făcea. A văzut şi mântuitoarele Patimi şi s-a încredinţat despre Învierea Lui.

Iar după Înălţarea Domnului, Sfântul Duh pogorându-se peste apostoli în limbi de foc şi grăind lor în limbi străine, Tit, robul Lui, i-a auzit vorbind în limba lui şi se mira, precum despre aceasta se scrie în Faptele Apostolilor: Nemernicii cretani -

între care era şi Tit - mirându-se, unul către altul ziceau: "Îi auzeam pe Sfinţii apostoli grăind măririle lui Dumnezeu în limbile noastre". De toate acestea Tit a fost vestitor şi propovăduitor în patria sa, Creta.

Fericitul Tit a fost rânduit în slujba apostolească, când li s-a deschis neamurilor uşa credinţei. Mai întâi a fost botezat Cornelie sutaşul; apoi după dânsul şi ceilalţi elini. ***Atunci şi Tit, fiind din neamul celor netăiaţi împrejur, a luat botezul de la Sfântul apostol Pavel, care mai înainte s-a numit Saul.*** Pentru că până atunci, deşi Tit crezuse în Hristos de la început, însă nu se botezase; pe de o parte că pe atunci apostolii încă nu primeau în biserică pe cei netăiaţi împrejur, iar pe de alta, că greu îşi socoteau lor în Legea veche tăierea împrejur, despre care ziceau evreii, care crezuseră în Hristos, că este trebuinţă mai întâi limbilor care primeau credinţa, ziceau că nu este cu putinţă cuiva să se mântuiască fără tăierea împrejur, precum se scrie despre aceasta în Faptele Apostolilor: Oarecare pogorându-se în Iudeia, învăţa pe fraţi, zicând: De nu vă veţi tăia împrejur după obiceiul lui Moisi, nu puteţi să vă mântuiţi. Unii ca aceştia cârteau asupra Sfântului şi marelui apostol Petru, despre botezul lui Corneliu sutaşul, zicând: "Ai intrat şi ai mâncat cu dânşii la bărbatul acela, care nu are tăiere împrejur".

Deci, pe când Sfinţii apostoli vorbeau sobornicește despre aceasta, au lăsat neamurile cele din nou creştinate fără tăierea împrejur.

Atunci şi fericitul Tit, venind la Botez, n-a mai fost silit de nimeni la tăierea împrejur, despre care lucru apostolul Pavel pomeneşte către Galateni, zicând: ***Nici Tit, care este cu mine, n-a fost silit să se taie împrejur***; însă după Botez, fiind sfinţit de ceilalţi apostoli mai mari la slujba apostolească, a fost numărat în rândul celor şaptezeci de apostoli. ***El a fost trimis între neamuri cu Sfântul Pavel la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, fiind următor lui nu numai ca un ucenic dascălului, ci ca şi fiul cel iubit al dascălului, pentru că Pavel îl numea fiul său.*** Acest lucru se poate vedea din scrisoarea lui Pavel către dânsul, care zice: ***Lui Tit, adevăratul fiu, dar şi milă. Zice încă şi aceasta: Este de trebuinţă să rugăm pe Tit, că precum a început, aşa să şi sfârşească... Şi a zis iar: Mulţumită lui Dumnezeu, Cel ce a dat pentru voi aceiaşi sârguinţă în inima lui Tit...***

De aici se poate vedea duhovnicească dragoste în Hristos, care o avea Pavel către Tit. Uneori îl numeşte fiul său, iar alteori frate. Altădată, zăbovind Tit unde a fost trimis, Pavel se întristează şi zice în sine: ***Ducându-se în Troada la propovăduirea lui Hristos, şi fiindu-mi uşa deschisă întru Domnul, duhul meu n-a avut odihnă, neaflând pe Tit, fratele meu...*** Deci, când Tit nu era de faţă, marele apostol Pavel se întrista cu duhul: Tot aşa şi când era el de faţă avea duhovnicească mângâiere,

pentru că zice: ***Dumnezeu ne-a mângâiat prin venirea lui Tit...*** Şi iarăşi zice: ***Ne-am bucurat de bucuria lui Tit.***

Pavel, străbătând multe ţări cu bună vestirea cuvântului lui Dumnezeu, a ajuns şi în Creta, patria lui Tit. Pe atunci era antipat în Creta, Rustil, bărbatul surorii lui Tit. Acela, auzind propovăduirea apostolească pentru Hristos Dumnezeu, întâi râdea; apoi, murind fiul lui şi fiind înviat de Sfântul apostol Pavel, a crezut în Hristos şi a primit Sfântul Botez cu toată casa sa. Apoi mulţi necredincioşi din insula aceea au primit Sfânta credinţă şi Botezul.

Sfântul Pavel a pus pe fericitul Tit episcop în insula Cretei şi în celelalte insule dimprejur. Şi, încredinţându-i popoarele cele din nou luminate, l-a lăsat acolo; iar el s-a dus în alte ţări, ca să propovăduiască pe Hristos altor popoare.

Ducându-se în Nicopoli, a scris Sfântului Tit o scrisoare învăţătoare, cum trebuie să cârmuiască eparhia sa. El îi zicea: ***Pentru acesta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele nesfârşite, şi să aşezi preoţi prin toate cetăţile, precum ţi-am poruncit.***

Sfântul Ioan Gură de Aur, socotind aceste cuvinte apostoleşti, zice: "Din cei ce erau cu Pavel, Sfântul Tit era iscusit pentru că de n-ar fi fost iscusit, nu i-ar fi încredinţat lui insula, nu i-ar fi poruncit să împlinească cele nesfârşite, şi nu l-ar fi făcut judecător la atâţia episcopi, dacă n-ar fi nădăjduit foarte mult în acest bărbat".

Sfântul Pavel, voind să zăbovească mai mult în Nicopoli, a chemat pe Sfântul Tit iar la el, zicând către dânsul în scrisoarea sa: ***Când voi trimite la tine pe Artema sau pe Tihic, sârguieşte-te să vii la mine în Nicopoli, pentru că am socotit să iernez acolo.*** Sfântul Tit, ducându-se în Nicopoli şi zăbovind puţin cu dânsul, l-a trimis înapoi la Creta.

După aceasta, Sfântul Pavel a fost prins în Ierusalim, legat cu lanţuri, şi de acolo a fost dus la Roma. ***Sfântul Tit, auzind de aceea, s-a dus la Roma să vadă nevoinţa pătimirii dascălului său. El a petrecut în Roma până la sfârşitul Sfântului Pavel, şi, îngropând cinstitul lui trup, după tăierea poruncită de Nero, s-a întors în Creta la păstoria sa.***

Tit avea scaunul arhieriei sale în una din cinstitele cetăţi ale Cretei, care se numea Gortina, şi se ostenea neîncetat, întorcând pe păgâni la Hristos, învăţându-i cu cuvintele şi încredinţându-i cu minunile.

***

În insula aceea era un idol slăvit al Artemidei, zeiţa păgânilor, la care se ducea mulţime de popor păgânesc şi i se închina cu aducere de jertfe. Sfântul apostol Tit, ducându-se acolo în vremea adunării şi prăznuirii păgânilor, grăia către dânşii cuvântul lui Dumnezeu şi îi îndemna să se întoarcă la adevăratul Dumnezeu şi să-şi cunoască înşelăciunea idolească. Poporul neluând aminte la cuvintele lui, el s-a rugat Domnului şi îndată acel idol a căzut, sfărâmându-se în bucăţi. Poporul s-a spăimântat, şi de atunci au crezut în Hristos că la cinci sute de suflete.

***

Asemenea, când din porunca împăratului Romei se zidea în Creta o capişte mare idolească, în cinstea spurcatului zeu Jupiter, şi era tocmai pe sfârşite, Tit, apostolul lui Hristos, trecând pe acolo, s-a rugat adevăratului Dumnezeu şi deodată a căzut capiştea, risipindu-se până în temelie. Prin această minune, mulţime de păgâni s-au întors la Hristos şi au zidit o biserică foarte frumoasă în numele lui Iisus Hristos adevăratul Dumnezeu.

Astfel Sfântul Apostol Tit, luminând cu lumina Sfintei credinţe insula Creta şi cele dimprejur, şi ajungând la adânci bătrâneţi, s-a mutat către Domnul, având 94 de ani de la naşterea sa. La sfârşitul său a văzut pe Sfinţii îngeri venind să-i ia sufletul. Lui i se luminase faţa ca soarele, căci întreaga sa viaţă fusese lumina lumii; şi tot al aceluia era şi sfârşitul, cinstit prin strălucire de lumina de Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Sfântul apostol Tit, episcopul Gortinei - drumul spre sfințenie

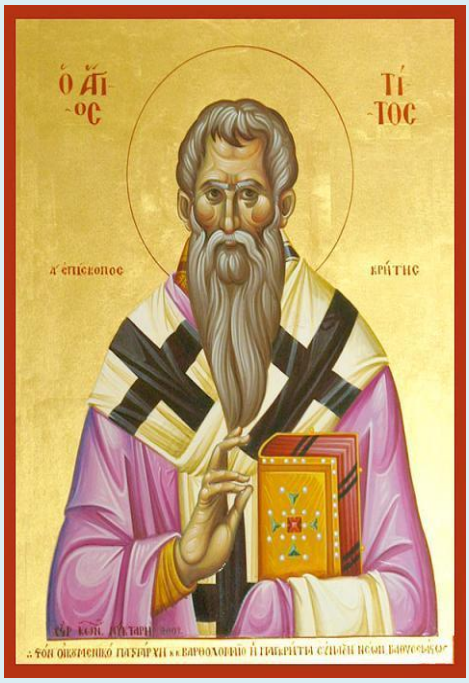

Îndrumat de glasul Domnului din Cer să lase învățătura elinească și să Îi urmeze Lui, Sfântul Tit a fost ucenic apropiat al Sfântului apostol Pavel, zidind o biserică împreună și hirotonindu-i pe cei aleși.

***

Atras de învățătura elinească încă din copilărie, Sfântul Tit a auzit un glas din Cer, pe când avea 20 ani, care îi spunea să părăsească această învățătură, ca să își mântuiască sufletul. După încă un an, Domnul i-a spus să citească din cărțile evreilor, iar antipatul Cretei l-a trimis la Ierusalim, pentru a vedea și a povesti despre cele întâmplate acolo cu Mântuitorul.

Hirotonit apoi, a stat aproape de Sfântul Pavel, învățându-i pe cei ce urmau a fi hirotoniți, zidind chiar și o biserică.

Iar când Sfântul Pavel a fost omorât, Sfântul Tit s-a întors în Creta și a continuat misiunea de hirotoni episcopi și preoți, apoi a trecut la Domnul.

Sinaxar - Pomenirea Sfântului apostol Tit, episcopul Gortinei din Creta, ucenicul Sfântului apostol Pavel

Tot în această zi (25 august), pomenirea Sfântului apostol Tit, episcopul Gortinei din Cretă, ucenicul Sfântului apostol Pavel.

Fericitul Tit se trăgea din neamul lui Min, împăratul Cretei, precum grăieşte legiuitorul Zinas, care a scris viaţa lui, şi de care pomeneşte fericitul apostol Pavel.

Acest fericit Tit, încă din copilărie, a arătat multă nevoinţa spre învăţătura cea lăudată a elinilor. Fiind el de 20 de ani, a auzit un glas ce-i venea de sus, care zicea: "Tit, trebuie să ieşi din cele de aici, să-ţi mântuieşti sufletul, că nu-ţi va folosi învăţătura aceasta". După un an de la această arătare i s-a poruncit prin vedenie, ca să citească cărţile evreilor. Şi luând cartea proorocului Isaia a citit acestea: "Înnoiţi-vă către mine ostroave multe; Israel se mântuieşte de la Domnul cu mântuire veşnică".

Între timp antipatul Cretei, care era unchi al Sfântului Tit, auzind de mântuitoarea Naştere a Domnului Hristos şi de minunile ce a făcut în Ierusalim şi într-alte locuri, a trimis pe Tit la Ierusalim, căci era iscusit a auzi şi a spune şi a povesti cele ce auzea. Deci mergând el acolo, şi văzând şi închinându-se Stăpânului Hristos, a rămas în Ierusalim unde a văzut minunile lui Hristos, dar a văzut şi mântuitoarele

Lui Patimi, îngroparea şi Învierea şi dumnezeiasca Sa înălţare; apoi Pogorârea Preasfântului Duh asupra Sfinţilor apostoli. Şi crezând el s-a numărat cu cei 120 şi cu cei 3000 ce au crezut în Domnul prin învăţătura apostolului Petru.

După aceea a fost hirotonit şi trimis cu Pavel să înveţe şi să hirotonească pe cei ce i-ar socoti Pavel a fi iscusiţi. Şi s-a dus cu dânsul la Antiohia şi la Seleucia, la Cipru, la Salamina şi la Pafos şi de acolo la Perga Pamfiliei şi la Antiohia Pisidiei şi la Iconia, la casa lui Onisifor; apoi la Listra şi la Derbe, propovăduind pretutindeni cuvântul lui Dumnezeu cu apostolul Pavel.

Deci întâmplându-se a fi stăpân în Creta doi ani Rustil, cumnatul lui Tit, după soră, au mers acolo Pavel şi Tit, unde şi biserică au zidit.

După aceea ieşind din Creta s-au dus în Asia şi de acolo cu Pavel la Roma, unde a rămas Tit până ce Pavel a fost omorât de Neron, şi de unde s-a întors în Creta. Aici hirotonind episcopi şi preoţi şi strălucind apostoleşte, a răposat în Domnul.

Sfântul Nicolae Velimirovici - Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfântului apostol Tit

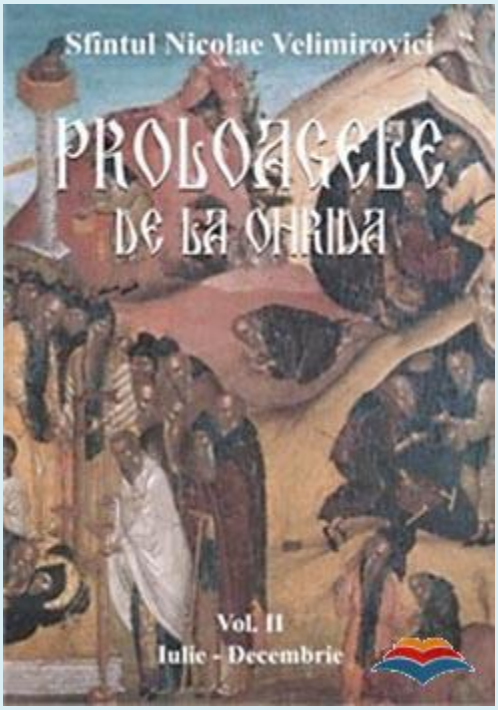

Sfântul Tit a fost unul dintre cei şaptezeci de apostoli mai mici. El s-a născut în insula Creta, unde a primit cea mai înaltă educaţie clasică a vremii. El cunoştea toată filosofia şi toate operele poetice greceşti.

În urma unei vedenii din vis, el a început să citească cu luare aminte Cartea proroculuI Isaia, în urma căruia a lepădat toate concepţiile lui elineşti.

Auzind de Hristos Domnul, Tit a călătorit la Ierusalim împreună cu alţi cretani, iar acolo L-a văzut pe Domnul cu ochii lui, L-a auzit predicând cu urechile sale şi a fost martorul ocular al minunilor Lui prea puternice.

Inima tânără a cretanului Tit s-a închinat atunci cu desăvârşire lui Hristos. Mai după aceea el a primit Sfântul Botez din mâinile marelui Pavel, căruia i-a slujit aşa cum slujeşte un fiu credincios tatălui lui iubit, la lucrarea predicării Evangheliei.

Sfântul apostol Pavel 1-a iubit pe Tit atât de mult, încât în unele locuri din epistolele lui îl numeşte fiul lui iubit (cf. Tit 1: 4), iar în altele frate (cf. II Corinteni 12: 18).

Sfântul Tit a făcut călătorii multe şi lungi cu marele Pavel, iar Sfântul Pavel 1-a uns pe Tit episcop al insulei lui natale, Creta.

Sfântul Tit a fost de faţă la moartea mucenicească a Sfântului Pavel, la Roma. El a luat trupul învăţătorului şi tatălui lui duhovnicesc şi 1-a îngropat cu cinste.

După aceea Sfântul Tit s-a întors în Creta, unde a adus mulţime de păgâni la Sfântul Botez, păstorind cu înţelepciune mare Biserica lui Dumnezeu de acolo până la bătrâneţe adânci.

Sfântul apostol Tit a trecut la cele veşnice întru al nouăzeci şi patrulea an al vieţii lui.

Cântare de laudă la Sfântul apostol Tit

Doar sufletul copil poveştile iubeşte:
Acestea slabe sunt celui setos de adevăr.
Feciorelnicul Tit a crescut în idolatra Creta,
Dar a lui sete de adevăr la Hristos l-a purtat.

Când Tit, Faţa lui Dumnezeu a privit,
Elina cultură toată s-a făcut apă chioară.
Hristos este Adevărul, Crucea e-a Adevărului cale,
Ea ridică pe om la culmi dumnezeieşti.
Ea luminează pe om cu taina dumnezeiescului sfat.

Tit pe-a nevoinţelor cale viteaz a păşit,
Pe calea multor chinuri, cu dragoste neclintită,
Alături de-al lui povăţuitor iubit,
Marele Pavel, duhovnicescul părinte.

Când profanul Nero pe Pavel ucis-a,
Tit cu credinţa şi duhul rămas-a neclintit.
El cu pace şi cinste şi-a-ngropat învăţătorul,
Şi-ntorcându-se-n Creta, s-a nevoit însutit.

Căzut-a la pământ templul Dianei,
Iar capiştea lui Zeus ţărână s-a făcut,
Printr-ale Sfântului Tit de foc rugăciuni.
El izgonit-a întunericul minciunii,

Şi pe Creta o a luminat cu Hristos.

Astfel săvârşitu-şi-a Sfântul Tit alergarea,
Al marelui Pavel luminos următor.

Cugetare

Curajul cel mai presus de fire şi neînfricarea în faţa oricăror chinuri sau fel de moarte de care au dat dovadă strămoşii noştri creştini întru apărarea credinţei lor în Hristos, i-au umplut de spaimă pe torţionari.

Împăratul Maximian, care a fost un prigonitor sinsitru al creştinilor, i-a poruncit proconsulului lui din Antiohia să îl elibereze din închisoare pe Sfântul Andrei Stratilat, de teamă să nu i se răscoale poporul şi mai ales armata, care îl iubea şi îl respecta mult mai mult pe Andrei decât pe împărat.

Împăratul Valens a poruncit eparhului din Edessa să îi ucidă pe toţi creştinii care se împotrivesc lui Arie. Dar eparhul a fost mai milostiv şi mai înţelept decât împăratul.

Creştinii din Edessa se adunau pentru aducerea Sfintei Jertfe pe nişte câmpuri din afara cetăţii, căci siniştrii arieni apucaseră samavolnic toate sfintele locaşuri din cetate.

Eparhul i-a avertizat pe creştini de ceea ce s-a poruncit împotriva lor, sfătuindu-i să nu se mai strângă la acel loc din afara cetăţii a doua zi, ca să scape cu viaţă. Dar contrar sfatului eparhului, creştinii s-au adunat cu bucurie la locul obişnuit pentru aducerea Sfintei Jertfe, mulţumind lui Dumnezeu că îi învredniceşte să moară pentru El.

Eparhul, ieşind a doua zi în marş cu trupele sale spre locul de întâlnire al creştinilor spre a îi executa după cum poruncea împăratul, a aflat pe cale o femeie care purtându-şi copilul mic în braţe, grăbea întru acelaşi loc, depăşind soldaţii care mărşăluiau în formaţie.

Eparhul a oprit-o şi i-a zis: „Nu ai auzit că eparhul, împreună cu soldaţii lui, vor merge şi îi vor ucide pe toţi cei pe care îi va găsi acolo?"

Femeia a răspuns: „Am auzit şi de aceea mă grăbesc într-acolo, ca să pot şi eu muri pentru Hristos împreună cu fraţii mei."

Eparhul a mai întrebat-o: „De ce ai luat copilul cu tine?"

Iar femeia i-a zis: „Ca să fim şi eu şi copilul meu aflaţi vrednici de moarte mucenicească pentru Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos."

La cuvintele femeii eparhul s-a umplut de spaimă, a anulat comanda şi s-a întors cu toată coloana în cetate spre a îl informa pe împărat.

Împăratul s-a umplut şi el de spaimă şi a revocat acel ordin de masacrare a creştinilor.

Luare aminte

Să luăm aminte la marea tărie de caracter, omenie şi credinţă în Dumnezeu a lui David (I Regi 24):

- *La cum Saul, urmărindu-l pe David că să îi ia viaţa, a intrat fără să ştie tocmai în peştera în fundul căreia se ascundea David şi oamenii lui;*
- *La cum oamenii lui David l-au îndemnat pe el să îl ucidă pe Saul, căci iată este în mâinile lui şi cum David nu a voit să îl ucidă pe regele, unsul Domnului;*
- *La cum David i-a strigat apoi lui Saul: Să judece Domnul între mine şi tine!*

Predică despre dezrobirea celor robiţi şi eliberarea celor ţinuţi în întuneric

Ca să zici celor robiţi: „Ieşiţi!" şi celor care sunt în întuneric: „Ieşiţi la lumină"(Isaia 49:9).

Oare cine este mai rob decât cel robit de păcate? Oare se află vreun întuneric mai negru decât întunericul păcatului, morţii şi iadului? Şi cine îl poate elibera pe om de păcat? Numai Unul Dumnezeu. Până şi ticăloşii de cărturari şi farisei recunoşteau aceasta.

Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu? (Marcu 2: 7). Hristos a eliberat pe mulţi de păcat, făcându-i sănătoşi şi liberi. Prin urmare, dacă numai Unul Dumnezeu poate să scoată oamenii din temniţa păcatului, de ce nu au recunoscut evreii că El este Mesia Cel aşteptat? Ei nu L-au recunoscut, pentru că erau ei înşişi robi legaţi în temniţa păcatului, neputincioşi să gândească limpede cu mintea şi cu inima, plini de toată invidia şi răutatea şi nelăsându-L pe Domnul să îi scoată din ticăloşia temniţei lor.

Dar să privim la oribila prostie comisă de aceşi „învăţaţi" ai poporului evreu. Pe de o parte, ei recunoşteau că doar unul Dumnezeu poate mântui omul de păcat; iar pe de alta, îl acuzau pe Hristos că are demon şi cu domnul demonilor scoate demoni! Dar tocmai că demonul este cel care leagă - cum atunci va putea el elibera?! Demonul este cel care distruge şi omoară, deci cum va putea vreodată însănătoşi sau învia pe cineva? Acolo unde sunt diavoli, acolo sunt şi temniţele: ale păcatului, morţii şi iadului. Numai Hristos Domnul are puterea - putere Dumnezeiască şi neegalabilă - de a scoate sufletele oamenilor din temniţă şi întuneric şi a le face libere.

Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale! (Marcu 2: 5). Tinere, ţie îţi zic, scoală-te (Luca 7: 14). Lazăre, vino afară! (loan 11: 43). Cu cuvintele Lui pline de putere, El a rupt lanţurile păcatelor de pe trupurile celor ferecaţi şi i-a scos pe morţi înapoi la lumina vieţii.

Prin Pogorârea Lui la iad el a distrus tronul lui satan şi a scos de acolo afară sufletele drepţilor.

Prin Slăvita Lui înviere, El a descoperit desăvârşit omenirii Autoritatea Lui Dumnezeiască asupra tuturor legăturilor diabolice ale diavolilor, asupra tuturor intrigilor drăceşti ale iadului şi asupra ultimului duşman al omului: moartea.

O, Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase, Cela Ce pe diavol ai călcat, pe om din temniţa păcatului 1-ai scos şi cu Sfânta învierea Ta pe moarte o ai călcat, noi Ţie ne închinăm şi pe Tine cu umilinţă Te rugăm: rupe de pe noi lanţurile păcatelor noastre, înviază-ne pe noi şi ne miluieşte, Căci a Ta este slava şi mulţumită în veci. Amin.

“N-am avut odihnă în duhul meu, pentru că n-am găsit pe Tit, fratele meu…” Sfântul Ioan Gură de Aur despre prietenia marilor apostoli Pavel şi Tit (25 august)

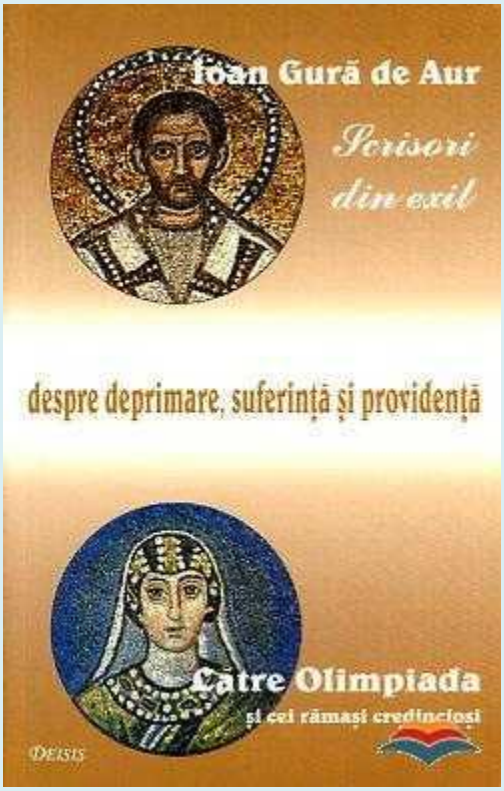

… sau cum sufereau chiar şi cei mai sfinţi bărbaţi din cauza despărţirii de fraţii lor iubiţi

Fragment dintr-una din epistolele din exil ale Sfântului Ioan Gură de Aur către diaconiţa Olimpiada, ucenica şi prietena sa în Duhul Sfânt:

Ştiu că te îndurerează nu numai nenorocirile şi necazurile de acum, ci şi aceea că eşti despărţită de nimicnicia mea. Şi asta te face să plângi necontenit şi să spui tuturora: „Nu mai auzim glasul acela, nu ne mai bucurăm de predicile lui; suntem osândiţi la foamete. Ameninţarea cu care ameninţase odinioară Dumnezeu pe evrei, o îndurăm noi acum; nu suferim de foame de pâine, nici de sete de apă, ci de foame de dumnezeiască învăţătură” (Amos 8,11.).

b. Ce voi răspunde acestor cuvinte? Îţi voi răspunde că în lipsa mea poţi vorbi cu mine, citind cărţile mele. În ce mă priveşte mă voi strădui, dacă reuşesc să am curieri, să-ţi trimit dese şi lungi scrisori. Iar dacă vrei să auzi cuvânt chiar din gura mea, poate că va fi asta şi mă vei vedea iarăşi, cu ajutorul lui Dumnezeu. Dar mai

bine spus, nu mă vei vedea iarăşi, cu ajutorul lui Dumnezeu. Dar mai bine spus, nu poate, ci neîndoielnic, îţi aduce aminte că n-am spus aceste cuvinte în zadar, nici ca să te înşel şi că nu ştiu ce spun. Da, vei auzi şi prin viu grai, ceea ce-ţi spun acum în scris.

c. Iar dacă te supără întârzierea, gândeşte-te că nici asta nu ţi-i fără de folos. ***Vei avea mare răsplată dacă ştii să rabzi, dacă nu rosteşti cuvânt nesocotit, dacă dai slavă lui Dumnezeu pentru acestea, după cum şi faci. Nu-i mică lupta asta! Ai nevoie de suflet de tânăr, de minte de creştin ca să înduri despărţirea de un suflet pe care-l iubeşti. Cine spune asta? Cel care iubeşte sincer, cel care cunoaşte puterea dragostei, ştie ce spune.***

d. Dar ca să nu umblăm mult în căutarea unor prieteni sinceri -lucru atât de rar – să alergăm la fericitul Pavel. El ne va spune cât e de mare lupta aceasta şi de ce fel de suflet are nevoie. Pavel acesta, care s-a dezbrăcat de carne, care a lepădat trupul, care a umblat prin toată lumea aproape cu sufletul gol, care a izgonit din minte orice patimă, care imitase nepătimirea puterilor netrupeşti, care locuia pe pământ cum ar fi locuit în cer, care stătea sus cu heruvimii, care lua parte cu ei la cântarea aceea tainică, a îndurat pe toate celelalte cu uşurinţă, ca şi cum le-ar fi suferit într-un trup străin, ***a îndurat temniţele, lanţurile, arestările, bătăile, ameninţările, moartea, lovirile cu piatră, cufundările în adânc, tot felul de pedepse*** (II Corinteni 11, 23-26.); dar despărţirea de un suflet iubit atât îl neliniştea, atât îl tulbura, încât a plecat îndată din oraşul în care n-a găsit pe prietenul său pe care l-a părăsit, când nu i-au putut arăta pe cel căutat. ***„Şi venind în oraşul Troada, spune Pavel, pentru Evanghelia lui Hristos, şi uşă fiindu-mi, deschisă în Domnul, n-am avut odihnă în duhul meu, pentru că n-am găsit pe Tit, fratele meu, ci, lăsându-i pe ei, am plecat în Macedonia”*** (II Corinteni 2, 12-13.).

e. Ce înseamnă asta, Pavel? Când erai legat în butuci, când erai în închisoare, când erai plin de răni, când îţi curgea sânge de pe spate, predicai, botezai, aduceai jertfa şi nu treceai cu vederea măcar pe unul care voia să se mântuiască, iar când ai venit în Troada, când ai văzut ogorul curăţit şi gata să primească seminţele, când ai găsit aria plină şi atâta uşurinţă, ai aruncat din mâini un câştig atât de mare, cu toate că veniseşi pentru el – „Veniţi, spui, în Toada pentru Evanghelie” – cu toate că nu aveai nici un potrivnic – „uşa fiindu-mi deschisă” – ai plecat îndată!

- Da, am plecat, ne răspunde Pavel. Tirania marii tristeţi m-a cuprins şi mult mi-a tulburat sufletul absenţa lui Tit. Atât de tare m-a stăpânit şi m-a biruit, că am fost silit să fac asta!”

Nu e nevoie să facem presupuneri că din pricina tristeţii a plecat Pavel. O aflăm chiar din gura lui Pavel. A adăugat şi pricina plecării, spunând: ***„N-am avut odihnă în duhul meu, pentru că n-am găsit pe Tit, ci, lăsându-i pe ei, am plecat”.***

12.a. ***Ai văzut că trebuie să dai foarte mare luptă, ca să poţi îndura în linişte despărţirea de un suflet ce ţi-i drag? Ai văzut câtă durere şi câte amărăciune pricinuieşte? Ai văzut că e nevoie de un suflet mare, de un suflet de tânăr?*** Lupta asta o duci şi tu acum. Cu cât lupta e mai mare, cu atât şi cununile sunt mai frumoase şi răsplata mai strălucită. Aceasta să-ţi fie mângâierea zăbavei mele şi aceea că am să te văd iarăşi negreşit încununată, strigată cu slavă în gura mare şi plină de răsplata pe care ţi-a adus-o mângâierea.

Dar cei care se iubesc nu se mulţumesc numai cu legătura sufletească a dragostei; nu le e de ajuns asta spre mângâiere; au nevoie şi de prezenţa trupească; de le lipseşte, se pierde mare parte din bucurie.

b. Şi venind iarăşi la Pavel, tatăl dragostei, avem să vedem că aşa e. Scriindu-le macedonenilor, le grăia aşa: „***Iar noi fraţilor, rămânând orfani de voi pentru o vreme, cu chipul, nu cu inima, ne-am sârguit mai mult să vedem cu mult dar faţa voastră; eu, Pavel, am voit să vin la voi şi o dată şi de două ori, dar ne-a împiedicat satana*** (Tesaloniceni 2, 17-18.) ***De aceea nemaiputând răbda, am hotărât să rămânem în Atena singuri şi am trimis pe Timotei”*** (Tesaloniceni 3, 1-2.). Câtă putere are fiecare cuvânt! O arată cu multă claritate flacăra dragostei din sufletul său. N-a spus: „fiind despărţit de voi”, nici: fiind departe de voi, ci: „rămânând orfani de voi”. A căutat un cuvânt în stare să arate durerea sufletului lui. Era, e drept, tatăl tuturora, dar rosteşte cuvinte de copii orfani, care şi-au pierdut în vârstă fragedă tatăl; a voit să arate cât îi este de mare tristeţea lui.

c. Ce dureros lucru e să rămâi orfan din frageda vârstă, când vârsta nu ţi-i de nici un ajutor, când cei ce te ajută nu sunt sinceri, iar duşmanii şi uneltitorii apar pe neaşteptate; stai ca un miel în mijlocul lupilor, te sfâşie şi te atacă toţi din toate părţile. Nu se poate înfăţişa prin cuvinte mărimea acestor nenorocirl. De aceea, şi Pavel, trecând pe dinaintea ochilor totul şi căutând să găsească un cuvânt care să arate pustietatea şi cumplita durere a sufletului său, s-a folosit de acest cuvânt, ca să înfăţişeze suferinţa pricinuită de despărţirea de cei iubiţi ai lui. Şi întăreşte gândul lui prin cele ce adaugă: ***„Am rămas orfani – spune el – nu pentru vreme îndelungată, ci pentru o vreme; am fost despărţiţi de voi, nu cu sufletul, ci numai cu chipuL. Dar nici aşa nu puteam îndura durerea despărţirii. Ar fi drept – continuă Pavel – să ne mângâiem din destul că suntem legaţi sufleteşte, că***

suntem în inima voastră, că v-am văzut ieri şi alaltăieri; dar asta nu ne scapă de tristeţe”.

d. – *Dar, spune-mi, Pavele, ce vrei, ce doreşti? Ce doreşti cu atâta tărie?*

- *Doresc să văd chipul lor! Că ne-am sârguit mai mult să vedem faţa voastră.*

- *Ce spui tu, marele şi vestitul bărbat? Tu, pentru care lumea este răstignită şi* ***eşti răstignit pentru lume*** *(Galateni 6, 14.) tu care ai scăpat de toate cele trupeşti şi ai ajuns aproape fără de trup? Atât ai ajuns de robit de dragoste, că te-ai coborât la trupul cel de lut, la cel din pământ, la cel pătimaş?*

- *Da, răspunde Pavel, şi nu mă ruşinez să spun acestea, ci chiar mă laud cu ele. Le caut pe acestea, pentru că am în mine, ca un izvor, dragostea, mama bunătăţilor.*

*Şi Pavel nu doreşte numai prezenţa lor trupească, ci mai cu seamă doreşte să vadă chipul lor. „****Ne-am sârguit mai mult – spune el – să vedem faţa voastră****.”*

- Spune-mi, doreşti să le vezi faţa, să le vezi chipul?

- Da, răspunde PaveL. Da, doresc să le văd chipul în care sunt adunate toate simţurile. Sufletul singur legat cu alt suflet gol nu poate nici grăi, nici auzi; dar dacă mă desfăt de prezenţa trupească a celor pe care-i iubesc le şi vorbesc şi sunt auzit de eL. De asta doresc să văd faţa voastră, faţa în care este gura care sloboade glas şi-mi vesteşte cele dinlăuntrul sufletului, în care este auzul, care primeşte cuvintele, în care sunt ochii, care zugrăvesc mişcările sufletului şi prin care mă pot bucura mai bine de sufletul iubit.

13.a. Şi ca să vezi cât de mult ardea Pavel de dorinţa de a-şi vedea prietenii, nu s-a mulţumit să spună „ne-am sârguit mai mult”, ci a adăugat „cu mare dor”. Apoi, pentru că nu voia să se amestece cu ceilalţi, a arătat că îi iubeşte mai mult decât ceilalţi. După ce a spus: „Ne-am sârguit mai mult” şi: „am voit să vin la voi”, s-a desprins de ceilalţi şi, rămânând singur, a adăugat: „Eu, Pavel, o dată şi de două ori”. Prin aceste cuvinte a arătat că s-a străduit mai mult decât alţii. În sfârşit, pentru că n-a reuşit să-i vadă, nu se mulţumeşte cu scrisorile, ci le trimite capul, pe Timotei cel împreună cu el, care-i va fi în loc de scrisori. De asta a şi adăugat, zicând: „***De aceea, nemaiputând răbda***” (I Tesaloniceni 3, 1.). Iarăşi, ce cuvânt înalt! Câtă putere are acest cuvânt! Arată dragostea lui nestăpânită. După cum unul care s-a aprins, face totul ca să scape de foc, tot aşa şi Pavel, aprins de dragoste,

caută pe cât poate oarecare uşurare: „***Nemaiputând răbda noi, am trimis pe Timotei, slujitorul Evangheliei şi împreună-lucrător cu noi*** (I Tesaloniceni 3, 1-2.); am rupt pe lângă mine pe cel mai de trebuinţă mădular al meu; am schimbat durerea cu durere”. Că nu îndura cu uşurinţă nici lipsa lui Timotei şi că din dragoste pentru tesaloniceni a preferat povara aceasta foarte mare, a arătat-o şi pe aceasta spunând: „***Am hotărât să rămânem singuri la Atena***” (I Tesaloniceni 3, 1.). Ce suflet care se identifică desăvârşit cu dragostea! Spune că a rămas singur, pentru că s-a despărţit de un frate, când erau atâţia cu el!

b. Cugetă, dar, la acestea necontenit şi tu! ***Şi cu cât viaţa e mai plină de dureri, cu atât vei avea mai mult de câştigat dacă o înduri cu mulţumire***. Aduc nespuse cununi nu numai durerile trupeşti, pricinuite de lovituri, ci şi durerile sufletului; şi durerile sufletului mai mult decât cele ale trupului, când cei loviţi le îndură cu mulţumire. După cum ai primi mari răsplăţi dacă spre slava lui Dumnezeu ai suferi cu curaj biciuirea şi sfâşierea trupului, tot aşa aşteaptă mari răsplăţi şi pentru suferinţele sufleteşti ce le înduri acum. Nădăjduieşte că ai să vezi negreşit iarăşi, că ai să scapi de durerea aceea şi ai să ai mare câştig, şi atunci şi acum, de pe urma acestei dureri.

Îţi sunt de ajuns acestea ca să te mângâie; dar mai bine spus, nu numai pe tine, ci chiar şi pe un om cu puţină minte şi cu sufletul de piatră. Dar când e vorba de atâta pricepere, de atâta bogăţie de credinţă, de atâta înălţime creştinească şi de un suflet care a călcat în picioare toate gândurile lumeşti, vindecarea e mult mai uşoară.

c. Arată-mi, dar, şi aici dragoste, ca să aibă şi scrisorile mele asupra ta mare putere; tot atâta câtă aveam când eram alături de tine. Şi mi-o vei arăta negreşit dacă aflu că ai avut un câştig oarecare de pe urma scrisorilor mele; dar mai bine spus, nu numai un câştig oarecare, ci atât de mare câştig cât doresc. Doresc să fii atât de veselă acum pe cât erai când te vedeam. De voi afla aceasta, îmi va fi şi mie mai uşoară singurătatea, în care mă găsesc. Deci, dacă vrei să mă bucur şi eu mai mult – şi ştiu că vrei să te sârguieşti mult – ***arată-mi că ai alungat din suflet toată povara tristeţii şi că eşti liniştită. Dăruieşte-mi această răsplată pentru prietenia şi dragostea ce ţi-o port. Ştii, doar, ştii bine, cât curaj îmi dai, de faci ce-ţi spun şi dacă-mi arăţi adevărul prin scrisori.***

Scrisă din Cucuz la sfârşitul anului 404 [= II, PG 52].

(Extras din cartea: Cuvioasa Olimpiada diaconiţa: O viaţă - o prietenie – o corespondenţă - Scrisoarea VIII)

Părintele Ciprian Negreanu tâlcuind şi aducând în prezent apostolul: Inima largă şi inima strâmtă, măsura dărniciei din iubirea pentru fraţii săraci, untdelemnul blândeţii şi vinul mustrării părinteşti, comunitatea "sfinţilor" de la Ierusalim şi cum se face dezbinarea creştinilor

Fragment din cateheza Pr. Ciprian Negreanu (Biserica Studenţilor - Cluj-Napoca) - tâlcuind pe marginea unor capitole din Epistola a doua către corinteni a Sfântului apostol Pavel - despre mângâiere şi mustrare, lărgimea inimii, dărnicie şi primele comunităţi creştine de la Ierusalim (28 iunie 2009):

***

"O, corintenilor, gura noastră s-a deschis către voi, inima noastră s-a lărgit. În inima noastră nu sunteţi la strâmtorare; dar strâmtorare este pentru noi, în inimile voastre. Plătiţi-mi şi voi aceeaşi plată, vă vorbesc ca unor copii ai mei - lărgiţi şi voi inimile voastre!

[…]

Faceţi-ne loc în inimile voastre! N-am nedreptăţit pe nimeni; n-am vătămat pe nimeni, n-am înşelat pe nimeni.

Nu o spun spre osândirea voastră, căci v-am spus înainte că sunteţi în inimile noastre, ca împreună să murim şi împreună să trăim.

Multă îmi este încrederea în voi! Multă îmi este lauda pentru voi! Umplutu-m-am de mângâiere! Cu tot necazul nostru, sunt covârşit de bucurie!
Căci, după ce am sosit în Macedonia, trupul nostru n-a avut nici o odihnă, necăjiţi fiind în tot felul: din afara lupte, dinăuntru temeri.
Dar Dumnezeu, Cel ce mângâie pe cei smeriţi, ne-a mângâiat pe noi cu venirea lui Tit.
Şi nu numai cu venirea lui, ci şi cu mângâierea cu care el a fost mângâiat la voi, vestindu-ne nouă dorinţa voastră, plânsul vostru, râvna voastră pentru mine, ca eu mai mult să mă bucur.
Că, chiar dacă v-am întristat prin scrisoare, nu-mi pare rău, deşi îmi părea rău; căci văd că scrisoarea aceea, fie şi numai pentru un timp, v-a întristat.
Acum mă bucur, nu pentru că v-aţi întristat, ci pentru că v-aţi întristat spre pocăinţă. Căci v-aţi întristat după Dumnezeu, ca să nu fiţi intru nimic păgubiţi de către noi.
Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăinţă spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte.
Că iată, însăşi aceasta, că v-aţi întristat după Dumnezeu, câtă sârguinţă v-a adus, ba încă şi dezvinovăţire şi mâhnire şi teamă şi dorinţă şi râvnă şi ispăşire! Întru totul aţi dovedit că voi înşivă sunteţi curaţi în acest lucru.
Deci, deşi v-am scris, aceasta n-a fost din cauza celui ce a nedreptăţit, nici din cauza celui ce a fost nedreptăţit, ci ca să ne învedereze la voi sârguinţa voastră pentru noi, înaintea lui Dumnezeu.
De aceea, ne-am mângâiat; dar pe lângă mângâierea noastră, ne-am bucurat peste măsură mai ales de bucuria lui Tit, căci duhul lui s-a liniştit din partea voastră a tuturor.
Căci dacă m-am lăudat înaintea lui cu ceva pentru voi, n-am fost dat de ruşine; ci precum toate vi le-am grăit întru adevăr, aşa şi lauda noastră pentru Tit s-a făcut adevăr.
Şi inima lui este şi mai mult la voi, aducându-şi aminte de ascultarea voastră a tuturor, cum l-aţi primit cu frică şi cu cutremur.
Mă bucur că în toate pot să mă încred în voi.
Şi vă fac cunoscut, fraţilor, harul lui Dumnezeu cel dăruit în Bisericile Macedoniei;
Că în multa lor încercare de necaz, prisosul bucuriei lor şi sărăcia lor cea adâncă au sporit în bogăţia dărniciei lor,
Căci mărturisesc că de voia lor au dat, după putere şi peste putere,
Cu multă rugăminte cerând har de a lua şi ei parte la ajutorarea sfinţilor.
Şi au făcut nu după cum au nădăjduit, ci s-au dat pe ei înşişi întâi Domnului şi apoi nouă, prin voia lui Dumnezeu,
Încât am rugat pe Tit că, precum a început dinainte, aşa să şi desăvârşească, la voi, şi darul acesta.

Ci precum întru toate prisosiţi: în credinţă, în cuvânt, în cunoştinţă, în orice sârguinţă, în iubirea voastră către noi, aşa şi în acest dar să prisosiţi.
Nu cu poruncă o spun, ci încercând şi curăţia dragostei voastre, prin sârguinţa altora.
Căci cunoaşteţi harul Domnului nostru Iisus Hristos, că El, bogat fiind, pentru voi a sărăcit, ca voi cu sărăcia Lui să vă îmbogăţiţi.
Şi sfat vă dau în aceasta: că aceasta vă este de folos vouă, care încă de anul trecut aţi început nu numai să faceţi, ci să şi voiţi.
Duceţi dar acum până la capăt fapta, că precum aţi fost gata să voiţi, tot aşa să şi îndepliniţi din ce aveţi.
Căci dacă este bunăvoinţă, bine primit este darul, după cât are cineva, nu după cât nu are.
Nu doar ca să fie altora uşurare, iar vouă necaz, ci ca să fie potrivire:
Prisosinţa voastră să împlinească lipsa acelora, pentru ca şi prisosinţa lor să împlinească lipsa voastră, spre a fi potrivire,
Precum este scris: "Celui cu mult nu i-a prisosit, şi celui cu puţin nu i-a lipsit"."

[2 Corinteni 6: 11-13; 7: 2-16; 8: 1-15]

***

"Deci cei ce au primit cuvântul lui s-au botezat şi în ziua aceea s-au adăugat că la trei mii de suflete.
Şi stăruiau în învăţătura apostolilor şi în împărtăşire, în frângerea pâinii şi în rugăciuni.
Şi tot sufletul era cuprins de teamă, căci multe minuni şi semne se făceau în Ierusalim prin apostoli, şi mare frică îi stăpânea pe toţi.
Iar toţi cei ce credeau erau laolaltă şi aveau toate de obşte.
Şi îşi vindeau bunurile şi averile şi le împărţeau tuturor, după cum avea nevoie fiecare.
Şi în fiecare zi, stăruiau într-un cuget în templu şi, frângând pâinea în casă, luau împreună hrana întru bucurie şi întru curăţia inimii.
Lăudând pe Dumnezeu şi având har la tot poporul. Iar Domnul adaugă zilnic Bisericii pe cei ce se mântuiau.

[…]

Iar inima şi sufletul mulţimii celor ce au crezut erau una şi nici unul nu zicea că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obşte.
Şi cu mare putere apostolii mărturiseau despre învierea Domnului Iisus Hristos şi mare har era peste ei toţi.

Şi nimeni nu era între ei lipsit, fiindcă toţi câţi aveau ţarini sau case le vindeau şi aduceau preţul celor vândute,
Şi-l puneau la picioarele apostolilor. Şi se împărţea fiecăruia după cum avea cineva trebuinţă”.

[Faptele Apostolilor, 2: 41-47; 4: 32-35]

***

“… vorbind despre bucuria aceasta pe care a avut-o Sfântul apostol Pavel, că s-a întors Tit de acolo, cu veste bună, de la ei, de la corinteni, şi mai mult se bucura că şi Tit s-a prins cu inima de ei şi îi iubeşte şi ţine la ei pentru că le-a văzut râvna, osteneala şi mâhnirea pe care au avut-o când şi-au dat seama că sunt păcătoşi, că fac greşeli, le-a văzut osteneala şi osârdia ca să se ridice, despre acestea vorbea Sfântul apostol Pavel [în Epistolă a doua către corinteni]. şi se încheie capitolul 7 şi începe acest capitol 8. După ce-i laudă, la 7 Corinteni, într-un fel, deşi a început mustrându-i, termină cumva lăudându-i. Îi şi mustră, îi şi laudă? Da!

De fapt, Sfântul apostol Pavel chiar făcea ce zice Mântuitorul, că Mântuitorul zice: Şi a căzut un om între tâlhari şi l-au lăsat abia viu şi un om trecând pe-acolo, un preot trecu pe-alături, un levit a trecut pe alături, iar un samarinean, adică străin de neamul acela - adică Hristos, străin de neamul nostru omenesc, dar Care S-a făcut om - a venit şi văzându-l s-a abătut din drum şi i-a curăţit rănile, ungându-le cu untdelemn şi vin.

În vechime se foloseau untdelemn şi vin pentru răni, untdelemnul ca mângâiere, ca îmblânzire a rănii, ca să se înmoaie cicatricile acelea care, cine ştie, prindeau în ele şi pământ şi mizerie şi ca să se înmoaie şi să se poată curăţi, iar după ce se-nmuiau aşa, cu vin, mai de multe ori oţeţit, se folosea ca un fel de spirt, care cumva scotea murdăria aceea care era prinsă acolo în rană. Şi i-a uns rănile cu vin şi untdelemn, adică şi cu blândeţe şi cu puţină asprime.

Adică omul căzut între tâlhari, care suntem noi, noi suntem căzuţi intre tâlhari, adică am căzut între tâlharii diavoli, şi ne-au bătut şi ne-au dezlegat de hainele cu care ne-a îmbrăcat Dumnezeu şi ne-au lăsat abia vii sufleteşte şi de abia mai mişcăm, aşa, cu sufletul pe patul de spital duhovnicesc. Şi Hristos vine la noi şi cu blândeţea - cu untdelemnul - şi cu pacea şi cu bună înţelegere şi cu tot ce înseamnă untdelemnul, care este iubirea lui Dumnezeu, până la urmă - dar şi cu [asprimea] - cu vinul -, deci nu zice cu cine ştie ce, că putea şi atunci să zică cine ştie ce substanţă mai tare, dar zice vinul, care nu-i chiar aşa, adică el e puţin acid şi puţin

ustură, dar nu se compară cu spirtul, cu alcoolul tehnic, să zicem, nu se compară, deci e altceva.

Şi asta arată lucrarea lui Dumnezeu cu noi, că noi zicem: <Păi cum? O dată-i laudă Sfântul apostol Pavel, şi o data-i laudă…> Da! Chiar şi începe lăudându-i: Iată, vă ştiam, ştiam de voi că sunteţi aşa, dar uite ce-am auzit de voi…! şi-atunci aduce untdelemnul, aduce vinul, aduce untdelemn, aduce vin…

Şi până la urmă lucrarea duhovnicească, între duhovnic şi ucenic trebuie să fie aşa şi nu se poate altfel. Şi lucrarea unui părinte cu copilul lui trebuie să fie aşa, că nu se poate altfel, dacă toată ziua îi zici: <Oo, ca tine nu-i nimeni…!>, <Oo, în clasă tu eşti singur prigonit, n-ai făcut rău nimănui…!> şi chestii de genul acesta, îi faci rău copilului, pentru că nu e aşa, nu poate fi aşa! Iar când e bun şi face lucruri bune şi când, eu ştiu, se întristează, îi spui de bine şi-l mângâi, iar când face prostii şi nici nu-şi vede greşeala şi nici nu vrea să audă de a-şi cere iertare cuiva, aşa mai trebuie să fie şi asprime, mai trebuie să fie şi vin. Aşa lucrează Dumnezeu!

Deci nu se contrazice sfântul apostol pe sine. El avea încredere mare în ei, de-aia le şi zice că: Inima mea e deschisă pentru voi, voi nu sunteţi la înghesuială în inima mea.

N-am detaliat prea multe atunci când am zis de această inimă lărgită a Sfântului apostol Pavel pentru ei şi inima lor care era strânsă pentru el, strâmtă.

Ştiţi cum, când iubeşti un om, aţi văzut, când ţii la un om foarte mult, îi accepţi multe gesturi, multe chestii, chiar prostii pe care le face şi aia zic: <Dom'le, ai văzut ce-a făcut…?>, şi găseşti tu o scuză, deci ai o lărgime mare de inimă: <Dom'le, totuşi, a făcut asta pentru că era şi el trist…>. Dar celălalt zice: <Nu se poate accepta aşa ceva! Păi ce-a făcut el nu se poate!…>. De exemplu, mamele: tu faci mulţime de răutăţi, toţi ceilalţi zic: <Asta nu mai are scăpare!> şi mama tot mai are lărgime de inimă să zică: <Ba are, sărăcuţul, se va putea ceva cu el…>, tot mai are lărgime de inimă pentru copil, chiar dacă el ar fi o pramatie, nici n-ar mai nădăjdui cineva că din acela mai poţi scoate ceva şi ea tot are lărgime de inimă.

Aşa şi orice om care iubeşte, adică are lărgime de inimă faţă de celălalt, îngăduie multe. Şi dacă cade, şi dacă greşeşte, şi dacă se spurcă, şi dacă se sminteşte şi dacă zici <Nu, că eu ştiu că se va ridica…!> îngădui, larg, larg, larg aşa, îl laşi pe om să se mişte.

De exemplu, când un om vine critic să te vadă pe tine, să se uite la tine, când vine criticul cu inima strâmtă, orice gest ţi-l judecă: <Ai văzut? A făcut gestul ăla aşa…!> şi zici că nu mai poţi accepta. Dar dacă vii cu inima largă, având inima largă pentru omul acela, poate să facă şi unele prostii, chiar vizavi de cine ştie ce lucruri urâte şi tu să zici: <Aa, nu, a trebuit să zică chestia asta…>. Asta înseamnă lărgime de inimă.

Deci Sfântul apostol Pavel zicea: În inima mea nu sunteţi la loc strâmt, deci el cumva prin aceasta rezolvă cele două lucruri, că-i şi ceartă, îi şi critică, dar îi şi iubeşte şi ţine la ei şi-i şi laudă. Da, el continuă să-i iubească chiar dacă-i certa, nu însemna o contradicţie, [sau o linguşire falsă de tipul]: "acuma-i laudă numai aşa ca să-i laude, dar de fapt el nu crede…" Nu-i adevărat! Crede! El era ca un părinte duhovnicesc pentru ei, chiar ca faţă de copiii lui, ca pe copiii lui îi iubea. Şi când el zice: Inima voastră de ce este strâmtă?, de fapt auzise că aceştia începuseră să se îndoiască de el. Or când începi să te-ndoieşti de-un om, dintr-odată iei toate faptele omului acestuia şi [reproşezi]: <Aa, şi-atunci când… mai ţii minte?>. Păi atunci era la loc larg în inima ta, n-aveai cum să îl judeci că la nuntă nu ştiu ce făcuse, că se scărpinase aşa, nu era nici o problemă. Dar după ce îl pui în inima ta la loc strâmt, aşa, şi nu prea mai poţi să-i îngădui, zici: <Ai văzut şi la nuntă atunci? Păi nu, dom'le, aşa ceva nu se poate! Să faci aşa la nuntă? Nuu…>. Dintr-o dată, toate gesturile, adică tot ce face el e la loc strâmt, nu mai accepţi nimic, totu-i foarte smintitor.
Asta vrea să zică Sfântul apostol Pavel prin inima strâmtă. Că dintr-o dată auzise Sfântul apostol Pavel că multe din gesturile lui [începeau să fie interpretate negativ, rău voitor] - aceştia fiind ispitiţi de acei oameni care veneau să-i spună că nu-i aşa cum vi se pare, ci cum spunem noi, că… aţi văzut Pavel, când a venit, nu a fost şi acolo, că a trecut mai puţin pe aici şi pe acolo a stat mai mult. Şi, probabil, că veniseră nu cu nişte argumente solide, ci cu nişte interpretări bârfitoare, răutăcioase, şi dintr-odată toate gesturile lui începeau să fie interpretate, era la loc strâmt în inima multora.

Şi el zice: Am auzit că voi nu aveţi inimă largă pentru mine. La asta se referea, adică pe mine nu mă mai credeţi pe cuvânt, pe mine nu mă mai socotiţi părintele vostru, aşa aţi început să mă puneţi la îndoială: "ei, lasă, ştim noi…". Asta înseamnă inima strâmtă.

Şi dovada prisositoare că Pavel avea inima largă, în care încăpeau cu prisosinţă şi răutăţile şi prostiile corintenilor, dar în acelaşi timp rămânea iubirea lui faţă de ei, sunt acestea că, iată, după ce-i critică destul de aspru, în capitolul 7 i-a şi lăudat şi a spus lucruri foarte frumoase despre ei - ceea ce au fost adevărate, nu exagera cu

nimic. Şi după ce-i laudă le şi cere ceva. Le cere ceva, nu în sensul că acum dacă vreţi să-mi arătaţi aşa cum v-am spus, hai să faceţi şi asta. Nu, ci: Vă fac cunoscut, fraţilor, harul lui Dumnezeu cel dăruit în biserica Macedoniei, adică vrea să le spună ceva despre Macedonia, unde se afla atunci când le scria scrisoarea. Macedonia fiind regiunea Tesalonicului, Macedonia de astăzi, statul, sudul Albaniei, sudul Kosovo. Era mult mai mare socotită atunci regiunea aceasta a Macedoniei, de unde mai înainte plecase Alexandru cel mare până în India şi în Tibet.

Şi, zice: Iată, vreau să vă fac cunoscut… - ca şi cum le-ar zice <numai pe voi vă iubesc, numai la voi ţin> - unde mă aflu eu aicea, oamenii aceştia din Macedonia - acolo a fost primul pas unde a intrat Pavel în Europa, la Tesalonic, regiunea aceea - ca în multa lor încercare de necaz - şi se pare că au trecut mari necazuri peste regiunea aceea, mai ales de foamete şi de sărăcie, dar şi de prigoane împotriva creştinilor - …ca în multa lor încercare de necaz, prisosul bucuriei lor şi sărăcia lor cea adâncă au sporit în bogăţia dărniciei lor.

Deci, erau mult încercaţi de necaz - şi în prigoane, dar mai ales în suferinţa aceasta a lipsurilor, a sărăciei - totuşi, prisosul bucuriei lor - deci ei n-au lăsat bucuria, ştiţi bucuria despre care vorbeam data trecută, că un creştin nu trebuie să lase bucuria, bucuria e un semn a creştinului, o lumină a lui, se vădeşte din bucurie dacă omul acela e creştin sau nu e creştin. Prisosul bucuriei lor şi sărăcia lor cea adâncă au sporit în bogăţia dărniciei lor.
Deci ei, fiind oameni săraci, oameni necăjiţi, au strâns pentru Ierusalim. Şi se pare că, într-adevăr, oamenii ăia de la care nu se nădăjduia că vor mai strânge ceva pentru Ierusalim - că Ierusalimul… ce se întâmplă, voi acum vă gândiţi că <Ahaa, strângeau pentru Ierusalim! Acolo unde trăiau cei 12 apostoli şi aia aşteptau acolo graşi şi cu comunităţile lor: să ne ţină ăştia acum, că, dacă i-am convertit, trebuie să ne ţină ei pe noi…> Nu! V-am mai spus, în Ierusalim îşi puseseră toţi averile la un loc, iar acei trei mii care au pus în ziua Rusaliilor s-au făcut zeci de mii, care toţi şi-au pus averile la un loc şi trăiau ca într-o mare şi imensă mănăstire, în care unii erau cizmari, alţii erau altceva.

Unii ar zice că e un fel de comunism, dar nu era; alţii ar zice că era ca un kibbutz evreiesc, nu ştiu dacă ştiţi de kibbutz-uri evreieşti. Trăiau la un loc. După ce s-a făcut statul Israel, au apărut mai ales în sudul Israelului nişte kibbutz-uuri evreieşti, aşa se numesc, în care stăteau comunităţi mai mari, multe familii - să zicem până la sute şi chiar mii - şi unii erau cizmari, alţii erau fierari, alţii erau cu grădiniţă, alţii erau cu croitul, şi toţi lucrau şi puneau la un loc şi toţi semănau şi mâncau. Dar asta a fost situaţia acolo, era o sărăcie imensă, trebuiau să facă puţuri adânci de sute de metri ca să ajungă la apă, nu puteau face fiecare în curtea lui, era foarte greu.

Trebuia să aducă pământ roditor de peste mări şi ţări cu navele, să pună ca să poată să aibă de unde să se ridice şi numai împreună puteau face chestiile astea, nu se putea face de unul singur şi atunci au fost nevoiţi s-o facă împreună. Dar acolo erau sute de oameni.

Dar atunci în Ierusalim au fost mii şi zeci de mii de oameni, zeci de mii de oameni care şi-au pus averile la un loc, le-au dat în mâinile apostolilor şi toţi, unii munceau, alţii făceau ce făceau în continuare, dar toate se socoteau la un loc. Casa mea e şi-a ta, dacă n-are unde dormi nu ştiu cine, să vină la noi…

Deci au încercat să facă o comunitate desăvârşită, o Împărăţie a cerurilor aici, pe pământ, cât se putea, adică să înceapă de acum să fim ca şi în Împărăţie, adică cu bucurie între noi, fără limite, fără: e al meu, e al tău, ca într-o mănăstire imensă, imensă în care toţi ascultau de apostoli… A fost ceva dumnezeiesc, ani şi ani de zile au mers bine.

Au început [apoi] micile tulburări deja, după puţin timp, pentru că începeau să discute ca văduvele dintre cei care veneau dintre greci, evrei greci, nu erau tratate la fel ca văduvele care erau de acolo, din regiune. Ştiţi că văduvele erau susţinute de toată comunitatea şi nu erau puse, bătrâne fiind, la muncă. Erau susţinute şi li se dădea de mâncare. Şi unele văduve au zis: <Dar acelora li se dă mai mult…!>. Ca de obicei, trebuie să intervină asemenea lucruri. Pe pământ nu există minune prea lungă şi prea mare şi nu poţi zidi o împărăţie prea desăvârşită. Împărăţia tot dincolo rămâne, oricât ne-am strădui noi.

Şi, apostolii tot au încercat să-i împace şi, când au văzut că ei nu mai propovăduiau, nu mai spuneau nimic că trebuiau să se ocupe de mulţimi, să-i împartă mâncarea şi celelalte, şi-au ales pe cei şapte diaconi ca aceştia să facă treaba. Şi au ales pe Ştefan, primul dintre ei, cel mai deosebit pentru că era şi cel mai puternic în cuvânt şi cel mai activ şi mai viu în lucrare, cum ar fi acum un părinte… de la Valea Plopului. Deci era foarte viu în lucrarea lui, făcea foarte multe, ajuta foarte mult, făcea mult mai multe lucruri decât toţi şi atunci l-au ales, pe el şi pe Nicanor, pe Nicolae, [şi pe Filip, Prohor, Timon şi Parmena], şi aceştia şapte se ocupau de mulţimi, puneau mese, socoteau unde să se împartă, unde se ţin bolnavii, unde se ţin paraliticii, unde se ţin, cine îngrijeşte de aceia, cine îngrijeşte pe copii, vă daţi seama, la 15-20 de mii de oameni nu era uşor. Şi aceştia aveau şi ei, probabil, în subordine alţii şi, cumva, încercau să ţină această comunitate.

Ei, dar încetul cu încetul, între aceştia au fost şi oameni care nu munceau nimic, aşteptau numai să mănânce, încetul cu încetul apar aceşti oameni care profită, cum e şi acum.

Şi, încetul cu încetul, această comunitate a sărăcit, apostolii au plecat în lume să slujească lumea întreagă, aceştia au rămas acolo, au sărăcit nu numai datorită acestora care veneau şi profitau, pentru că dintre aceştia puţine cazuri au fost, ci mai mult pentru că au început prigoanele împotriva creştinilor şi au început şi din partea autorităţilor şi căutarea creştinilor şi li se luau averile şi tot felul de lucruri. Şi încetul cu încetul au pierdut foarte mult şi din avutul lor şi din cauză că nu se putea ţine o rânduială la o comunitate atât de mare şi din cauză că unii profitau şi [din alte cauze], au sărăcit. Au sărăcit şi mulţi dintre ei s-au împrăştiat în toată Samaria şi aceştia sunt cei care au creştinat Samaria. [Dar] mulţi au rămas acolo şi aceştia ajunseseră să flămânzească, n-aveau cu ce trăi.

Şi atunci Sfântul apostol Pavel, apostolul neamurilor umblând din loc în loc, peste tot, a început să strângă pentru ei. Deci nu stăteau apostolii "picior peste picior", aşteptând să li se trimită fonduri structurale, europene sau mai ştiu eu de care. Nu, ci aceştia erau plecaţi în lumea întreagă, dar această comunitate ajunsese rău, rău de tot şi prigonită de iudei şi căutată peste tot să fie dezbinată; şi din interior şi din afară a fost greu încercată. Şi atunci Sfântul apostol Pavel şi toţi apostolii au strâns pentru această comunitate pe unde-au fost, dar mai ales Sfântul apostol Pavel. Şi o să vedeţi în multe epistole ale lui: Strângeţi, fraţilor, pentru sfinţii din Ierusalim… Aşa erau numiţi, sfinţi, adică sfântul era socotit pus deoparte, de fapt şi tradus asta înseamnă, sfânt înseamnă pus deoparte, osebit, adică ceva deosebit de lume şi toţi creştinii erau socotiţi aşa pentru că ei se osebesc de lume, adică nu mai cred în duhul lumii, ci au altă alegere, altă lume la care se raportează, cred în altceva decât crede lumea şi de-aia sunt socotiţi sfinţi şi erau numiţi sfinţi, dar erau şi ca trăire pentru că erau primele decenii de după Înălţarea lui Hristos la cer şi atunci erau ardenţi creştinii în lucrarea lor şi în trăirea lor.

Şi, de aceea tot o să auziţi şi o să auziţi în epistole cum se strâng bani pentru aceste comunităţi din Ierusalim. Pavel a fost cel mai harnic şi a strâns cel mai mult, cel mai mult a strâns.

Şi ca să nu creadă cineva că el profită el de banii ăia, vedeţi, de atunci era atent la lucrurile astea - deşi foarte mulţi creştini ziceau: <Aa, nu ne trebuie, nu trebuie să dovedeşti nimic> - el trimitea oameni din comunitatea lui şi chema şi din comunitatea din Ierusalim să vină ei acolo să ia banii, să-i ducă, să nu zică cineva că poate le-am dat mai mult şi tu nu ştii ce-ai făcut cu ei. Nu, şi era foarte atent la

lucrurile acestea şi, de multe ori veneau din comunităţile Ierusalim şi mulţumeau şi spuneau: „Iată, am primit de la voi aceşti bani” şi Sfântul apostol Pavel încerca să fie totul limpede, că ştiţi că unde sunt atâţia mii de oameni, dacă unul mai critic aşa zice: <Dom’le, eu nu cred. Da’ de ce să cred? Ca nu ştiu ce şi nu ştiu cum…! Nu cred! Dovediţi!> şi de-aici se fac dezbinări, încep unii să zică: <Da, poate ai dreptate…>. Şi-atunci Sfântul apostol Pavel, ca să nu fie dezbinări şi să nu fie unii care să găsească pricină de sminteală, să zică că cine ştie ce se întâmplă, era foarte atent la lucrurile astea. Şi el trăia în general foarte modest aşa, nu putea fi acuzat că cine ce ştie face el.

Deci despre aceasta zice şi zice că aceşti macedoneni, fiind săraci totuşi, au dat rod bogat şi ei, în sărăcia lor, au prisosit şi în bucurie şi în sărăcia lor cea adâncă au sporit în bogăţia dărniciei lor.

Deci, e o bogăţie să fi darnic, chiar dacă eşti sărac, dacă eşti darnic eşti bogat. În sensul acesta a zis Sfântul apostol Pavel. S-au îmbogăţit prin dărnicia lor, au sporit în bogăţie. Şi într-adevăr, e o bogăţie a sufletului să fii darnic, e o mare calitate.

Căci mărturisesc că de voia lor au dat, după putere şi peste putere, adică zice: <N-am insistat mult, nu m-am dus acolo să mă milogesc: hai, domnilor, daţi-le la ăştia…>. Ca şi cum ar zice: <Uite, poate vouă mai des vă spun: aduceţi-vă aminte de cei săraci, de cei necăjiţi. Lor nu le-am zis, şi ei de voia lor au dat!> Poate au auzit de la alte comunităţi, pentru că, în general, pe unde trecea Sfântul apostol Pavel, spunea: Nu uitaţi de cei din Ierusalim, sunt în necaz acum, căutaţi de autorităţi, certaţi, fugăriţi. La un moment dat, toată comunităţile din Ierusalim au trebuit să se împrăştie în jurul Ierusalimului, pentru că erau căutaţi să fie ucişi de cei din Ierusalim. Deci, vă daţi seama în ce situaţie erau, de ce au sărăcit, de ce au ajuns aşa. Şi Sfântul apostol Pavel zice: Căci mărturisesc că de voia lor au dat după putere şi peste putere. Adică, unii dintre cei ce-au dat şi peste puterea lor au dat. Au avut [capacitatea] asta să dea şi peste puterea lor. Sau poate, probabil, se gândeşte că s-au şi împrumutat unii să dea, ceea ce înseamnă peste puterea lor.

Cu multă dorinţă cerând har de-a lua şi ei parte la ajutorarea sfinţilor… - deci ei, săraci fiind, cereau ei voie să ia şi ei parte la ajutorarea sfinţilor, vedeţi cum zice: la ajutorarea sfinţilor. Aşa i-au numit, aşa-i numea pe cei din Ierusalim, pe cei care deja începuseră să simtă prigoana, pe cei care începuseră să simtă martiriul şi erau sfinţi şi în sensul acesta, dar mai ales în sensul că se osebeau, se ţineau departe.

Şi au făcut nu după cum au nădăjduit, ci s-au dat pe ei înşişi întâi Domnului şi apoi noua prin voia lui Dumnezeu.

Adică ei au făcut nu după nădejdea lor [după calcule omeneşti], considerând [că unii dintre noi, astăzi] că acum e un an bun, putem da mai mult că nădăjduim că se face bine şi o să ieşim din criză. Şi zice: căci au făcut nu după cum au nădăjduit, ci s-au dat pe ei înşişi întâi Domnului, adică au zis: <Doamne, ne lăsăm în mâna Ta, Doamne. Noi dăm, nu cred că ne vei lăsa să murim de foame>. Aşa, în sensul acesta s-au dat ei în mâna Domnului. Şi zice: … şi apoi nouă, prin voia lui Dumnezeu, adică apoi au zis: <Sfinte Părinte Pavel, ia aceştia şi du-te şi fă aşa şi-aşa şi du-i la Ierusalim…>

…încât am rugat pe Tit că, precum a început înainte, aşa să şi desăvârşească la voi darul acesta. Ci precum întru toate prisosiţi, în credinţă, în cuvânt, în cunoştiinţă, în orice sârguinţă, în iubirea voastră către noi, aşa şi în acest dar să prisosiţi.

Şi le dă exemplu pe macedoneni care, necerându-le nimeni, nerugându-se nimeni de ei, au auzit şi ei că alte comunităţi au făcut ce au făcut şi, auzind de necazul celor din Ierusalim, au strâns ei peste putere şi peste voia lui, că nu apostolul a cerut asta, şi au strâns pentru Ierusalim şi s-au dat în mâna lui Dumnezeu, zicând ca Dumnezeu să le fie ocrotitor, că au rămas, poate, fără bani.

Şi zice: Precum în toate prisosiţi, în credinţă, în cuvânt… - de multe ori i-a lăudat pentru că, într-adevăr, erau mulţi în credinţa puternică, chiar dacă s-au îndoit, chiar dacă s-au tulburat cu unii, sigur erau între ei mulţi cu credinţa puternică, în cuvânt şi aveau preoţi, probabil aveau episcopi care aveau cuvântul lui Dumnezeu şi care vorbeau şi spuneau cuvântul lui Dumnezeu.

…în cunoştinţă, în orice sârguinţă, în iubirea voastră către noi, să se sârguiască în acestea, aşa şi în acest dar să prisosiţi, adică acesta al dărniciei.

Nu porunca o spun, ci încercând şi curăţia dragostei voastre prin sârguinţa altora. Aici vrea să spună că nu le porunceşte, deşi de mai multe ori a spus: Aş putea să vă poruncesc, doar nu sunt eu părintele vostru, nu v-am ridicat dintre cei care nu cunosc, v-am adus în Biserica lui Dumnezeu, a celor osebite, a celor sfinţi şi acum, dacă eu v-am dat cele ale sufletului şi v-am înţelepţit şi v-am luminat ochii, n-ar fi de ruşine să vă cer ale trupului?, adică cele care voi le-aveţi oricum, din naştere, deci ce poate să dea omul în schimb pentru sufletul său?

Şi-atunci Pavel zicea: <N-aş greşi dacă v-aş cere, dar nu vă cer!> şi aici zice: Nu ca poruncă o spun, deci nu vă poruncesc să faceţi asta, să daţi altora milostenie, ci încercând şi curăţia dragostei voastre prin sârguinţa altora, deci că v-am încercat totuşi, deci v-am spus acestea pentru că încerc totuşi puţin sârguinţa dragostei

voastre pe care eu cred că o aveţi, zice Sfântul apostol Pavel, că sârguiţi în dragoste şi vreţi, dar această dragoste nu se poate arăta aşa: <Aa, ce mult iubim, ce mult ţinem, vai, ce mult ne doare inima pentru cineva, dar nu arătăm nimic…> Şi-atunci, zice, încercând sârguinţa dragostei voastre prin sârguinţa altora, căci, iată, v-am dat exemplu pe macedoneni, adică vă cert pe voi, vreau să văd ce puteţi voi, vreau să văd ce vreţi, cât puteţi voi da, că macedonenii, oameni necăjiţi, oameni peste care a trecut mare foamete, totuşi au dat atât de mult, încât noi ne-am minunat. Aceasta credem că vrea să spună Sfântul apostol Pavel.

Căci cunoaşteţi harul Domnului nostru Iisus Hristos, că El bogat fiind, pentru voi a sărăcit, ca voi cu sărăcia Lui să vă îmbogăţiţi. Ci sfat vă dau în aceasta, că aceasta vă este de folos vouă, care încă de anul trecut şi aţi început nu numai să faceţi şi să şi voiţi. Duceţi, dar, acum, până la capăt fapta voastră, că precum aţi fost gata să voiţi, tot aşa să şi îndepliniţi din ce aveţi.

Se pare că de anul trecut, de când scrisese scrisoarea aceea, ei începuseră să strângă. Se pare că nu erau prea bogate aceste colecte pe care le făcuseră creştinii între ei şi cumva acum îi mobilizează, zicând: iată, încercaţi din nou, încercaţi pentru creştinii din Ierusalim. Care nu vă închipuiţi că era o adunătură de cerşetori care stăteau şi ziceau: <Noi nu putem să muncim>, deci nu vă închipuiţi aşa.
Într-un fel, se uită acum mulţi şi zic: <Ai văzut că nu s-a putut Raiul pe pământ? Că nu s-a putut cu comunitatea din Ierusalim?>, aşa, c-o bucurie mare [cinică, răutăcioasă]: <Comunitatea din Ierusalim n-a rezistat, ne pare rău, nu se poate…!>

Dar dovada că s-a putut şi s-a putut mult timp este că, într-adevăr, nu s-a putut cu miile şi zecile de mii, dar se poate la nesfârşit şi se va putea până la sfârşitul veacurilor ca aceste comunităţi din Ierusalim să fie imitate de mănăstiri. Deci mănăstirile sunt comunităţi din Ierusalim reduse la 12, la 40, la 50, la 100, la 1.000, la 10.000 pe vremea Sfântului Pahomie, şi aceasta nu s-a putut decât prin ascultare desăvârşită.

Astăzi s-a văzut, deci dacă ei erau într-o ascultare unii faţă de alţii, supunere unii faţă de alţii şi în curăţie şi mai ales în ascultarea aceasta, se pot [face astfel de comunităţi]; dacă nu, nu. Şi probabil că din cei 10.000, din cei 15.000, 20.000, câţi ori fi fost atunci în Ierusalim, au fost mulţi care n-au avut ascultare - dar nu asta a fost problema, [ca să avem motive să] ne bucurăm că nu s-a putut, nu s-a putut. Ba s-a putut! Problema cea mare a fost că această mare mănăstire a Ierusalimului, dar care nu batjocorea şi nu necinstea viaţa de familie, că ei continuau să fie viaţă de familie, continuau să fie familii, înţelegeţi, dar trăiau cumva comun, ca într-o mare mănăstire. Foarte interesant. Comun, nu [în sensul că] intimităţile fiecăruia le

dădeau pe faţă la toată lumea. Trăiau comun în cele materiale şi în cele spirituale, în sensul că erau tot timpul neîncetat şi se şi spune: iar neîncetat erau în biserica lui Dumnezeu, slăvind.

Şi aveau rânduielile pe care le aveau ei, cum era atunci, la început, asemănătoare cu rugăciunile de la evrei, ştiau foarte mulţi psalmi, era o altă rânduială. Mai târziu au apărut cele şapte laude şi toate celelalte. Dar erau neîncetat împreună într-un duh şi într-un suflet rugându-se, cântând şi căutându-L pe Dumnezeu. Astfel repeta de multe ori şi mulţi zic că într-un suflet şi într-un duh era toată comunitatea. Toată era un duh. Toţi, întru toţi şi întru toate, Hristos. Toţi Îl căutau pe Dumnezeu, toţi.

Dar, în primul rând, nu aceştia de pe margine sau unii dintre ei care au vândut, care au fost mai şmecheri, care au fost numai profitori, nu aceştia, cumva, au dezbinat comunitatea (aşa cum sunt astăzi cei care se bucură că uite, vezi, n-a reuşit comunitatea), ci faptul că această comunitate a fost foarte lovită de autorităţile din Ierusalim, de evrei - deci erau căutaţi, erau cercetaţi, erau alungaţi din Ierusalim, erau deposedaţi de averi. A fost greu, dar nu aia a dezbinat neapărat, ci răutatea oamenilor. Cum pe Hristos, Dumnezeul nostru, până la urmă tot răutatea omului L-a ucis - asta L-a ucis, răutatea şi invidia omului L-au ucis. Aşa şi-acolo, răutatea, invidia.
Aşa cum mai târziu Iulian apostatul, împăratul Romei, îi ura pe creştini, nu înţelegea - vă daţi seama ce comunităţi vii erau atunci, ce ieşise de sub teroarea prigoanelor împotriva creştinismului şi ce vii erau comunităţile încât se zice că Iulian apostatul era foarte mirat cum de în comunităţile creştinilor nu erau cerşetori, nu erau bolnavi pe uliţe, deci e clar că, el spunând că nu erau bolnavi pe uliţe, e clar că în celelalte comunităţi erau lăsaţi paralitici, bolnavi, oameni, copii mai handicapaţi cu probleme, probabil că nu erau crescuţi ca şi ceilalţi, nu erau văzuţi ca şi ceilalţi, erau undeva pe-acolo, cerşetori, pe margine - cum erau la evrei, acela orb era cerşetor, că era orb din naştere; deşi avea părinţi acasă, era cerşetor, adică, cumva aceştia erau trecuţi la margine, erau lăsaţi deoparte, erau uitaţi, era o nepăsare faţă de ei, aşa. Eşti tare, eşti puternic, eşti forţos - eşti bun, te pot ajuta, eşti urmaşul meu. Nu eşti bun, eşti slab - ne pare rău, ne părăseşti. Te tratau mai dur, aşa, cum erau spartanii. De mici copii: E bun? E bun. Are un handicap? Are. Atunci aruncat pe stânci. Deci aşa se trata. Nu chiar ca la spartani, dar se apropiau…

Şi se minuna Iulian apostatul că la creştini nu sunt cerşetori, din comunităţile lor, nu că nu veneau şi alţii din jur să ceară, dar din comunităţile lor nu erau cerşetori, adică nu erau săraci lipiţi care să nu aibă ce mânca şi unde dormi. Deci se ocupa comunitatea de ei, se ajutau între ei, aşa de vii erau comunităţile. Deci împăratul se

minuna cum de-şi rezolva aceste comunităţi problemele. Şi, de ciudă, el a încercat primele mişcări de asistenţă socială, ca să se opună creştinilor şi să dovedească superioritatea. Pentru că n-a putut cere oamenilor că pentru credinţă şi din dragostea lui Hristos să se ajute între ei, pentru că era răzvrătit împotriva lui Hristos, a pus oameni care să se ocupe cu bolnavii şi îi plătea pentru asta. N-a prea reuşit - cum şi acum e sincopat orice sistem de asistenţă socială, pentru că nu e dragoste, se face doar pentru a primi un salariu, te duci acolo forţat… Şi nereuşind, a început prigoana împotriva creştinilor…“.

Silviu-Andrei Vlădăreanu - Pe urmele sfinţilor - Sfântul apostol Tit

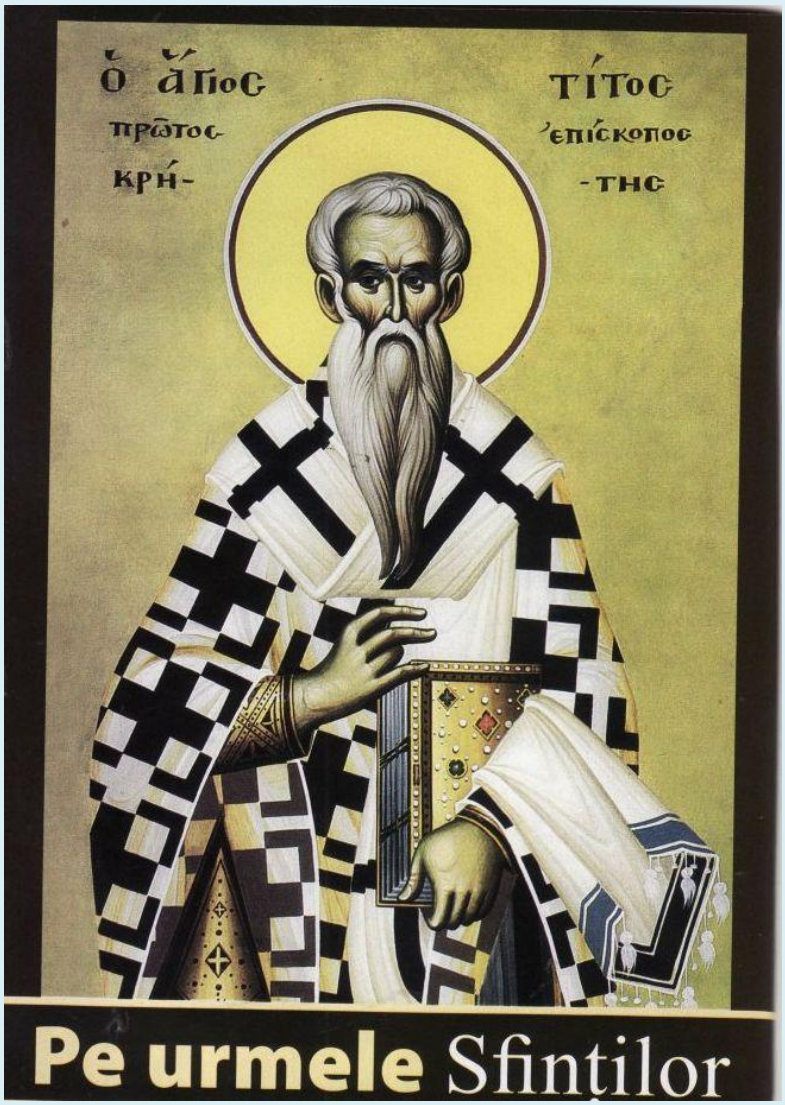

Sfântul apostol Tit s-a născut la începutul primului secol, în insula Creta, din părinţi nobili de origine greacă. A primit o aleasă educaţie şi a iubit îndeosebi literatura şi filosofia.

În preajma vârstei de 20 de ani, primind descoperire în vis, tânărul Tit s-a apucat de studiul vechilor scrieri evreieşti.

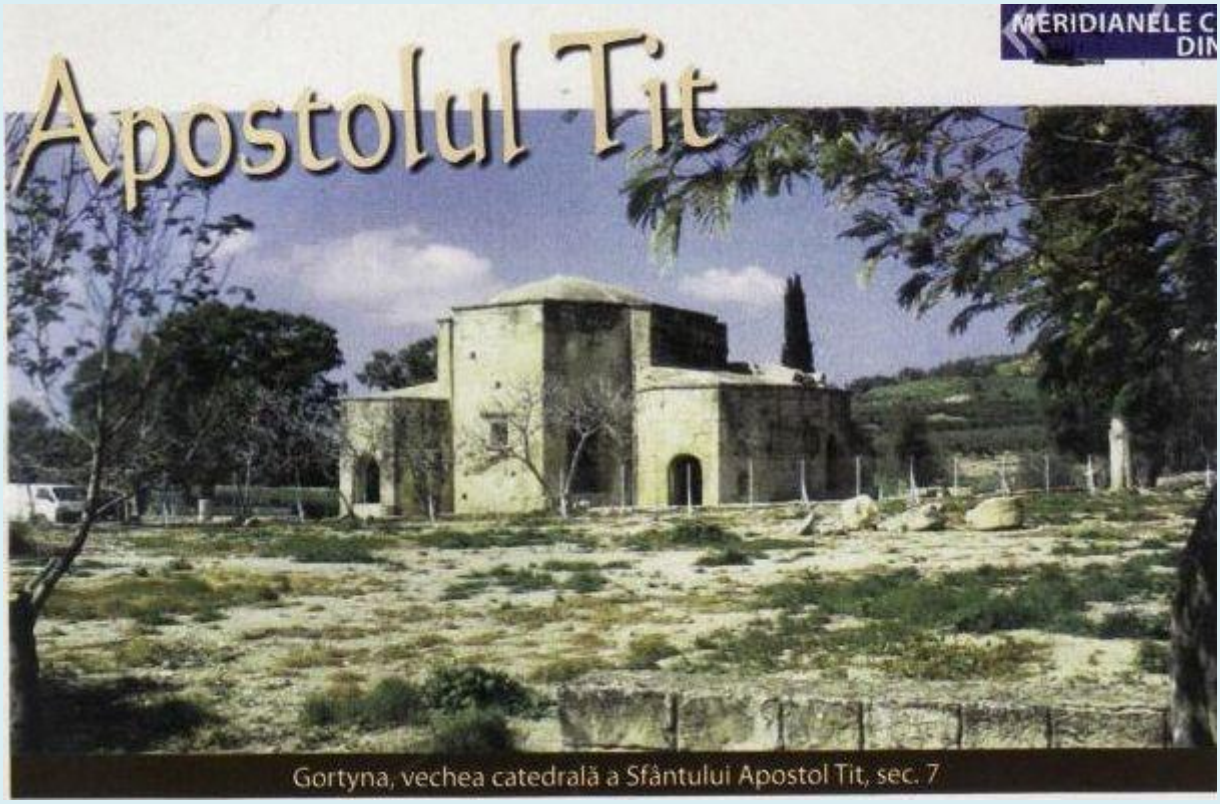

Deşi provenea dintr-o familie idolatră, el s-a apropiat îndeosebi de scrierile proorocului Isaia unde a aflat un pasaj în care parcă Dumnezeu îi vorbea direct: “Pe tine, pe care te-am smuls din cele mai depărtate margini ale pământului şi te-am chemat din cele mai depărtate colţuri, şi ţi-am zis: Tu eşti robul Meu, pe tine te-am ales şi nu te-am lepădat. Nu te teme, că Eu sunt cu tine, nu privi cu îngrijorare, că Eu sunt Dumnezeul tău ” (Isaia 41,9-10).

Mai târziu, auzindu-se şi în Creta de minunile pe care Hristos le săvârşea în vremea aceea între evrei, Tit a fost trimis anume la Ierusalim de conducătorul insulei, care era şi unchiul său, pentru a cerceta cele ce se auziseră şi apoi, la întoarcere, să le povestească şi lor.

Aşa a ajuns Tit să asculte cuvintele Mântuitorului şi să fie în Ierusalim martor al pătimirii, răstignirii, morţii, învierii şi înălţării Domnului.

Mai apoi, în ziua Cincizecimii, era dintre cei de faţă care au auzit pe sfinţii apostoli grăind desluşit pe limba fiecăruia şi s-a convertit, primind mai târziu botezul de la Sfântul apostol Pavel şi socotindu-se între cei 70 de apostoli.

Sfântul apostol Tit a petrecut întreaga viaţă în feciorie, însoţindu-1 pe Sfântul apostol Pavel în o parte din călătoriile sale.

Din conţinutul epistolelor Sfântului Pavel se vede că acesta ţinea în chip deosebit la Tit, pe care îl numea "adevăratul fiu". Mai târziu, văzându-i calităţile şi iscusinţa, Sfântul Pavel l-a hirotonit pe Tit episcop al Cretei, în cetatea Gortyna.

Când Sfântul apostol Pavel a fost dus la Roma, Sfântul Tit a plecat şi el acolo, fiind alături de părintele său duhovnicesc până la petrecerea lui din lumea aceasta.

Revenind în insula Creta, Sfântul apostol Tit a propovăduit mai departe pe Hristos, botezând pe mulţi şi săvârşind numeroase minuni.

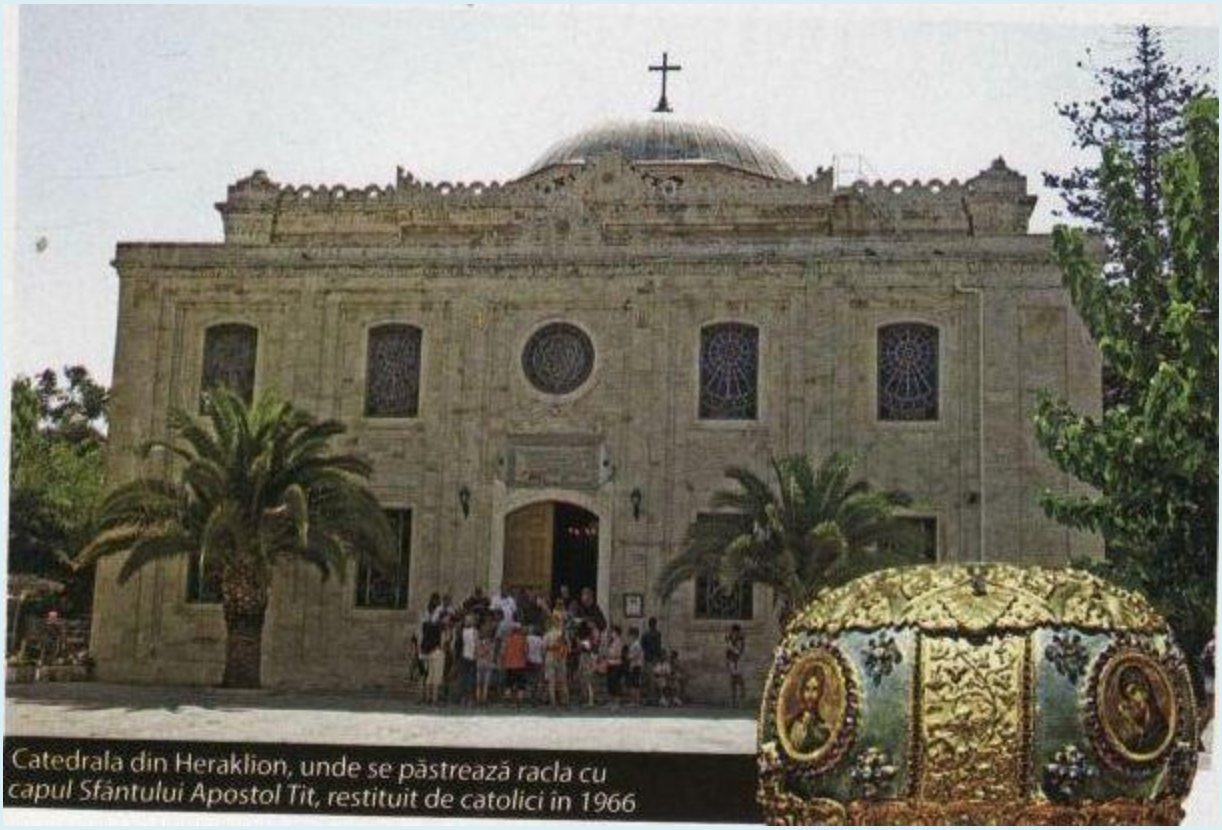

Catedrala din Heraklion, unde se păstrează racla şi capul Sfântului apostol Tit, restituit de catolici

Se amimteşte în viaţa sa despre cum a dărâmat numai cu rugăciunea un idol al zeiţei Artemisa şi apoi un templu al lui Jupiter care se construia din porunca împăratului.

La o vârstă înaintată, având peste 94 de ani, Sfântul apostol Tit s-a mutat cu pace la Domnul, văzând lămurit sfinţii îngeri când au venit să-i conducă sufletul.

Troparul Sfântului apostol Tit: Împreună vorbitor cu Pavel arătându-te, împreună cu el pe Cuvântul mai înainte nouă l-ai vestit, apostole, grăitorule de tainele dumnezeiescului har, fericite Tit. Pentru aceasta strigăm către tine: nu înceta rugându-te pentru noi toţi.

64 august 2011 / Lumea credinţei

Icoane

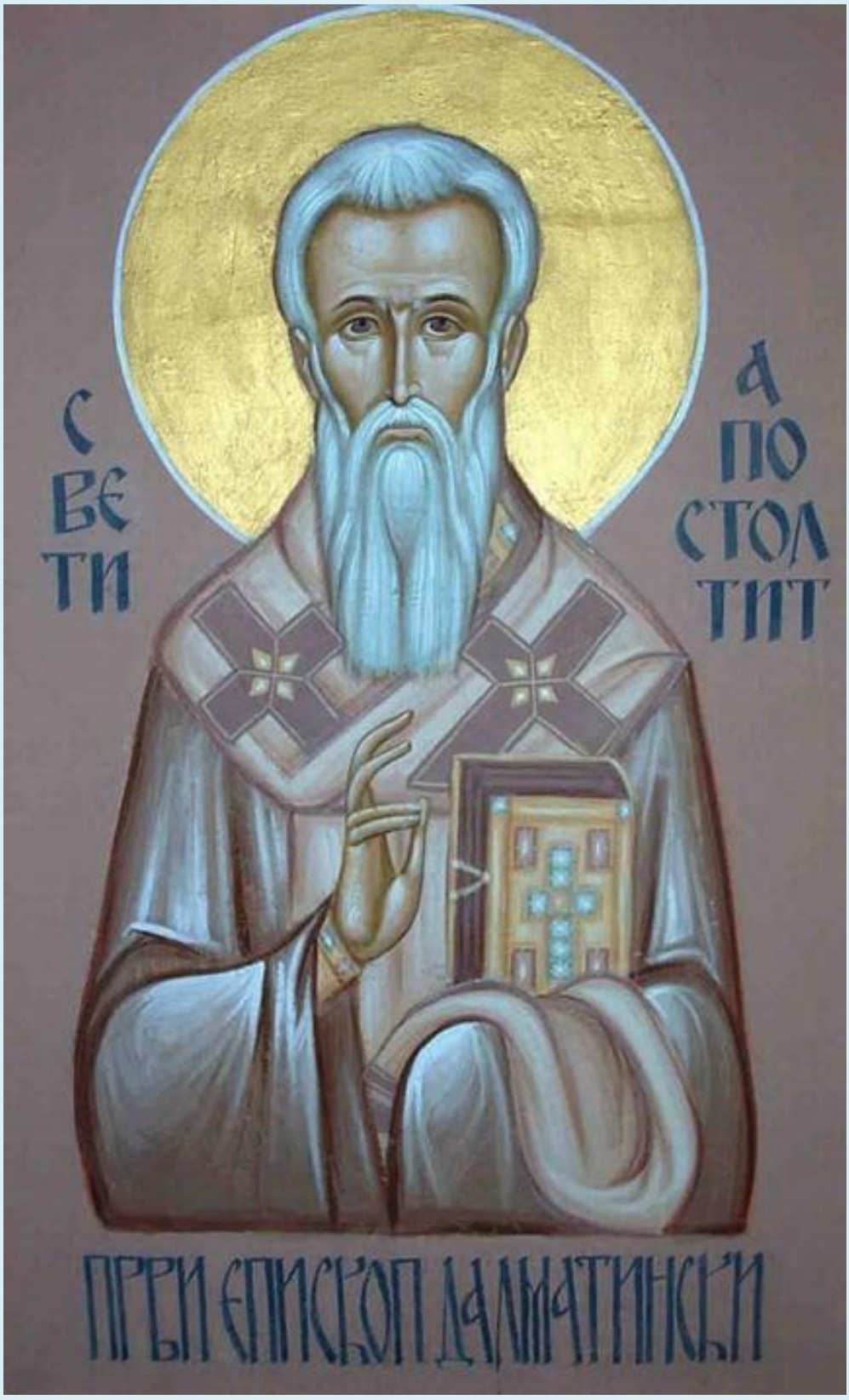

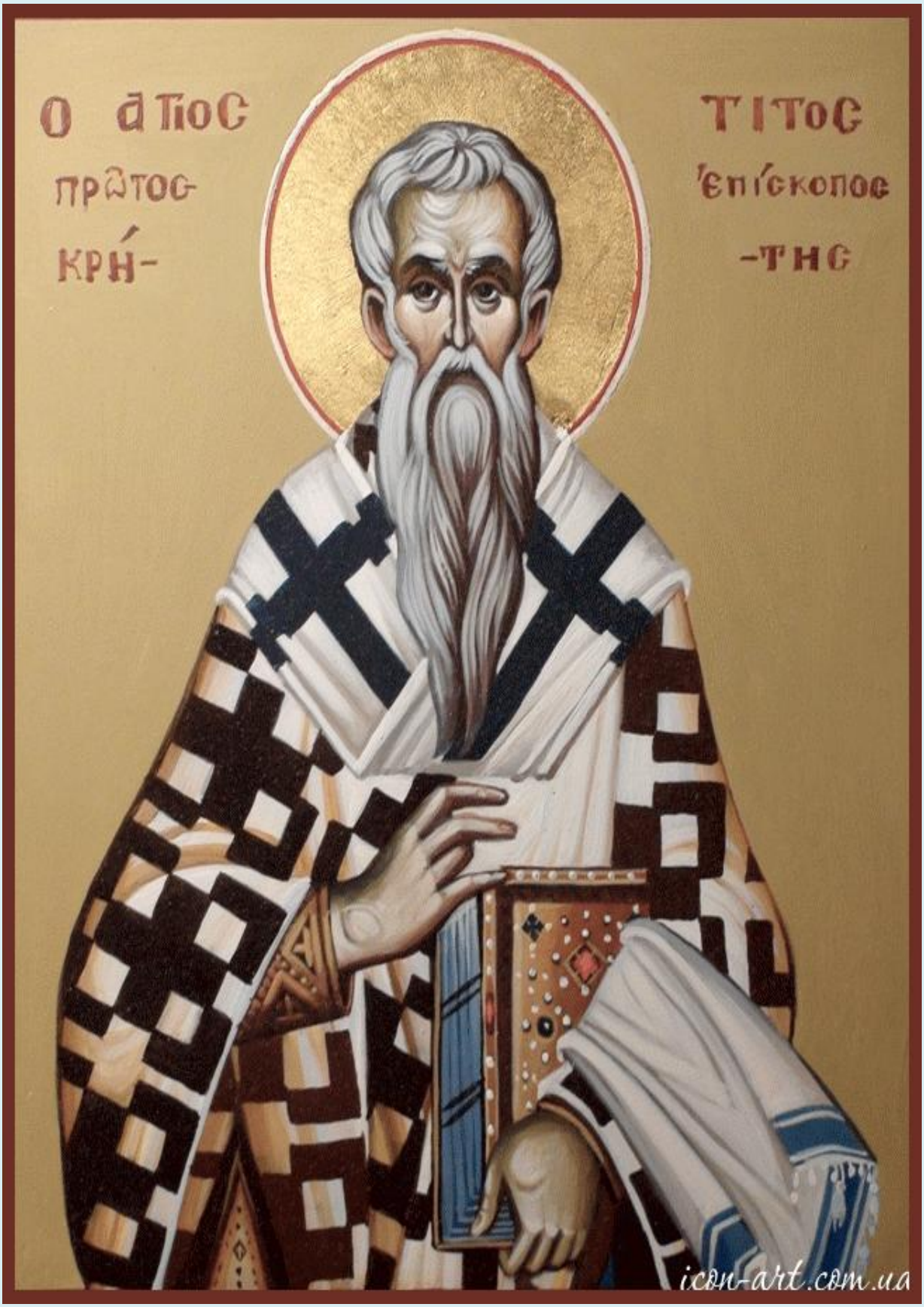
Ο ἅγιος
πρῶτος
κρή-
τιτος
ἐπίσκοπος
-της
icon-art.com.ua

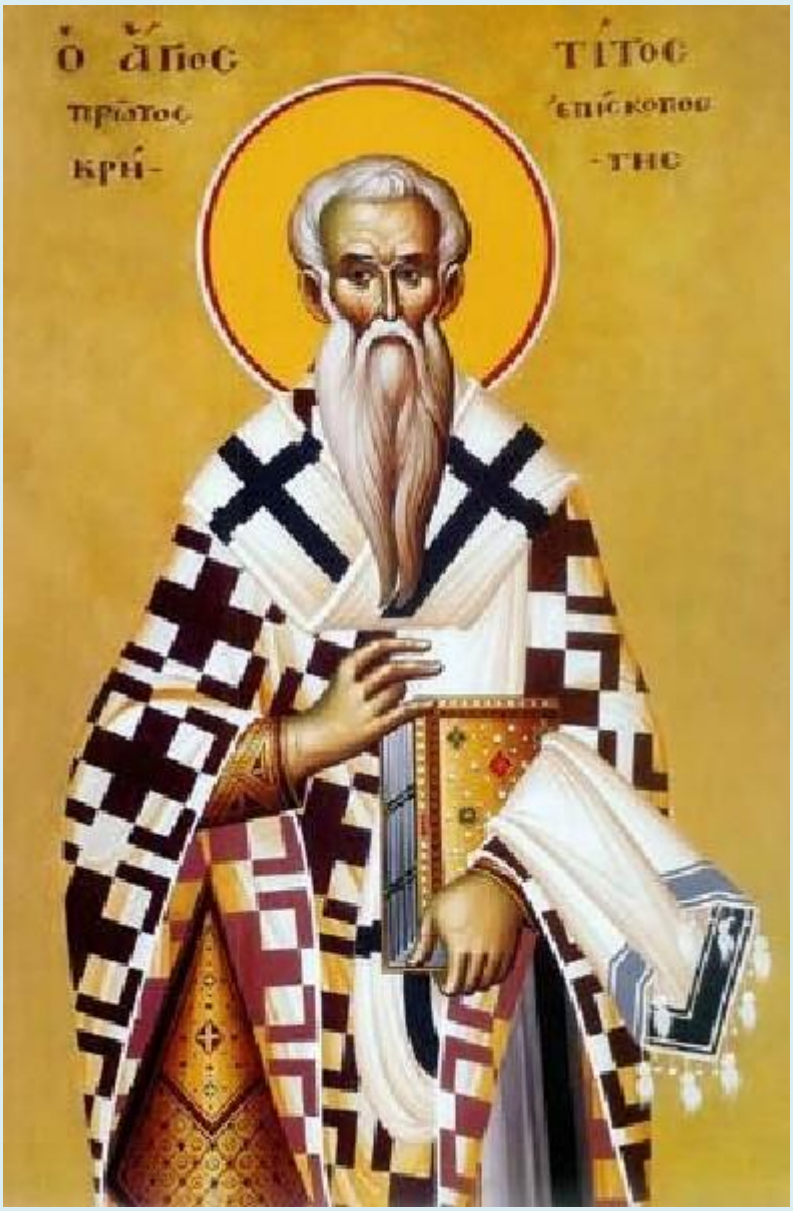
Ὁ ἅγιος
Τίτος
πρῶτος
ἐπίσκοπος
κρή-
-της

Ο ΑΓΙΟΣ
ΤΙΤΟΣ
ΠΡΩΤΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΡΗΤΗΣ

Moaștele Sfântului apostol Tit din insula Creta - Capul sfântului se află în Heraklion, Creta

Moaștele (capul) Sfântului apostol Tit se află în Heraklion, Creta

Ἅγ. Ἀπ.
Βαρθολομαῖος
Ὁ Ἅγ. Ἀπ.
Τίτος

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΤΙΤΟΣ

Sf. apostol Vartolomeu
Sf. apostol Tit
25 august

25 august

Troparul
Sfântului
Apostol Tit
25 August - Glasul 3
Sfintilor Apostoli,
rugati pe
Milostivul
Dumnezeu ca
să dea iertare
de greseli
sufletelor
noastre.

Troparul
Sfântului
Apostol Tit
25 August - Glasul 3
Sfintilor Apostoli,
rugati pe
Milostivul
Dumnezeu ca
să dea iertare
de greseli
sufletelor
noastre.